

P.2129

Calul zin

Anul II • nr. 9 • 9.90 lei

6423037400029

F.M.V.B. P. 2129

UN HIPODROM CUM ALTUL NU A MAI FOST

■ Acad. Constantin Bălăceanu Stolnici

Una din cele mai fascinante caracteristici ale omului este înclinația sa spre întreceri. Originile ei trebuie să fie încă din Paleolitic când competițiile erau unul din mijloacele sale de supraviețuire. Curând, însă, tendința pentru întreceri a devenit arhetipală și s-a transformat dintr-un mijloc de existență într-unul

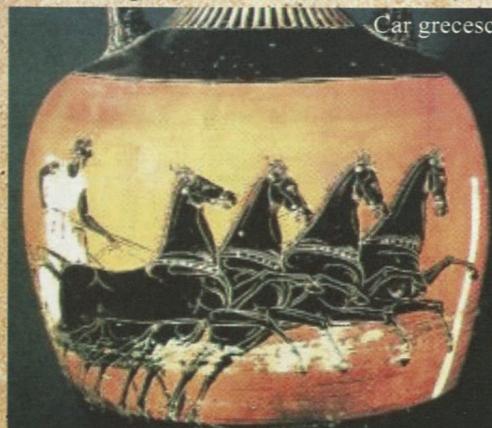
Car egiptean

de distracție integrându-se în cultură.

În spațiul nostru cultural, în antichitate aceste întreceri au căpătat o deosebită importanță în lumea minoiană, apoi în cea greacă și elenistică pentru ca să culmineze în cea romană și bizantină. Ele stau la baza instituției Olimpiadelor, dar și a diferitelor alergări cabaline.

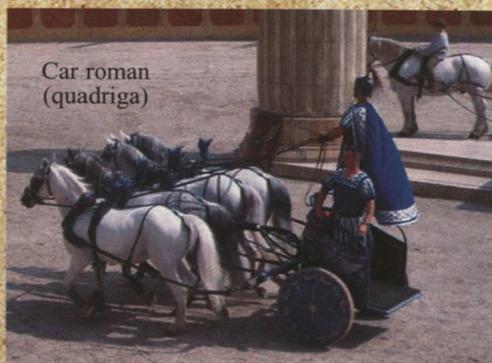
Înaintașii noștri au adaptat repede calul la necesitatea de a satisface impulsurile lor pentru întreceri și au inventat cursele de cai. Omului antic din spațiul circummediteranean, însă, nu-i plăcea să meargă călare, mai ales că nu descoperise încă scărița. De aceea, el folosea în timp de pace și de război carul cu două roți cel mai vechi atelaj din istoria umanității care apare încă din al treilea milenar înainte de era noastră la sumerieni și egipteni și pe care romanii îl numeau *biga*, când era tras de doi cai, *triga* când erau înhâmați trei cai și *quadriga* când erau patru cai. Datorită acestui fapt cursele de cai instituționalizate ale antichității erau curse de care și în special de

quadriga așa cum apar în picturile de pe vasele de ceramică, pe mozaicuri și în unele sculpturi.

Car grecesc

Oricine știe, însă, că o alergare de cai nu se poate face în condiții bune decât pe niște piste care trebuie să satisfacă anumite condiții și să dispună de amenajări speciale pentru public.

Car roman (quadriga)

Așa s-au născut în vechea Eladă hipodromurile (de la ἵππος = *ippos* = cal și δρόμος = *dromos* = drum) pe care romanii le vor numi *circus maximus*. Dintre toate hipodromurile greco-romane cel mai de seamă a fost cel din Bizanț construit de împăratul Septimius Sever în anul 203 d.H. care și-a căpătat toată importanța și strălucirea după ce Constantin cel Mare a mutat capitala imperiului în acest oraș rebotezat Constantinopol.

Acest hipodrom a devenit nu numai un centru sportiv, ci centrul vieții urbane

constantinopolitană. Era situat între Marele palat imperial, și palatele Bukoleon, Hormisdas și cel al lui Antiochios alături de bazilică și mai târziu de catedrala Sfânta Sofia și biserica sfânta Irina și nu departe de cisternele lui Phroxinos. Era în cea mai centrală zonă a vechiului Bizanț.

Avea forma unui U foarte alungit întins aproximativ pe 1/2km de la nord-est la sud-vest, lat de 120 m în exterior și de circa 80 m în interior și împărțit în două piste paralele printr-o barieră numită *spina* sau *euripos* pe care erau așezate numeroase coloane și statui. E greu să ne imaginăm acest vast și magnific edificiu care în zilele de alergări era capabil să adăpostească 100.000 de spectatori ce erau entuziaști și zgomotoși ca și suporterii echipeilor de fotbal din zilele noastre.

La extremitatea de nord se aflau 12 boxe (*kankella*) sub niște arcade impunătoare unde așteptau cărele să li se dea startul. La extremitatea sudică se afla o construcție semicirculară (*sfedona*) cu locurile pentru elitele și bogătașii orașului, în concavitatea căreia carele treceau de pe o pistă pe alta făcând o curbă foarte periculoasă. Tribunele pentru norod împodobite cu elegante colonade și numeroase arcade erau așezate pe cele două laturi în trei etaje. Pe latura estică în continuarea sfedonei se afla și somptuoasa tribună imperială numită *katisma* pentru basileu, familia, sfetnicii și apropiații săi.

capii oștirii și mai marii eunucilor ce conduceau administrația imperială bizantină. Această tribună – din care împăratul lua contact cu populația capitalei sale – era legată printr-un tunel subteran cu Marele palat care se afla în spatele ei. Deasupra tribunei imperiale se aflau patru cai impunători de bronz care în timpul ocupației latine din secol XIII au fost luați ca pradă de venețieni și pot fi văzuți astăzi deasupra portalului catedralei San Marco. Atât de frumoși sunt acești cai încât Napoleon I când a cucerit Veneția i-a furat la rândul său și i-a plasat deasupra arcului Carrousel din Paris de unde au revenit după căderea micului caporal corsican ajuns împărat al francezilor. Există și părerea că acești cai erau deasupra *kankelai*.

Ca și forul roman, hipodromul era împodobit cu numeroase statui de împărați și chiar de zei și zeițe din epoca precreștină. Printre acestea – potrivit unei vestite descrieri – făcute de împăratul Constantin VII Porfirogenetul din veacul X, spectatorii puteau admira o replică a lupoaiței romane, statuile lui Romulus și Remus și cea a lui Hercules de Lysippos. Cele mai vestite monumente ale hipodromului erau însă trei coloane, adevărate *axis mundi* – înșirate pe *spina* în mijlocul său care mai persistă și azi.

Una din ele este coloana serpentină din bronz adusă de la Delfi de Constantin cel Mare, care se afla în templul lui Apollo și care se termina cu trei capete de șarpe ce purtau un trepied de aur închinat victoriei de la Plateea din secolul V î.H. Din păcate trepiedul a fost topit, iar capetele șarpelui au fost retezate în secolul XVIII.

Coloana serpentină (pe fundal obeliscul lui Teodosius)

Cealaltă este obeliscul „de zid” ridicat în secolul IV d.H. de Constantin cel Mare pe care Constantin VII Porfirogenetul îl îmbrăcase cu plăci de bronz aurit sculptate, pe care cruciații cruciadei a IV-a le-au detașat și le-au transformat în monede.

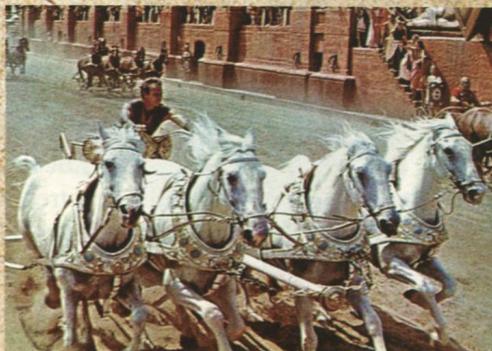
Obeliscurile lui Teodosiu și Constantin

Cel de al treilea și singurul bine conservat este așa numitul obelisc al lui Teodosiu care a fost ridicat pe *spina* hipodromului de acest împărat. Provine din templul de la Karnak unde a fost ridicat în secolul XV î.H. în cinstea faraonului Tutmes III. Deosebit de interesant este pedestalul de marmora sculptată comandat de Teodosiu pe care se află reprezentate cursele de pe hipodrom și tribuna imperială unde în mijlocul curtenilor se află împăratul între cei doi fii ai săi Arcadiu și Honoriu care vor împărți Imperiul Roman în Imperiul de Răsărit sau Bizantin și cel de Apus.

Piedestalul obeliscului Tribuna imperială și cursele cu *spina* și monumentele sale

Acestui decor prestigios de marmură, bronz și bronz aurit trebuie să-i adăugăm flamurile multicolore care fluturau deasupra și în tribune ca și somptuoasele draperii ce ornau *katisma*.

Cursele porneau de la boxe (de la *kankela*). Erau maximum 12 care ce goneau pe pista dinspre apus până la *sfe-dona* unde se angajau în curba în care se petreceau aproape toate accidentele. Unele care se răsturnau, altele se agățau între ele sau caii se împiedeau. De aceea

în vechile hipodromuri grecești din perioada precreștină aici se așeza un mic sanctuar dedicat lui Taraxipos un spirit ce turbura caii și căruia i se aduceau sacrificii pentru a nu periclită carele în curul acestei turnante. De aici se întorceau pe pista de răsărit, treceau prin fața tribunei imperiale și își terminau cursa de unde plecau, aplaudați de cei ce pariaseră pe carul câștigător și huiduiți și fluierați de ceilalți. Nu trebuie să uităm că în vechiul Constantinopol se pariau sume uriașe la aceste curse. Câștigătorul primea, în uralele mulțimii, o cunună din partea basileului.

Carele nu erau individuale, ci aparțineau unei echipe care era numită după culoarea mantei conducătorului carului, culoare pe care o arborau și supporterii din tribune. În primele timpuri au fost patru echipe: albaștrii (*venetii*), verzii (*prasinii*), roșii (*rusioi*) și albi (*leukoi*). Mai târziu ultimele două echipe au dispărut și nu au mai rămas decât primele două care au ocupat un loc dominant în preocupările constantinopolitanilor ca echipele de fotbal din zilele noastre. Mai mult încă, rivalitatea dintre cele două echipe a împărțit orașul și a cuprins și viața politică. Verzii și albaștrii se implicau în luptele dintre grupările politice, în disputele teologice, în alegerea împăraților, în fixarea impozitelor ș.a. Oamenii politici își căutau un suport din partea uneia din cele două echipe. Astfel, Justinian a fost susținut de albaștrii. Din această cauză hipodromul era și locul unor manifestații politice și chiar și a unor revolte. În istoria Bizanțului a rămas celebră cea mai mare revoltă, revolta Nike de la 13 ianuarie 513 care a izbucnit în hipodrom și era să pună capăt domniei lui Justinian.

Strălucirea hipodromului a fost năruită de cruciații cruciadei a IV-a din anul 1204 condusă teoretic de Baldwin de Flandra, dar în realitate de dogele Veneției. Sub otomani a fost părăsit, dar locul unde se afla a fost respectat și denumit Piața Cailor (*Atmeydani*). Astăzi este una din cele mai atractive zone ale orașului numită Piața sultanului Ahmet (*Sultanahmetmeydani*) dominată de cele trei coloane ale vechiului hipodrom mărturie a splendorilor de altă dată. Palatele din jur au pierit, dar ca un semn al vremurilor în locul lor se ridică împănătoarea Moschee Albastră.

CAII LUI PLATON

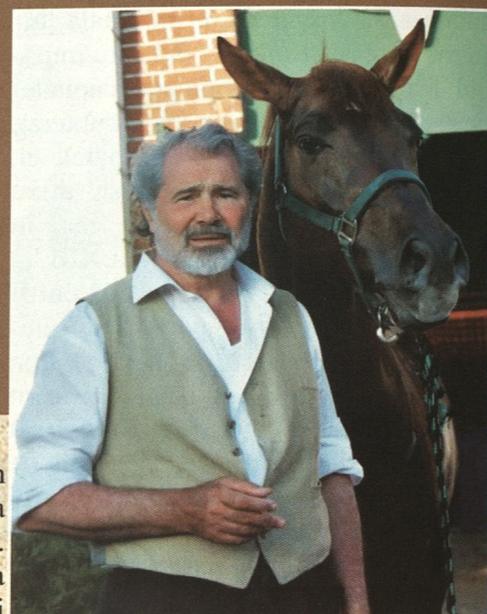
■ Florin Codre

Suntem indo-europeni. Ce înseamnă asta? Faptul că populații pre-antice din zonele Indiei au migrat până aici, pe continentul numit azi Europa și au format în câteva sute de veacuri, pe tot traseul lor un amestec de triburi, cu trăsături comune. Altele decât trăsăturile comune ale chinezilor, ale negrilor din Africa, ori ale amerindienilor.

Cu ce vor fi călătorit acele populații pre-antice din zonele Indiei până aici? Cu calul, se știe. Dacă n-ar fi existat caii, domesticii, ar fi trebuit să călătorească, poate, călare pe vaci. Ne-am fi format mai târziu și altfel.

Nici nu mai știm, cred cât de important ar fi fost calul în istoria formării noastre ca popoare indo-europene. Dacă vaca a rămas acolo în India, animalul sacru, nu văd de ce noi n-am conștientiza mai bine rolul providențial al căilor în jurul originilor noastre istorice.

Bagharad Gita este unul din poemele înțelepciunii pre-antice

a strămoșilor noștri din aria de civilizație a originii lor indiene. Când vine vorba despre suflet, corp și minte, *Bagharad Gita* propune imaginea unui atelaj tras de cai. Carul ar fi corpul nostru. Caii ar fi sufletul vostru, aproape înaripat. Iar conducătorul carului, mintea noastră.

Această imagine rămâne canonică (o parodigmă comună a tuturor indo-europenilor) până la Platon. Care atunci când trebuie să vorbească despre suflet, propune imaginea a doi cai, unul alb, care ne duce spre Cer, și unul negru, acela care ne trage spre Pământ.

Sfântul Pavel, care era călare pe cal când a avut viziunea de pe drumul Damascului, va spune că, acest cal negru, al sufletelor noastre, ne trage spre păcat și va vorbi creștinilor (pe atunci doar un grup religios de elită) despre necesitatea de a practica monogamia în căsătorie pentru ca păcatele noastre să rămână în frâu, la fel cum sub frâu are a sta și calul călărit de om. ÎNFRÂNAREA. Iată numele metaforei creștine pentru domolirea calului negru al păcatelor.

Recent, într-o conferință cu titlul „Ce ne facem cu calul negru?” filosoful Gabriel Liiceanu descrie această paradigmă a sufletului nostru dual (Cer - Pământ) și își ia îndrăzneala de a-l face vinovat pe Sfântul Petru pentru instituirea unei „mari ipocrizii”.

„Omul creștinătății s-a dovedit năstare să asimileze lecția înfrânării. N-a putut respecta porunca monogamiei. Azi, trebuie să ne întrebăm, din nou, fără răspuns: „Ce ne facem cu calul negru?”. Iată mesajul central al conferinței acestui filozof.

Gabriel Liiceanu desfășoară descrierea „marii ipocrizii” a civilizației noastre uitând să se întrebe: „Dar cum am fi arătat noi azi dacă n-am fi pus frâu calului negru?”. Pare să nu fi văzut vreodată cum un cal năbădăios, sub antrenamentul unui călăreț antrenat, devine un campion al armoniei Cer-Pământ, sărind peste obstacole mai mari de doi metri și alergând ca vântul și ca gândul.

Fără înfrângerea calului negru al sufletelor noastre, chiar așa „ipocrită” cum i se pare acestui filozof, urmașii lui Platon n-ar fi abolit sclavia și n-ar fi scos femeia de pe lista de avere a unui bărbat pentru a o așeza, în cinste, la dreapta celei mai importante „averi” a unui om civilizat: familia.

Mare e gândirea Domnului, dar și mai mare pare a fi prostia omenească care ar vrea să antreneze oameni, fără a ști nimic despre „civilizarea” unui cal.

DOR DE HIPODROM

■ Cristian ȚOPESCU

La baza hipică „Felix Țopescu” din capitală, 120 cai frumoși și 40 călăreți curajoși din 5 țări (Bulgaria, Germania, Turcia, Ungaria și România) au participat la un concurs hipic internațional de sărituri peste obstacole cotate de Federația Ecvestră cu 4 stele. Proba pe echipe „Cupa Națiunilor” disputată în prezența președintelui României – Traian Băsescu, a fost câștigată de echipa Germaniei formată din 3 bărbați și o femeie. Marele Premiu individual a revenit călărețului german Martin Schaufler care i-a învins într-un baraj

spectaculos pe compatrioții săi Sprehe și Bache. Un concurs organizat într-un cadru natural atrăgător, cu spectatori numeroși, majoritatea tineri, care ne-au convins că după ce calul a suportat atacurile mașinilor moderne și indiferența oamenilor, acum a reintrat în grația tineretului, care vrea să vadă și poate chiar să practice sportul hipic. Frumusețea bazei hipice a jandarmeriei ne mărește și mai mult Dorul de hipodrom. Toate marile capitale ale lumii au cel puțin un hipodrom de seamă. Orașul București s-a aliniat cândva acestui act de elevație instituțională urbană, în capitala noastră

existând 2 câmpuri de curse (trap și gălop), dispărute în mod tragic în anii '50, când autoritățile comuniste au confiscat cu brutalitatea caracteristică toate terenurile aferente ale acestora, distrugând totodată și nenumăratele grajduri care le deserveau.

Pentru a se relua o activitate hipică normală în România, în consens cu toate țările europene civilizate, considerăm că este de maximă urgență construirea unui hipodrom la București, cu atât mai mult cu cât banii pentru finanțarea acestuia există, iar investiția aceasta ar rezolva pe termen lung, problema multor locuri de muncă.

- **REDACTOR ȘEF:**
Dora STĂNESCU
- **EDITORI SENIORI:**
Acad. Constantin
BĂLĂCEANU STOLNICI
Florin CODRE
- **EDITOR:**
Ioan CRISTESCU
- **EDITORIALIȘTI:**
Cristian ȚOPESCU
Ioan GROȘAN
Ioan BUDUCA
Ioan GYURI PASCU
Emanuel FÂNTÂNEANU
Traian T. COȘOVEI
Eugen CRISTEA
- **SECRETAR DE REDACȚIE**
Tatiana SEGAL
- **COLECTIV DE REDACȚIE:**
Nina LUPU
Ioan VALERIU
- **CONSULTANȚI**
Robert BARTHA
Dr. Anca BOGDAN
Ing. István Iános ANTAL
Doina PIEPER
Mihail LECHKUN
- **GRAFICĂ:**
XPRESS Media Services
- **CORECTURĂ:**
Emilia VELCU
- **MARKETING:**
Viorel PĂUNESCU

Editată de

**World Media
GRAPH**

Str. Pictor Sava Henția nr. 2,
Sector 1, București
Tel: 0727/750.109, 0728/320.453
Fax: 021/22.34.111
E-mail: worldmediagraph@gmail.com
calulmagazin@gmail.com
www.calulmagazin.com

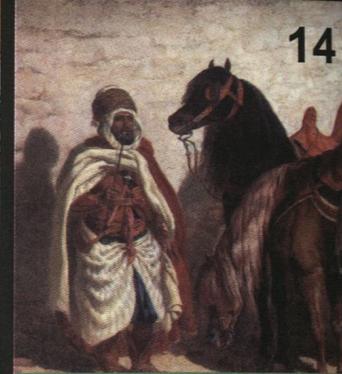
Reproducerea integrală sau parțială a textelor și imaginilor se poate face numai cu acordul World MediaGraph.

Foto: Nina Lupu, Mihail Lechkun, Antal István, Alex Crișan, Mugur Pop, Gheorghe Mohanu

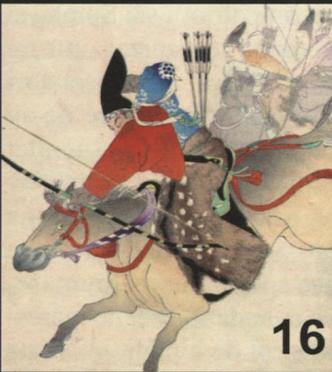
ISSN 1842-7731

Un hipodrom cum altul nu a mai fost

Invazia Islamului

Calul în istoria Japoniei

Pompadour, o cetate a calului

Rasele de cai din România

- editorial**
- 4 Un hipodrom cum altul nu a mai fost
- 6 Caii lui Platon
- 7 Dor de hipodrom
- din ieslea literară**
- 10 "The horse"
"Actorul" aproape perfect
- 11 Caii lui Ahile
- lecturi**
- 12 Xenofon
- 13 Istoricul călăriei românești, începuturi
- galop și civilizații**
- 14 Invazia Islamului
- 16 Calul în istoria Japoniei (II)
- povestiri cu tâlc**
- 19 Calul tigru (neglijent)
- ecvestră**
- 20 Pompadour, o cetate a calului și sediul central al Hergheliilor Naționale Franceze
- restituire**
- 22 Rasele de cai din România
- dosar rase**
- 24 Poneii Connemara
- 26 Don-ul **hipică**
- 28 Rasele de cai. Monumente vii (I)
- 30 Un succes pentru cultura europeană a calului
- eveniment**
- 32 Reîntoarcerea României în familia echitației mondiale
- 36 Andy Caidin va reprezenta România la Campionatul European din 2009
- 37 Concurs pe națiuni la sărituri, din nou în România
- competiții**
- 38 Actualitatea hipică
- 42 Actualitatea la atelaje
- reportaj**
- 44 Caii din România aleargă degeaba

Don-ul

26

Andy Caidin va reprezenta România la
Campionatul European din 2009

36

Rasele de cai. Monumente vii

80

Poneii Connemara

24

internațional

46 Creșterea cailor din perspectiva
ZCHKS în 2007

concursuri

48 Un om și visul său de aur

51 Triumful unei idei:
Jocurile Olimpice (I)

spectacol

54 Show hipic complet la Satu Mare

internațional

57 Cursa cailor de tracțiune

Caii ști să numere

sănătate

58 Vremea împerecherii

cunoaștere

60 Firea calului

58 Note și reflecții pe marginea cu-
noștințelor de echitație etologică

59 Ghidul practic al călărețului
în exterior

echitație

64 Dicționar.

65 **concursuri**

anunțuri

66 Cumpărări/vânzări

Actualitatea hipică

33

Actualitate la atelaje

42

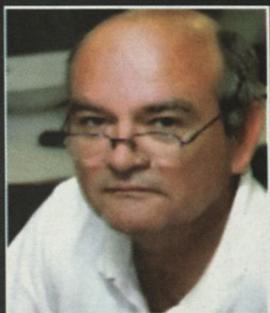

Show hipic complet la
Satu Mare

54

Reîntoarcerea României în familia echitației
mondiale

„THE HORSE”

Ioan GROȘAN ■

Berlin, 1945, toamna. Orașul, în ruine, suferă de foame. Cele trei mari puteri occidentale (SUA, Anglia, Franța) nu prindesc să aducă, în sectoarele lor, hrană și cărbune. Și, colac peste pupăză, Stalin, cu victorioasele lui trupe, încercuiește orașul și instituie blocada. Nimic și nimeni, pe cale terestră, nu mai intră în Berlin, aflat în partea estică a Germaniei, cea sub stăpânire sovietică. E începutul Războiului Rece. Aliații occidentali sunt în dilemă: să înceapă împotriva lui Stalin un Război Fierbinte pentru a despresa orașul, când trei armate sovietice sunt la fața locului? Sau să se spele pe mâini și să-i lase pe berlinezi, foștii lor dușmani, să moară de foame și frig în proaspătul lagăr stalinist? Și-atunci Occidentalii iau o hotărâre capitală: singura cale de acces în Berlin fiind cea aeriană, vor aproviziona orașul pe calea aerului. Se instituie, astfel celebrul, uimitorul, pod aerian: zi și noapte, indiferent de condițiile meteorologice, sute de foste bombardiere sunt transformate în avioane de transport și aduc pe singurul aeroport rămas liber mii de tone de alimente și combustibil. Se stabilesc șase culoare aeriene, în așa fel încât șase avioane să poată ateriza și alte șase să poată decola, la intervale de un sfert de ceas. Piloții americani lăsați la vatră sunt rechemați la slujbă. Printre ei și un tânăr chipeș, abia logodit, al cărui nume (din documentarul de pe „National Geographic” pe care l-am rezumat până acum), nu l-am reținut, din păcate. La un moment dat, după zeci de zboruri, la altitudine joasă, pe deasupra Berlinului, i se aduce o scrisoare din partea unei fetițe berlineze, scrisoare care suna cam așa: „Domnului pilot care zboară pe deasupra casei noastre. Mă numesc Brigitte, am opt ani și vă rog să nu mai zburăți așa jos fiindcă cele patru găini care ne-au mai rămas nu mai ouă de spaimă, din cauza zgomotului pe care-l faceți. Dacă nu puteți zbura mai sus, atunci măcar, când treceți pe deasupra curții și casei noastre, să ne aruncați mie și mamei mele pachete cu biscuiți, căci nu mai avem ce mânca. Casa noastră e albă, ca și găinile din curte”. Emoționat, pilotul a vorbit și cu ceilalți colegi care foloseau același culoar aerian, să identifice o casă albă, cu o curte cu găini albe, și să arunce conserve și pachete cu biscuiți și ciocolată. Iar el, după ce a găsit casa, a aruncat, pe lângă alimente, și o păpușă.

După 60 de ani, „National Geographic” a identificat protagoniștii acestei neverosimile povești și i-a adus pentru prima oară față în față: pe Brigitte, acum o respectabilă doamnă berlineză, și pe pilot, un moșneag vioi și încă foarte chipeș. Când Brigitte a scos păpușa, iar pilotul scrisoarea ei, amândorura le-au dat lacrimile.

Cititorul se poate întreba ce legătură are istoria de mai sus cu profilul revistei noastre. Are. Fiindcă pilotul american, datorită staturii, frumuseții și generozității sale, fusese poreclit de către colegii săi „The Horse” (Calul), poreclă care fusese înscrisă și pe botul avionului său. Nu cunosc un elogiu mai semnificativ adus, prin porecla unui om, nobilului animal.

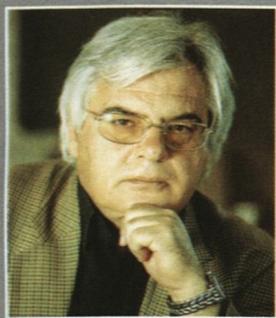
“ACTORUL” APROAPE PERFECT

Eugen CRISTEA ■

În ultima vreme nu prea m-am mai învrednicit cu privitul la cutia cu prostioare. Sau prostii, de fapt. Așa se face și că nu am mai avut parte de imagini care să mă scoată din minți (și așa paradite deja!), imagini cu dragii noștri căluți aflați la mâna unor demenți care nu merită apelativul de OM, sau cu mici cățeluși înfometaji și plasați prin așa-zisele organizații care se ocupă de ei (nu toate, firește!) sau cu mici copilași care, mai nou, văd că au început să comită până și crime. Și nici acelea la indigo. Ce să-ți spun, în dimineața asta am un haz de nu mai pot!...

Mă uit și acum cu mare jind la unii dintre colegii mei din serial (știți dumneavoastră care anume! Vreau să zic, care anume serial, nu colegi!), cum se bucură de faptul că filmarea din ziua respectivă presupune și un galop sănătos și abia așteaptă să se dea „Motor!” ca s-o pornească călare în bătaia vântului, printre ierburile crescute până la brâu. Privindu-i cum călăresc asemeni unor cavaleri medievali rătăciți printre atotputernicele și blestematele automobile – din ce în ce mai scumpe, din ce în ce mai performante (am senzația că, în curând, nu vor mai avea nevoie nici de șoferi, ceea ce n-ar fi rău!!!) – mă apucă iar dragul față de această minunată făptură care dă și titlul revistei. Mai mulți cititori m-au rugat să le destăinui câte ceva din tainele filmărilor în care un mare rol îl au și căluții... Soarta nu m-a adus în postura de a participa la acest gen de filmări – și îmi pare nespuse de rău, credeți-mă! –, dar am fost martor la unele scene de film în care am văzut cum se realizează aceste secvențe. De pildă, atunci când admirăm cu sufletul la gură o cavalcadă spectaculoasă pe ecran, pe parcursul căreia se mai prăbușesc niște căluți cu călăreți cu tot (a se citi „cascador profesionist”), de multe ori nici nu îndrăznim să privim acolo în continuu, gândindu-ne cât de tare suferă căluții atunci când cad în plin galop. Nu e chiar așa. Sau, mă rog, nu întotdeauna e așa... Cascadorul are un mic mâner atașat la un fel de cablu fixat pe piciorul calului. În clipa în care calul trebuie să se prăbușească – firește, la un semnal și la un semn stabilite cu claritate încă dinainte de către regizor și de către echipa de cascadori – călărețul trage pur și simplu de acest mâner și calul se împiedică, aruncându-se cu capul în față. Odată cu el, firește, se prăbușește la fel de spectaculos și cascadorul. Se pare că animaluțul este dominat de un senzațional instinct de conservare – eu zic că e vorba de pură inteligență, dar asta e deja o altă poveste – și cade fără a păți nimic. Sau aproape nimic. De cele mai multe ori, după cum probabil ați observat și dumneavoastră pe peliculă, calul se ridică destul de repede, se scutură de praf și fie pornește mai departe, fie rămâne pe loc, eventual în așteptarea unei alte comenzi a regizorului. Ce mai, calul devine un actor aproape perfect. Dacă nu aș fi asistat – cum spuneam mai sus – la câteva asemenea imagini pe viu, n-aș fi îndrăznit să vorbesc atât de apreciativ la adresa unui căluț. Sau a mai multora. Și, sunt absolut convins, căluții știu și ei că eu vorbesc frumos despre ei.

CAII LUI AHILE

■ Dan CRISTEA

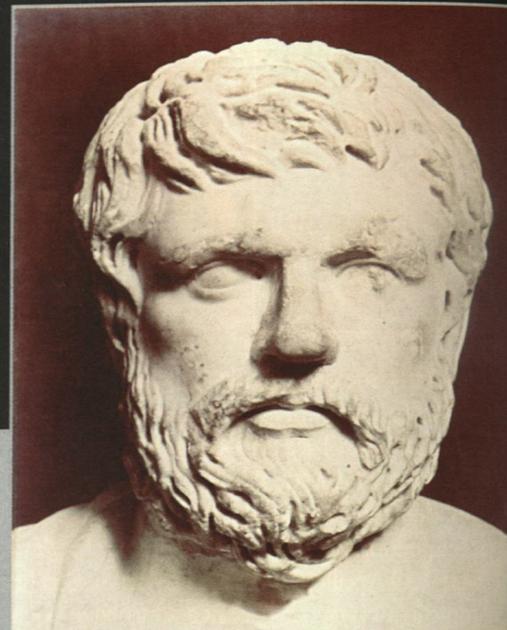
Printre scenele din Iliada care mă emoționează în mod deosebit se află și cea a cailor lui Ahile care deplâng moartea lui Patroclu. Așadar, în cântul al XVI-lea al poemului homeric, fiul lui Menoetius, înarmat cu amele împrumutate de Ahile și conducând carul de luptă al acestuia, face minuni de vitejie, ucigând tot ceea ce-i iese în cale. Îl omoară, printre alții, și pe Sarpedon, zămislit de Zeus, faptă care nu va rămâne nepedepsită, căci, pe rând, zeul Apollon, troianul Euforbus și, în final, marele Hector își unesc loviturile în a-i provoca moartea. Cum zice poetul Iliadei, sfârșitul morții l-a înconjurat pe Patroclu și sufletul lui zburând din mădularele trupului, s-a dus la Hades, bocindu-și soarta, părăsind bărbăție și tinerețe (*androtita ke ivin*). Într-un admirabil eseu despre chipul morții în Grecia arhaică, Jean-Pierre Vernant vorbește despre sfârșitul glorios al eroului homeric pe câmpul de luptă ca despre o „moarte frumoasă” (*kalos thanatos*), fiindcă pe trupul războinicului căzut în floarea vârstei moartea face să strălucească, precum un revelator, tocmai acele calități și virtuți care întrupează în el excelența virilă. Părăsind viața, eroul dobândește gloria (*kleos*), glorie devenită memorabilă în și prin cântul epic. În ochii celor din viitorime, a căror memorie o va obseda – mai scrie Vernant eroul se află, prin moarte, fixat într-o stare de tinerețe definitivă, inalterabilă. Declinul și deteriorarea produse de bătrânețe, așa cum se întâmplă în cazul bătrânului Nestor, dar mai ales în cazul regelui Priam, împovărat de ani, nu-l mai pot atinge. Lucrurile se continuă însă în următoarele episoade, din a XVII-a carte a poemului. Astfel, conduși de vizitiul lui Patroclu, Automedon, caii și carul lui Ahile ajung în rândurile aheilor, unde, mai la o parte de vârtoarea luptei, cele două nobile animale – *ta dio ta zoa ta evgeni*, cum le descrie Kavafis în poemul său *Ta aloga tou Ahilleos* încep să plângă auzind că trupul stăpânului lor zace în praful câmpiei troiene. Caii lui Ahile sunt fără de vârstă și fără de moarte. Ei sunt darul zeiesc făcut lui Peleu, tatăl lui Ahile, la nunta acestuia cu nereida Tetis, nuntă la care participaseră toți zeii și unde se petrecuse scena „judecății” lui Paris. Iar acești cai nemuritori, cu frumoasele lor capete aplecate spre pământ, stând nemișcați, așa cum, zice Homer, „nemișcat stă un stâlp funerar pe mormântul unui bărbat sau al unei femei plecați din această lume”, se jeluiesc și varsă lacrimi pentru moartea eroului răpus. Cum s-a mai observat, în Iliada se plânge abundant, iar lacrimile constituie una dintre puținele manifestări de vizibilă compasiune umană din acest poem aspru al naturilor aspre. Când nu luptă ori când nu cântă, Ahile însuși plânge. Și o face „homerice”, adică dezlănțuit precum o stihie, ca în momentul în care i se anunță moartea lui Patroclu. Ceea ce mă emoționează însă în acest episod, într-un mod pe care îl mărturisesc a fi mai mult decât cel dat de emoția estetică, este însăși „viziunea” cailor care plâng, a cailor care varsă lacrimi, așa cum, mai târziu, în Virgiliu, există lacrimi ale lucrurilor (*Sunt lacrimae rerum*) care impresionează mintea muritorilor. Nietzsche, dacă îmi amintesc bine, intră în nebunie în momentul în care vede, pe stradă, cum un vizitiu

bezmetic își bate caii de la diligență până la sânge. Mai remarcăm apoi, din toată scena, acea superbă împletire, tipic homerică, de supranatural și realism. Caii lui Ahile sunt nemuritori și vorbesc, dar stau locului, înțepeniți, deși Automedon încearcă să-i scoată din letargia care i-a cuprins folosindu-se de toate îndemnurile și amenințările, potrivite, în asemenea situații, tuturor cailor de pe lume: „Zadarnic Automedonte-i mâna și tot i-asmuțea în tot chipul./ Ori cu plesnirea din bici, cu binele, ba cu mustrea./ Nu se urneau spre corăbii și nici la război cu troienii” (trad. G. Murnu). Mai intervine totodată un amănunt extraordinar care dă și mai multă viață tabloului. Astfel, caii nu numai că se jeluiesc, dar plânsul lor e atât de intens, atât de amarnic, încât pâraiașele de lacrimi care li se revarsă din ochi, de o parte și de cealaltă a capetelor, le strică frumusețea coamelor bogate. La fel, plângând și gemând, umplându-se de praf și de cenușă, smulgându-și părul din cap de durere, Ahile își sluțește frumusețea propriului chip la auzul veștii morții lui Patroclu. Din înaltul cerului, Zeus vede jelania nefericiților cai, e cuprins de milă și se mustră pe sine pentru faptul de a-i fi exilat pe aceștia în lumea oamenilor. De la oameni, caii nemuritori au învățat ce este durerea; de la oameni au învățat să-și exteriorizeze durerea prin lacrimi. Vorbește Zeus, spune poetul, în propria lui inimă: „Bieții mei cai, de ce oare v-am dat lui Peleu domnitorul./ Un muritor, pe voi doi care nu știți de vreme și moarte?/ Ori, s-aveți parte și voi de durerea sărmanilor oameni?/ Doară din tot ce pe lume e viață, răsuflă și mișcă./ Nu ے nimic mai de plâns și mai necăjit decât omul”. Teribilă concluzie în gura lui Zeus, trădată însă, pe tot parcursul epopeii, de marele și constantul interes pe care nemuritorii îl arată față de muritori. În contextul scenei, ea vine să sublinieze faptul că de la oameni, ei înșiși de plâns, caii fără de moarte n-au deprins nimic altceva decât solidaritatea suferinței prin lacrimi. Kavafis, în *Caii lui Ahile*, comentează scena în felul său. “Oamenii, jucării ale moirei”, scrie el, redând cuvintele lui Zeus. „V-au târât în necazurile lor”, pentru ca să încheie poemul cu aceste versuri superbe: „Totuși, pentru al morții etern dezastru vărsau lacrimi cele două nobile animale”. Nu există, așadar, moarte frumoasă pentru poetul modern, ci numai acest etern și scandalos dezastru al morții. Moartea nu conservă, nu fixează frumusețea trupului, ci, dimpotrivă, o înjosește și o distruge. Văzând trupul masacrat al lui Patroclu, întors de la viață spre marele Nimic (*to megalō Tipote*), caii nemuritori nu numai că varsă lacrimi, dar se și revoltă față de această „operă a morții” pe care trebuie s-o contemple în detaliile ei crunte. În poemul homeric, lacrimile creează o lume a lor, aparte. Cel care plânge uită de ceea ce se află în jurul său, se izolează într-un fel de treburile obișnuite ale zilei. Paralizați de durere, caii lui Ahile au uitat parcă să mai meargă. E nevoie de intervenția lui Zeus, care suflă putere în genunchii și în inima lor pentru ca frumoasele animale să se urnească din loc și să poată ajunge astfel la corăbii.

XENOFON

(continuare din numărul trecut)

Odată cu primele scrieri au apărut și primele tratate despre cai. Primul care a scris în limba hitită un tratat de antrenament metodic, pentru dresaj și îngrijirea cailor a fost mitanianul Kikkuli în secolul II î.e.n. În acest număr continuăm cu un fragment din tratatul lui Xenofon (430-355 î.e.n), ce ne uimește prin modernismul său și pledoaria de tact față de acest animal. Paul-Louis Courier a tradus în franceză *Tratatul lui Xenofon*, iar în 2005 la Editura Est Taster a apărut într-o ediție bilingvă, cu traducerea în română de Irina Mavrodin.

Dacă i se întâmplă celui care posedă un astfel de cal să fie numit comandant al unei armate de cavalerie, sau al unui escadron, el să nu încerce să strălucească de unul singur, ci să pună în valoare și armata în fruntea căreia se găsește. Dacă merge călare pe unul dintre acești cai mult lăudați care, abordând tot timpul o nobilă alură (pe vremea lui Xenofon, existau termeni care spuneau ceea ce noi spunem prin – *manner aux courbettes, piaffer, passèger* – a învăța caii să se cabreze ușor, a tropăi cu picioarele din față, a merge în trap – dar Xenofon îi ignora sau nu a vrut să se servească de ei), înaintează foarte încet, este limpede că toți cei care îl vor urma vor înainta la pas; or, un astfel de spectacol nu are nici o strălucire. dar dacă, îndemnându-și calul, își conduce trupa într-un pas nici prea rapid, nici prea lent, prin care să se vădească vioiciunea, buna voință și grația cailor, dacă o conduce așadar astfel, picioarele cailor vor lovi pământul în același timp, și se va auzi freamătul gurilor și răsuflarea nărilor lor, nu numai a șefului, dar și întregii armate care-l urmează.

Într-un cuvânt, dacă ai știut să-ți alegi bine caii când i-ai cumpărat, dacă ai știut să-i întreții astfel încât să suporte dresura și să te slujești de ei așa cum se cuvine în exercițiile militare, la paradă și în luptă, cine-i poate împiedica pe acești cai, ajunși pe asemenea mâini bune, să capete o nouă

valoare, iar pe stăpânul lor să se bucure de toată onoarea ce i se cuvine, dacă zeii nu au nimic împotriva?

Credem că trebuie de asemenea să arătăm cum se cuvine să fii pentru lupta călare. Mai întâi să spunem că cuirasa trebuie să fie făcută pe măsură: când e bine potrivită, ea apasă doar pe umeri; când e strâmtă, în loc să te apere este ca o închisoare. Și cum rănila de la gât sunt primejdioase, vom spune că gâtul trebuie apărat cu ajutorul unei piese care să țină de cuirasă și să aibă forma unui guler; căci, în afară de faptul că va fi ca o podoabă, această piesă, dacă este bine făcută, va acoperi după voință fața până la nas. Casca beoțiană ni se pare a fi cea mai bună; căci unindu-se cu gulerul, acoperă tot ce este dedesubtul cuirasei, și nu te împiedică să vezi. Cuirasa trebuie să fie astfel făcută încât să nu te împiedice nici să te apleci, nici să te așezi. Pentru a acoperi buricul și

părțile rușinoase și tot ce se învecinează cu ele, se vor folosi zale (astfel erau numite lamele circulare culcate unele peste altele, în formă de coadă de rac, pentru a acoperii umerii și alte forme ale trupului, fără a stânjeni mișcările călărețului) de metal în număr și de mărime potrivite; și pentru că o rană în brațul stâng îl scoate pe călăreț din luptă, considerăm cu totul bine venită acea parte din armura inventată spre a apăra brațul. Ea acoperă umărul, brațul, antebrațul și mâna care ține frâul, se întinde și se îndoaie după voință, înlocuind totodată lipsa de cuirasă de la subsuoară. Fie pentru a arunca sulița, fie pentru a lovi din apropiere, călărețul trebuie să ridice brațul drept: se va scoate deci din cuirasă tot ceea ce se va opune acestei mișcări, înlocuind totul cu zale care să se poată scoate și pune iar la loc, și care, când călărețul ridică brațul, își va mări suprafața, iar când și-l va coborî, se vor strânge. După părerea noastră, această piesă, care se pune în jurul brațului precum o gheată, e mai bine să fie separată decât fixată de cuirasă. Partea care rămâne neacoperită când călărețul ridică brațul drept trebuie să fie acoperită lângă cuirasă cu piele de vițel, sau cu o folie de aramă; astfel, cel ce luptă, ar fi lipsit de apărare tocmai în locul cel mai expus unei răni primejdioase.

(Continuare în numărul viitor)

ISTORICUL CĂLĂRIEI ROMÂNEȘTI, ÎNCEPUTURI

(fragment din volumul „Călăreți, obstacole, victorii“, apărut la Editura Sport-Turism, 1978 - Continuare din numărul trecut)

Felix Țopescu ■

Pe plan internațional, prima evoluție a unui călăreț român a avut loc în anul 1909 la Torino (Italia), unde căpitanul Dinu Șoutzu a câștigat „Cupa Ducelui de Genova”. Ulterior, începând din 1910, câțiva călăreți români au participat la concursuri din Franța și Italia, dintre care date precise au rămas la Spa, unde locul I într-o probă de steeple-chase a fost câștigat de cpt. Iacob Filip.

Continuare din numărul trecut

O vacanță în șa

Contactul cu șaua l-am avut într-o vacanță petrecută la crescătoria de cai de la Jigălia, unde tatăl colegului meu de liceu Nicu Bertha (devenit și el mai târziu cavalerist) era doctor veterinar și ne îngăduia să călărim cât ne poftea inima.

Bertha, care mi-a dat primele lecții – el știa să călărească –, se pare că a avut „mână bună”, de vreme ce aproape o viață întregă am stat pe șa.

Multiple preocupări sportive

Orașul Călărași, fiind situat pe brațul dunărean Borcea, a creat tuturor copiilor posibilitatea să înoate din fragedă vârstă, ceea ce a contribuit la dezvoltarea lor fizică armonioasă.

În afară de înot, o contribuție substanțială la pregătirea longevității mele sportive în domeniul călăriei au avut-o gimnastica (în special la aparate), luptele, bastonada, dansurile naționale (cu ocazia serbărilor școlare), bicicleta (folosită până la gradul de maior), oina și cei aproape zece ani de fotbal în echipele Ialomița și Venus (care era cât pe-aici să se termine cu o racolare pentru Venus din Capitală – emisar fiind nea Titi Barosanu – dacă ai mei nu interveneau cu „energie părintească”). De pe urma fotbalului m-am ales cu luxarea ambelor mâini de la încheietură și porecla de „Solidu”, datorită aspec-

tului athletic pe care îl căpătaseam și al impetuozității cu care mă lansam în atac pe extrema dreaptă.

În afara preocupărilor sportive, un loc important în adolescența mea l-a ocupat muzica, reușind să-mi cultiv o voce de bariton pe care am pierdut-o înainte de a ajunge la Conservator, din lipsa unei îndrumări de specialitate. În schimb, am avut mai multă satisfacție ca dirijor al unor ansambluri corale, fie pe scena liceului „Știrbey Vodă” fie, mai târziu, pe cele ale școlilor militare.

Acum, după o lungă carieră sportivă (1931-1961), pot afirma că ea s-a datorat numeroaselor sporturi practicate în tinerețe, continuate și pe parcursul anilor de desăvârșire hipică, armonios împletite și cu înclinațiile mele pentru muzică.

Cucerit de o „Zână” ...

Momentul hotărâtor în a-mi alege „meseria”, după absolvirea liceului, a fost determinat de influența exercitată, în primul rând, de acela care a fost călărețul impecabil Alecu Corbeanu, sosit la regimentul de cavalerie din Călărași și care făcea un cuplu de neîntrecut cu frumoasa lui iapă albă Zâna, ca și de impozanta uniformă de cavalerist pe care colegul meu Mitică Dumitrescu o îmbrăcase în vederea prezentării la școala pregătitoare de ofițeri de cavalerie de la Târgoviște.

Cu asentimentul părinților, în toamna anului 1924, m-am prezentat la școala de cavalerie de la Târgoviște,

unde am fost admis; din acest moment, calul a intrat definitiv în viața mea – fără să știu ce loc important va ocupa.

Ani de ucenicie

Din anii de ucenicie petrecuți la școala militară din Târgoviște, acum, după scurgerea timpului, am amintiri deosebit de frumoase. Contactul zilnic cu caii, lângă care mă simțeam fericit, făcea ca viața aspră din școala militară să mi se pară mai blândă.

Învățarea călăriei a fost un proces lung și greu, desfășurat în cadrul celor trei luni de instruire la coardă fără scări, cărora li se mai adăugau alte trei luni de călărie individuală sau în repriză. La ieșirile cu caii în teren variat (fără scări), îndeosebi cei ce nu erau solizi în șa se înapoiau adesea la școală fără cai, după o căzătură zdravănă.

Din lipsă de aptitudini sau din frică de cai, mulți dintre aceștia ne părăseau, ducându-se la aviație sau infanterie. Deși partea cea mai grea în școală erau diversele munci pe care trebuia să le efectuăm ca: țesălatul cailor, hrănirea lor, curățarea grajdului, îngrijirea harnașamentului și altele, aceste îndeletniciri s-au dovedit absolut necesare și totodată folositoare viitorului sportiv, deoarece prin practicarea lor, se ajunge la o mai strânsă legătură sufletească cu caii, la o mai bună cunoaștere a stărilor afective, a nevoilor și a dorințelor acestora.

(Continuare în numărul viitor)

INVAZIA ISLAMULUI

CAVALERI BIZANTINI

CAVALERI ARABI

■ Ioan CRISTESCU

Cuceririle islamice din secolele VII și VIII și următorii 700 de ani de ocupație ai Peninsulei Iberice au fost, în evoluția civilizației, la fel de însemnați ca influența Greciei Antice și a Romei. Islamul, dependent în mare măsură de caii săi superiori, de deșert, și-a întins ocupația până la Marele Zid Chinezesc. Nu a existat vreodată ocupație a vre-

unei zone atât de mărețe, care să confere atâtea bogății culturale cuceritorilor ori vreo cucerire mânăată de motive mai ostentative. Se spune că, din Malaezia până în Maroc, Islamul s-a format în urmele copitelor cailor arabi. Nu este deloc greșit dacă spunem același lucru și despre cele mai multe rase de cai din lume.

CRESCĂTORI ȘI CALĂREȚI DE CĂMILE

De secole întregi arabii sunt pasionați de cai, de aceea este necesar să înțelegem cum au fost în stare să alcătuiască o așa mare cavalerie și să mențină în teren suficiente formații care să facă posibil vastele lor cuceriri.

În secolele anterioare triburile arabe aveau menirea de a crește și călări cămilele.

ÎNAINTEA MEDINEI

Pictură din muzeul Topkapi, din Istambul, reprezentând un demnitar păgân în fața Profetului Mahomed.

CAI ARABI DIN SECOLUL XIX

Pictură de Francois Hippolyte Lalaise (1812- 1884), lucrată în stil romantic.

Aceste triburi l-au servit pe Alexandru și au fost folosite și de romani, la căratul bagajelor. Oricum, nu au avut nici un alt rol decât acela de a ajuta trupele aflate în război.

PROFETUL MAHOMED

Cam din secolul IV triburile arabe s-au dezvoltat ca o societate interesată de cai. Oricum, imboldul major nu l-au primit până în secolul VI, când influența charismaticului Profet Mahomed (570- 632) i-a determinat să crească și să dețină cai.

Acest imbold reprezintă explicația pentru expansiunea islamică și afectează și dezvoltarea viitoare a raselor de cai. Pe oriunde au avut cuceriri musulmanii, caii acestora au venit în contact cu exemplarele indigene și și-au lăsat amprenta pe generații întregi. Acest lucru este evident și azi. Profetul Mahomed, întemeietorul religiei islamice, a fost și vizionar dar și pragmatic. El a văzut că misiunea sa este de a unifica triburile într-o frăție religioasă dedicată Jihadului, Războiului Sfânt, care nu trebuia purtat atât

RĂZBOINICII ISLAMULUI

Această pictură, reprezentând războinici arabi, este semnată de Paul Dominique Phillipoteaux. Pictură reușită, dar caii nu se distig ca aparținând vreunei rase specifice.

Imperiului Bizantin cădeau pradă Islamului, iar armatele Profetului controlau cele mai valoroase regiuni: Siria, Palestina, Mesopotamia și Armenia. În 643 ei au ocupat tot nordul Africii. Au cucerit Valea Indului în 644, Pakistanul zilelor noastre, iar în 694 erau stăpâni ai Asiei Centrale, o regiune înconjurată de Khorasan, Bukhara, Samarkand și Ferghana. Credincioșii musulmani au trecut, în anul 711, prin Strâmtoarea Gibraltar în Spania, unde l-au învins pe Roderic, ultimul rege vizigot. Când au avut sub control întreaga Peninsulă Iberică au avansat trecând Pirineii, până în Galia. În anul 732, la 100 de ani de la moartea lui Mohamend, ei au fost schilodiți și înfrânți la Poitiers, de Charles Martel și cavalerii bine înarmați ai acestuia. Așa cum pe câmpiile Cataluniene s-a răsturnat situația în războiul dintre Roma și Imperiul Hun, așa și această bătălie a

însemnat înfrângerea definitivă pentru mauri. Arabii s-au retras astfel în Peninsula Iberică și chiar dacă au mai deținut-o încă 700 de ani, n-au mai avansat niciodată mai departe, în Europa.

cu un interes material, care era oricum un binevenit stimulent, cât cu dorința de expansiune spirituală a Islamului. A fost un război al convertirii sufletelor pe care l-au dus cei ce-l venerau pe Alah, ca pe singurul Dumnezeu adevărat. Cu scopul de a-și atinge țelul de evanghelizare, Profetul avea nevoie de o armată numeroasă de soldați care să folosească eficient caii, iar grija și întreținerea cailor a fost încorporată în Hadith, tradițiile păstrate de la Mahomed. Cine hrănește caii întru triumful religiei, spune Profetul, face Domnului o nemai-pomenită donație. În Islam caii sunt numiți „binecuvântare supremă“, aducători de fericire în această lume, de capturi bogate și de răsplată eternă.

Într-un fel, grija pentru cai, ca o dogmă a religiei, a fost o reînviere a vechii religii arabe, care acceptase venerarea cailor alături de ceilalți idoli, Ya' uk și Ya' bub.

(Contrar acestei vechi religii, Islamul interzice orice formă de idolatrie și de aceea nici nu există vreo imagine care să ne ilustreze felul de viață al arabilor).

Învățăturile lui Mohamed au fost urmate foarte scrupulos, iar războinicii au întâmpinat moartea cu încrederea că sacrificiul lor reprezintă un adevărat pașaport către viața eternă din Paradis.

IMPERIUL ISLAMIC

După moartea lui Mohamed, din anul 632, armatele musulmane s-au dezlănțuit împotriva ținuturilor din Estul Mijlociu și, într-o serie de cuceriri conduse de succesorul Profetului, Abubekr, și-au purtat stindardele în Est și-n Vest. Un deceniu mai târziu, cele mai multe teritorii ale

Ascensiunea către Paradis

Profetul Mohamed a urcat în Al Șaptelea Paradis pe o creatură, Al Borak (Fulgerul), asigurată lui de Îngerul Gabriel. Legenda îl descrie pe Al Borak ca având fața și vocea umană, aripi de vultur și ochii – 2 stele.

CALUL ÎN ISTORIA JAPONIEI (II)

Calul sacrificat din rațiuni politice

■ Tatiana SEGAL

În 1603, un dictator puternic, Tokugawa Ieyasu, impune o pace durabilă în Japonia reducându-i la tăcere pe seniorii niponi. Orice idee de revoltă era înăbușită imediat datorită unei rețele de spionaj eficiente. Fiecare *daimy* (mare senior feudal) era obligat să-și prezinte anual omagiile la curtea shogunului. Distanțele fiind lungi, aceste călătorii erau interminabile, cu atât mai mult cu cât aceste personaje importante se deplasau totdeauna însoțite de o mulțime de războinici, servitori și concubine. Suita, formată din câteva sute de oameni, mergea, în marea ei majoritate pe jos, fapt ce explică încetineala călătoriei. Departe de fortăreața lui provincială, seniorul pierdea, de regulă, contactul cu oamenii lui de legătură. Când, în sfârșit, se întorcea la conacul lui, o parte din familia sa rămânea zălog la curtea din Edo (vechea denumire pentru Tokyo), unde își avea propria reședință întreținută de același *daimy*. Se înțelege

că revoltele au fost foarte puțin numeroase, căci în afara primejdiilor la care-i era expusă familia, seniorul se ruina în călătorie datorită cheltuielilor cu întreținerea personalului și a fastului pe care trebuia să-l etaleze conform rangului său. În plus, itinerariile erau foarte precise și cu locuri de popas (stații – *shukuba*) bine stabilite. Asigurarea acestui du-te vino neîncetat între fief și capitală a condus la folosirea calului ca mijloc de transport și la organizarea și dezvoltarea un ansamblu de profesioniști

legate de cal (creștere, selecționare, întreținere, aprovizionarea popasurilor cu cai...). În aceste condiții, întreținerea de trupe în stare de alertă devenea practic imposibilă, cu excepția câtorva clanuri aliate cu familia Tokugawa.

Calul, obiect atât de costisitor, a fost sacrificat prin forța lucrurilor, necesitatea sa în luptă nemaifiind indispensabilă, mai ales după introducerea în secolul XVI a armelor de foc. El devine mai mult ca niciodată un simbol al prestigiului în aceste călătorii mărețe care străbăteau Japonia. Prestigiu limitat, căci guvernarea de la Edo precizase numărul de cai (între 15 și 20 pentru seniorii de rang înalt) autorizat pentru vizite. Totuși acești cavaleri erau chiar strălucitor îmbrăcați cu cele mai frumoase armuri, precedați de un servitor care conducea calul și urmați de purtători de hamuri strălucitoare.

Calul samar

În era Heian (794 – 1185), calul nu este aproape deloc folosit ca samar. Numai un număr restrâns de indivizi numiți *mago* se dedicaseră acestei activități. Nimic nu era încă organizat sau structurat în acest domeniu. La începutul erei Kamakura (1185-1333), *mago* existau încă, dar sunt denumiți mai des cu termenul *bashaku*. Ei sunt mult mai numeroși și mai bine organizați. Această activitate de transport cu ajutorul calului se organizează conform convențiilor epocii care tratează calul cu mare respect.

Calului i se conturează tot mai mult funcția de căraș în era Edo (1603-1868), începând chiar din vremea shogunului Tokugawa. Două fenomene care s-au alimentat unul pe celălalt au contribuit la folosirea tot mai regulată a calului ca mijloc de transport pentru bunuri și mărfuri, anume obligația prezentărilor omagiilor anuale (*san-kin-kotai*), descrisă mai sus, și comerțul. Intensificarea schimburilor comerciale și înmulțirea drumurilor coroborate cu dificultatea folosirii căilor navigabile interioare, au făcut din cal un instrument foarte bun pentru transportul mărfurilor. Cât timp omul a mers pe lângă calul încărcat utilitatea acestui sistem nu s-a vădit prea bine. Însă *mago*, care începuseră să se folosească de cal ca de un mijloc de transport încă din perioada Heian, în era Edo, când cererea de transport a devenit tot mai mare, au început să se organizeze în ghilde asumându-și sarcina de a asigura cai odihniți la punctele de popas. Foarte curând au ajuns să dețină o poziție cvasi monopolistă în ansamblul transporturilor terestre din Japonia. Până în aceea vreme, calul era

folosit cu precădere în zonele de câmpie, pe drumurile mari și traseele comerciale. În zonele cu teren accidentat și în cele de munte se practica *chuma*, un sistem potrivit căruia calul care transporta mărfuri era condus de căpăstru, iar „vizitiul” mergea pe jos. Shogunul Tokugawa Ietsuna a fost cel care, în 1673, a autorizat oficial această practică. Aceasta va fi și mai strict încadrată în vremea shogunului Tokugawa Ieharu.

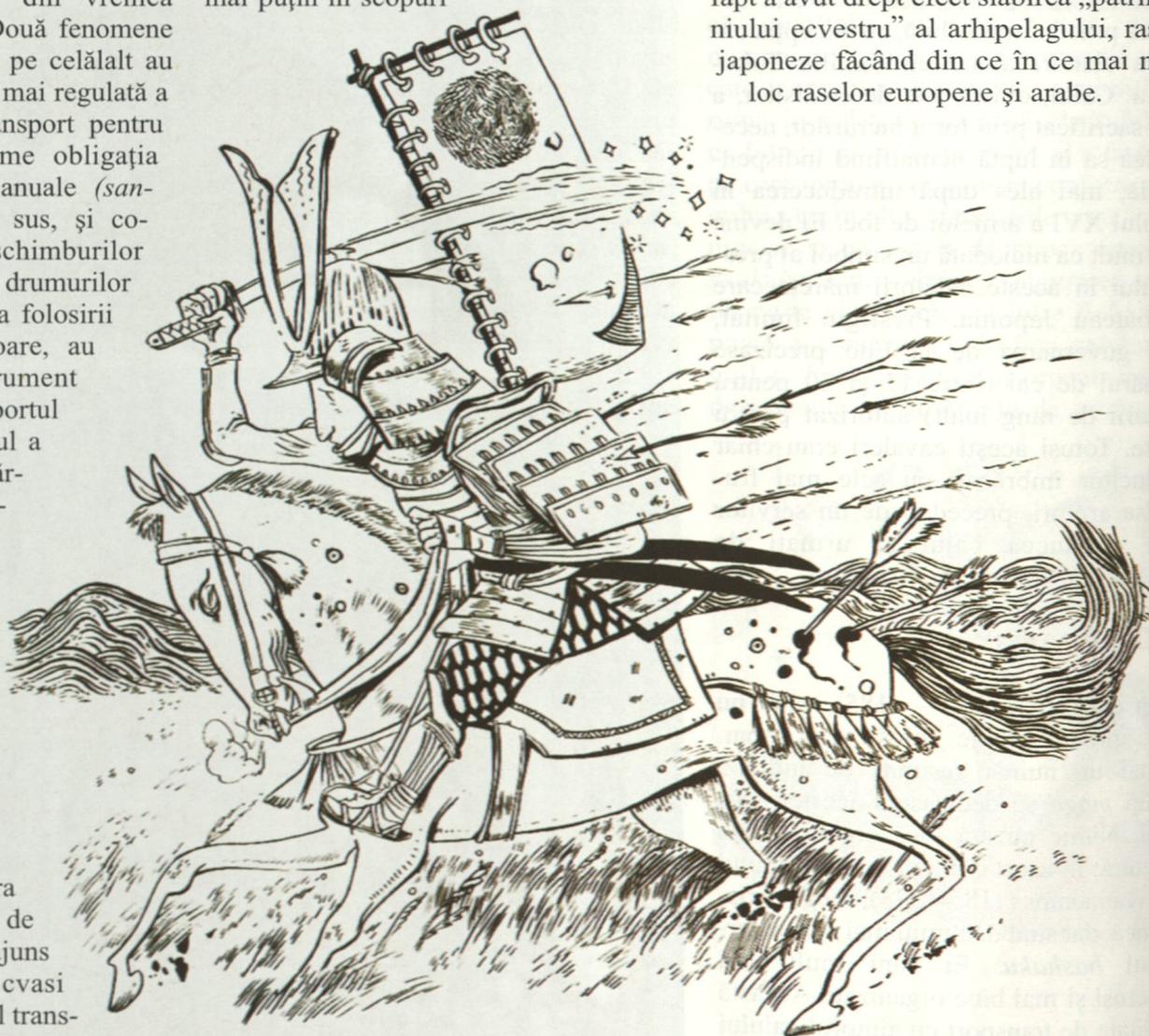
Echitația ca sport și divertisment

La începutul epocii Meiji (1868-1912), Japonia cunoaște o perioadă de stabilitate, progres economic, social și politic. Reformele imperiale restructurează complet societatea niponă care trece de la sistemul feudal la cel modern. În aceste condiții, calul este folosit tot mai puțin în scopuri

economice, echitația devenind o distracție, într-adevăr cam costisitoare.

Ca formă de distracție, echitația își are rădăcinile cam în secolul VIII. Majoritatea sporturilor ecvestre tradiționale, cum ar fi *Inuoimono*, *Kasagake* sau *Yabusame*, își au originea în practicile de vânătoare sau în tradițiile militare. În ansamblul lor, aceste sporturi ecvestre, reunite sub denumirea de *kisha* au recurs și la tirul cu arcul. În zilele noastre, cu excepția ceremoniilor și festivalurilor, aceste sporturi nu mai sunt practicate.

Primele curse de cai sunt menționate chiar în *Nihon-Shoki*, dar abia la sfârșitul erei Kamakura cursele hipice se structurează cu adevărat. La începutul epocii Meiji existau cam vreo douăzeci de cluburi hipice. Deja nu se mai folosesc rasele tradiționale de cai japonezi. Prin încrucișări cu rase străine s-a încercat ameliorarea raselor autohtone. Acest fapt a avut drept efect slăbirea „patrimoniului ecvestru” al arhipelagului, rasele japoneze făcând din ce în ce mai mult loc raselor europene și arabe.

DIN ÎNȚELEPCIUNEA POPOARELOR

CALUL – TIGRU (NEGLIJENT)

馬馬虎虎 (MA MA HU HU)

■ Tatiana SEGAL

Cei care au făcut primii pași în învățarea limbii chineze știu foarte bine că adjectivele, asemenea majorității părților de vorbire, pot fi monosilabice sau polisilabice (de regulă, bisilabice). Au aflat, totodată, că, pentru nuanțarea exprimării se folosește reduplicarea (tehnică de dublare a numărului silabelor). Însă, ceea ce foarte puțini cunosc este sâmburele de înțelepciune ce se ascunde în spatele unora dintre formele reduplicate. Este cazul adjectivului 馬虎 (ma hu) care în ansamblu înseamnă „neglijent”, „nepăsător”, iar componentele sunt 馬 (ma = „cal”) și 虎 (hu = „tigru”).

Iată povestea:

Se spune că în timpul dinastiei Song, trăia în capitală un pictor renumit specializat în desenarea animalelor. Într-o zi, pe când tocmai terminase de desenat capul unui tigru, a venit la el un om care i-a cerut să-i deseneze un cal. Ca să nu piardă prea mult timp, pictorul i-a desenat capului de tigru un trup de cal. Când a văzut desenul, omul care i-a cerut un tablou cu un cal l-a întrebat uimit: „Maestre, ceea ce ați desenat dumneavoastră este cal sau tigru?” „Și cal și tigru, cal-tigru”, a răspuns pictorul. Nedumerit, omul nu a mai luat tabloul. Atunci, pictorul a atârnat pictura pe perete și nu se mai sătura s-o admire.

Într-o zi, fiul cel mare al pictorului intră în încăpere, văzu tabloul și-și întrebă tatăl ce reprezintă. „Un tigru”, răspunse acesta râzând. În altă zi, intră și

mezinul și puse aceeași întrebare. „Un cal”, răspunse de data asta pictorul. După o vreme fiul cel mare al pictorului a plecat la vânatoare. Pe drum a zărit un cal, dar știind că așa arată un tigru, l-a săgetat într-o clipă. Bine înțeles că tatăl, pictorul, a fost cel care l-a despăgubit pe stăpânul calului.

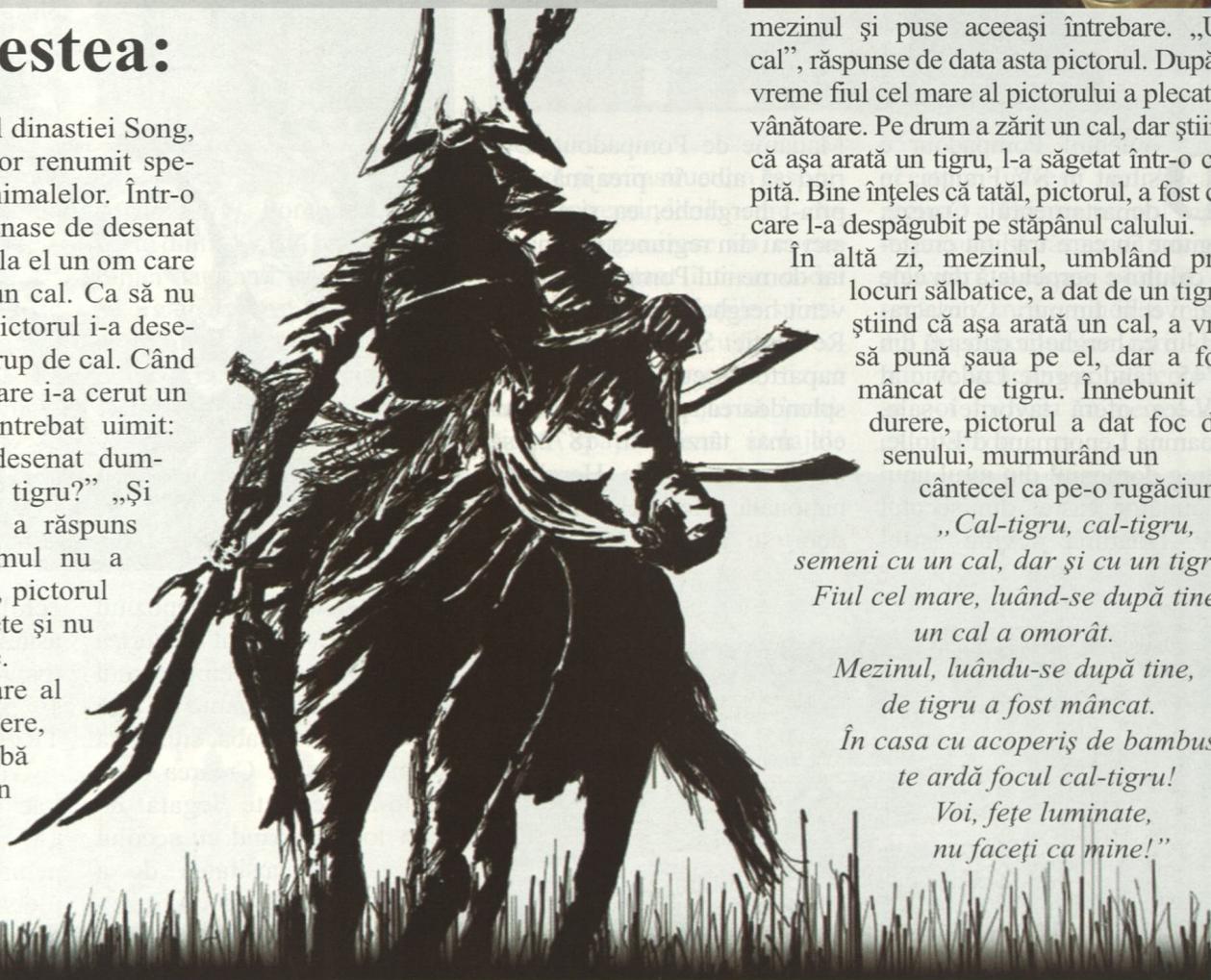
În altă zi, mezinul, umblând prin locuri sălbatice, a dat de un tigru. Știind că așa arată un cal, a vrut să pună șaua pe el, dar a fost mâncat de tigru. Înnebunit de durere, pictorul a dat foc desenului, murmurând un cântecel ca pe-o rugăciune:

„Cal-tigru, cal-tigru,
semeni cu un cal, dar și cu un tigru.
Fiul cel mare, luând-se după tine
un cal a omorât.

Mezinul, luându-se după tine,
de tigru a fost mâncat.

În casa cu acoperiș de bambus
te ardă focul cal-tigru!

Voi, fețe luminate,
nu faceți ca mine!”

POMPADOUR

O CETATE A CALULUI ȘI SEDIU CENTRAL AL HERGHELIILOR NAȚIONALE FRANCEZE

■ Doina PIEPER

Franța a excelat dintotdeauna și continuă să exceleze în arta de a-și conserva și prezenta patrimoniul. Un patrimoniu care nu e lăsat să dormiteze pe laurii și în tiparele trecutului, ci e permanent supus dinamicii unei societăți în mișcare. Așa se face că vechile domenii princiare au fost salvate de întreprinzătorii timpurilor noi care, aidoma prinților din poveste, au descins în castele pentru a le insufla o nouă viață. În multe din ele, calul alb sau colorat și-a reluat locul în grajdurile impozante și redimensionate la cerințele secolului XXI. Stăpânii lor actuali se întrec în arta de a îmbina valorile trecutului cu magia celor mai avansate tehnologii. Rezultatele sunt vizibile într-o economie în care atât omul cât și calul nu au decât de câștigat.

Domeniul Pompadour e situat în SV Franței, în departamentul Coreze, regiune în care tradiția creșterii calului e perpetuată din cele mai vechi timpuri. Consacrarea lui ca herghelie datează din 1745, când regele Ludovic al XV-lea oferă favoritei sale, Doamna Lenormand d'Etiolle, întreg domeniul din jurul unui impunător castel din secolul XV. Doamna devine astfel

Madame de Pompadour. Dorind să aibe în preajmă propria-i herghelie, ea și-a adus aici cai din regiunea pariziană, iar domeniul Pompadour a devenit herghelie regală, până la Revoluție. Sub Napoleon Bonaparte locul și-a regăsit splendoarea, pentru ca un secol mai târziu, în 1872, să obțină statutul de Herghelie națională. Herghelia Pompadour se întinde pe 280 de

hectare și cuprinde depozitul de armăsari, castelul cu curtea de antrenamente, hipodromul și secția iepelor mame de rasă arabă și anglo-arabă, situată la 4 km spre sud. Crearea rasei anglo-arabe este legată de acest loc începând cu secolul XIX, din necesitatea de a răspunde cererii de cai rezistenți, robuști și rapizi pentru armată. Anglo-arabul, cal bine

echilibrat și polyvalent este astăzi apreciat pentru performanțele lui în sport (obstacole și plat), agrement, turism, TREC, etc.

Hipodromul e situat la poalele castelului și datează din 1836 când a fost amenajat pentru perfecționarea și completarea educației cailor. E considerat ca fiind unul din cele mai frumoase hipodromuri

din Franța. Găzduiește anual, în parteneriat cu colectivitățile locale, diverse concursuri, evenimente hipice și spectacole menite să pună în valoare atât locul cât și multiplele ipostaze ale activităților cu caii. Din 2007 un vast program de modernizare se desfășoară în cadrul Hergheliei Pompadour. Sunt organizate punctual stagii de formare și perfecționare referitoare la creștere și diversele discipline ecvestre, inclusiv cele olimpice sau de echitație americană. Orașul Pompadour respiră în ritmul numeroaselor manifestări hipice care au loc în toată regiunea. Pe 14 Iulie e organizată aici în mare pompă ziua națională dedicată măgarului, în scopul de a face cunoscute diversele rase de asini, dar și pentru a contribui la diversificarea animațiilor. Să nu uităm că sectorul echideelor de care se ocupă Hergheliile naționale cuprinde, pe lângă rasele de cai și pe cele de ponei, asini și hibridii lor. În jurul polului hipic Pompadour o serie de centre tehnice permit crescătorilor să beneficieze de instalațiile cele mai performante.

O misiune importantă este expertizarea adusă organizațiilor socio-profesionale din teritoriu și din afară, transmiterea și exportul de

cunoștințe și *know how* (fr. *savoir-faire*). Pompadour face parte dintr-o vastă rețea de poli hipici naționali în jurul cărora se organizează și se desfășoară acțiunile susținute sau găzduite de ei. Un pol hipic este în măsură să pună la dispoziția organizatorilor clădirile presti-

gioase și infrastructura respectivă. Întreprinderile care doresc să organizeze un eveniment important într-un cadru excepțional, asociațiile sportive și profesionale cu profil ecvestru, sau persoane fizice care își pot permite să închirieze spațiile sau atelajele

acestora găsesc în fiecare regiune a Franței un pol hipic în măsură să răspundă acestor solicitări. Aceeași politică de rentabilizare se aplică și în cazul hipodromurilor care dispun de structuri polivalente ce se pot închiria în perioadele extra-sezon.

PROTECTORUL SUBTIL ȘI EFICIENT AL CALULUI DIN VREMURILE BOLȘEVICE

Există oameni pentru care „meseria“ nu este doar o simplă „brățară“, aurită sau nu, ea întrupându-se în mai mult decât atât, devenind o profesiune de inimă și suflet.

Nu sunt mulți cei care transformă „serviciul“ dintr-o banală obligație cotidiană într-o adevărată pasiune fără limite.

Iar totul pare trăit și mai intens, atunci când linia dintre posibil și imposibil se topește în acea necuprinzătoare lume a celor care nu cuvântă, dar care, într-un fel sau altul, dintotdeauna, ne-au fost alături în scrierea istoriei: caii !

Pe un astfel de om am avut onoarea de a-l cunoaște în lunga mea carieră jurnalistică, petrecută și alături de devotații „oameni de cai“, dar și de mândrii lor parteneri.

ION APAHIDEANU

Specialist recunoscut, excelent organizator, prea puțin dispus la compromisuri, prețuit de prieteni și de dușmani (cine, oare, nu are și așa ceva?!).

Un OM. o PROFESIUNE, o VIAȚĂ DĂRUITĂ!

Ne-am propus să nu-i uităm pe cei care au contribuit, cu hărnicie și chemare lăuntrică, la creșterea și înariparea lui Pegas. Este unul dintre multele motive pentru care începem a reda viața unor gânduri agățate, harnașement cu veche patină, dar de cea mai bună calitate, pe ușa „grajdului“ numit iubire pentru cai. Iar această patimă și boală se află și în rândurile scrise de Ion Apahideanu, doctorul, care nici nu are nevoie de o altă prezentare pentru toți cei care au fost, sunt și, neîndoielnic, vor fi membri ai „clubului călăreților“... (Emanuel Fântâneanu)

RASELE DE CAI DIN ROMÂNIA

■ Ion APAHIDEANU

Continuare din numărul trecut

Rasa Arabă

Arabii care aveau înainte ca singur mijloc de transport cămila, au adoptat calul pe care l-au crescut cu mare dragoste și pricepere, devenind, în epoca de expansiune islamică, mijlocul principal de deplasare și luptă în bazinul Mediteranei, de unde a pătruns apoi în Europa prin Spania adus de mauri și sasarini.

Arabii practicau o selecție riguroasă, cunoșteau știința exteriorului, medicina aplicată la cal, transmise prin tradiție din generație în generație, dar au avut și scrieri numeroase, printre care mai importantă a fost *El Nacera* a lui Abu-Beckr-Ibn-Bedr, scrisă în anul 720, care a fost tradusă în limba franceză de către M.Perron în anul 1860, considerată după o mie de ani cea mai importantă sursă de informare pentru hipologii europeni, care au pus bazele științei hipice moderne.

Rolul jucat de noua rasă de-a lungul anilor a fost imens, în îmbunătățirea raselor de călărie și la formarea varietăților și raselor moderne, dintre care cea care a cucerit lumea, rasa pur-sânge englez, „Coroana creșterii cailor” trebuie menționată prima. Rasa arabă a contribuit și la perfecționarea multor rase renumite ca: Anglo-arabul francez (cheval du midi), Trakehnen de Prusia, Lipizan, Trăpaș Orlov, Trăpaș Norfolk, Holstein, Hanoverană, Gidrană, Hackney, Oldemburg, Mecklenburg, Normandă, Furioso-North-Star, Haflinger și chiar a unor rase grele, Buloneză și Ardeneză.

Din patria sa, rasa arabă s-a răspândit în întreaga lume, la început pentru imprimarea de energie și viteză raselor locale, iar după ce pur-sângele englez a cucerit supremația pe plan mondial,

arabul se folosește pentru corectarea unor forme corporale și imprimarea aptitudinilor pentru călărie.

La noi în țară, caii de rasă arabă au pătruns relativ târziu, deoarece caii moldovenesci de odinioară rivalizau cu cai arabi, fiind chiar mai apreciați în imperiul otoman decât aceștia și nu prea aveau ce lua de la ei. Totuși în unele herghelii boierești din Muntenia și Moldova se foloseau la montă și armăsari orientali (arabi) importați prin Turcia cu care existau legături comerciale numeroase. În anul 1864 s-a înființat prima herghelie națională pe fosta moșie mănăstirească de la Copuzu-Refiga, unde iepele erau de rase diferite, iar armăsarii erau „arabi de sânge curat și de curse”. În anul 1874 la înființarea hergheliei armatei de la Nucet (jud. Dâmbovița) au fost aduși armăsari arabi din Asia mică, iar după ce cabalinele de la Nucet au fost transferate la Cislău, în anul 1895, s-a adus aici un armăsar arab „Giafar” și o iapă „Furchea” din Siria.

După primul război mondial, statul a intervenit direct în creșterea cailor la noi în țară, concentrând materialul de reproducție de rasă arabă, cumpărat, capturat în herghelia de la Rădăuți neînființată în anul 1919 și apoi în herghelia Mangalia, construită între anii 1928-1929.

La Rădăuți nucleul inițial era format din 4 armăsari pepinieri (Gazal, Dahoman XXII, Shagya XV și Sigldvz-Bagday I) și 31 de iepe mame, provenind din vechea herghelie înființată aici de austrieci în anul 1793. Condițiile naturale prielnice din această regiune, au adus la sporirea efectivului matcă până la 80 de capete și la adăugarea altor pepinieri din liniile: Shagya, O'Bajan, Mersuch, Koheilan, Iussuf și Hadban, precum și a doi armăsari importați din Polonia

vecină, El-Sbaa și Beck. Creșterea cailor arabi a prosperat de la an la an până în 1940, când din cauza evenimentelor, herghelia arabă este evacuată la Rușețu, unde rămâne până în 1964, făcând schimb cu herghelia Gidrană mutată de la Rușețu la Rădăuți în anul 1941. În următorii zece ani, efectivul hergheliei arabe a crescut la 252 capete (6 armăsari pepinieri, 75 de iepe mame, restul fiind tineret în creștere 0-4 ani). Începând cu anul 1951, Institutul de cercetări zootehnice a redus drastic efectivul arab, încercând masivizarea prin păstrarea în reproducție numai a exemplarelor care se apropiau sau care treceau de 160 cm în talie. S-a ajuns astfel la 131 capete în total, din care 4 armăsari pepinieri, 29 de iepe mame și 98 tineret mascul și femel 0-4 ani. Direcția Creșterii Calului, a luat tot materialul scris de la Rușețu și l-a dus la herghelia Todireni (jud. Botoșani) unde exista un nucleu de reproducție anglo-arab. Aici s-a născut dintr-o iapă de Rușețu armăsarul devenit pepinier Koheilan XV un exemplar de o frumusețe rară, fiul lui Koheilan XIII, pepinier la Rușețu născut la herghelia de la Mangalia din Koheilan VIII.

În anul 1964, Stațiunea Institutului de Cercetări Zootehnice Slobozia, unde era în formare Semigreul Românesc, a trecut în subordinea Departamentului GOSTAT, unde se aflau fostele herghelii ale Direcției Creșterii Calului și unde caii semigrei erau așteptați pentru a fi distribuiți la alte G.A.S pentru muncă. În afara pericolului de a pierde atât arabul, care nu mai prezenta interes pentru Institutul de Cercetări Zootehnice cât și semigreul în plină ascensiune, apreciat de crescători, doi oameni cunoscători de cai și curajoși și-au asumat riscul și au schimbat fără știrea forurilor superioare, transportând noaptea pe jos efectivele între Slobozia și Rușețu. Astfel, la preluarea Stațiunii Slobozia aici se găseau cai arabi, iar la Stațiunea Rușețu caii semigrei, care făcând parte din planul de cercetare al Institutului de Cercetări Zootehnice au rămas în continuare (cei 2 oameni care au reușit fac parte dintre cei 5 autori ai brevetului O.S.I.M privind Semigreul Românesc).

Caii arabi au găsit la Slobozia condiții prielnice de creștere, adăposturi bune, bază furajeră îndestulătoare, oameni iubitori și pricepuți. Astfel că în numai 4 ani numărul de iepe mame a ajuns la 46

de capete. În anul 1968 herghelia arabă și depozitul de armăsari, mutat aici de la Constanța (Anadolchioi), au fost mutate la Jegălia care fusese transformată în 1958 de către GOSTAT în crescătorie de taurine. Redobândirea Jegăliei a fost un câștig pentru creșterea calului arab din toate punctele de vedere (adăposturi, furaje, oameni pricepuți la cai). Din păcate peregrinările pentru caii arabi nu s-au terminat aici. În anul 1970 a fost adusă de la Sâmbăta de Jos (Făgăraș) herghelia experimentală pentru formarea unui „cal de sport românesc” ajunsă în al nouălea an de la înființare, formată din 72 de iepe mame, 4 armăsari și generațiile în creștere de armăsăruși și iepșoare 0-3 ani.

În anii 1928-1929 s-au făcut construcțiile necesare pentru a doua herghelie destinată pentru creșterea calului arab din România, la 2 km nord de orașul Mangalia situată între șoseaua Constanța și Marea Neagră, având 1.600 ha teren pentru baza furajeră cu două secții în partea de peste șosea și calea ferată (secția agricolă și secția de tineret mascul).

Materialul cabalin care a format nucleul de bază al noii herghelii, a fost adus de la depozitul de remontă al armatei de la Jegălia și de la Cislău. Acest material provenea din herghelia Babolna, adus la noi în țară după 1919 repartizat inițial armatei. La început, efectivul de cabaline adus la Mangalia era format din 66 de iepe mame și 6 armăsari pepinieri din liniile: Gazal, Koheilan, Siglavvy-Bagdadi și Shagya. Ulterior s-au mai adus de la Rădăuți iepe mame și armăsari din liniile: Mersuch, Nedjari, El-Sbaa, Kuhailan-Karas (polonez). Faptul că materialul cabalin de la Mangalia a avut

stabilitate aici timp de 70 de ani, a contribuit la adaptarea acestei rase la condițiile locale din sud, mai călduroase și mai secetoase, mai apropiate de Arabia, patria sa de formare, producția acestei herghelii s-a îmbogățit continuu, efectivul de matcă ajungând în anii 1970-1985 la 115 iepe mame și 10 armăsari pepinieri. Tendința acestei herghelii în care în anul 1985, 60% din iepe erau pur-sânge arab (față de 20% la început a fost să devină pur-sânge 100%).

În decursul timpului, ca urmare a direcțiilor de selecție diferite, mai ales în perioada în care arabul de Rădăuți se afla la Rușețu supus unei acțiuni severe de masivizare, prin eliminarea de la reproducție în fiecare an a exemplarelor cu talie sub 155 cm, în prezent vechiul arab de Rădăuți după ce a petrecut perioade succesive de timp trecând pe la Rușețu, Slobozia, Jegălia, Slatina, și din nou la Rădăuți, nu mai seamănă cu cel din Mangalia. Este în medie cu 5-7 cm în medie mai înalt, mai masiv, mai greu în medie cu 80-100 kg și nu mai are noblețea de odinioară, în timp ce arabul de Mangalia este mai aproape ca înfățișare de calul arab original, având totuși și acesta talia de 4-5 cm mai ridicată, fapt constatat și în alte țări europene crescătoare de cai arabi, ca urmare a influenței condițiilor de mediu (climă și furaje).

Rasa arabă a jucat rolul principal în ameliorarea cailor de muncă din țara noastră mulți ani, pe parcurs fiind preluat în bună măsură de alte rase, mai masive și cu aptitudini mai pronunțate pentru călărie și tracțiune acest rol nu s-a terminat încă. Calul arab a fost și necesar pentru corectarea calului autohton, acolo unde acesta este încă degenerat, defectuos și cu capacitate de muncă redusă, pregătindu-l spre a primi infuzie de sânge de la alte rase, care sa-i mărească talia și să-l transforme într-un cal care să corespundă mai bine nevoilor viitoare. Un rol important, de actualitate și de perspectivă, ce îi revine rasei arabe este acela de a contribui la formarea noului cal de călărie, pentru sport și agrement, căruia i se deschid perspective largi, care se răspândesc în rândurile populației din întreaga lume. La noi în țară, rasa arabă contribuie în mod hotărâtor la formarea „calului de sport românesc”, începută în anul 1962 la herghelia Sâmbăta de Jos, care continuă din anul 1970 cu succes la herghelia Jegălia.

PONEII CONNEMARA

■ Istvan Janos ANTAL

Rasa provine din Irlanda, dar azi este crescută în cele mai multe țări din lume. Este un ponei cu talie mai înaltă. Datorită acestui fapt poate fi călărit și de adulți. Are calități atât pentru atelaje cât și pentru călărie, chiar și pentru sărituri peste obstacole.

Țara de origine a acestui ponei este Irlanda de vest, mai precis regiunea denumită Connemara. Ca și la multe alt rase și în cazul acestui ponei denumirea provine de la zona de origine. Aici, de

sute de ani, se crește un ponei rezistent și multilateral. Rezistența nativă atât la condițiile de întreținere cât și la deplasarea pe drumurile impracticabile si-a păstrat până în zilele noastre. Forma originară a rasei a fost creată pentru muncile agricole și forță pentru tracțiune începând cu secolele XV-XVI; mult mai târziu crescătorii au găsit calea de a forma un ponei potrivit la sport. La forma de azi a rasei au contribuit, prin infuzie, rasele Andaluză și Barbă de unde a moștenit rezistența, iar de la rasele Arabă, Welsh Cob și Pur Sânge Englez, viteza, eleganța și calitățile sportive.

Azi când vorbim de rasa Connemara, ne referim la un ponei de talie mai mare,

inteligent și echilibrat, cu calități excepționale pentru călărie și pentru sportul de obstacole.

Clifden Show

În localitatea Clifden Connemara din Irlanda, anual, în a treia zi de joi din luna august, se organizează cea mai mare întâlnire internațională a crescătorilor și iubitorilor acestei rase. Evenimentul este organizat începând cu anul 1924 de către „Connemara Pony Breeder's Society” –

Asociația Crescătorilor de Ponei Connemara – și anual sunt transportați la concurs peste 400 de ponei din toate colțurile lumii. Competiția începe cu o adunare generală ținută atât pentru organizațiile autohtone cât și pentru cele de peste hotare cu participarea tuturor iubitorilor acestei rase. Aici au loc schimburi de experiență între crescători, show-uri, arbitraje de selecție și licitații de ponei.

Exemplarele de rasă pură începând cu mânjii tineri, armăsari, iepe mame și căluți de călărie sunt arbitrați în peste 20 de clase și categorii.

Calitățile rasei

Este un animal cu conformație corectă și constituție robustă. Extremitățile nu sunt prea lungi. Trunchiul este potrivit de

adânc și compact, bine echilibrat, cu cutia toracică adâncă și voluminoasă. Omoplatul este oblic, cu mare libertate de mișcare, cu surprinzător de mare lungime a pasului. Comparativ cu corpul voluminos, capul este mic frumos și nobil, cu fruntea largă și privirea blândă chiar dacă profilul capului este uneori berbecat. Gâtul este bine inserat și lung, greabănul uneori șters, spinarea lungă cu crupa corectă, musculoasă. Mișcarea este elegantă. Talia: 135-150 cm, perimetrul fluielului uneori și 20 cm. Dezvoltarea corporală se termină la vârsta de 5 ani.

Datorită rusticității, rasa nu necesită alimentație specială.

Culorile cele mai frecvente: vânătă, murgă cu diverse nuanțe, neagră sau rar roibă, niciodată bălțată. Este o rasă longevivă, multe exemplare ajung și la vârsta de 30 de ani.

Primul Stud Book al rasei provine din anul 1926.

Datorită calităților enumerate, rasa se utilizează la concursuri de obstacole sau chiar și la dresaj. Începând cu ultimii ani unele exemplare ale rasei au apărut și la noi în țară din import.

Comisia de atelaje al Federației Ecvestre Române la Adunarea Generală de la Târgu Mureș din 17 ianuarie 2008, a hotărât organizarea Campionatului pentru atelaje cu 2 ponei începând cu anul 2008. Cu aprobarea organizatorilor, în afara concursului pot participa și atelaje cu 1 sau 4 ponei. Etapele de Campionat sunt identice cu cele pentru 2 cai, adică:

I. 9-11 mai Sâncraia jud. Covasna

II. 30 mai – 1 iunie Beclean pe Someș jud. Bistrița.

III. 11 – 13 iulie Satu Mare

IV. 22 – 24 aug Cârța, Harghita

Finala 19 – 21 sept. Târgu Mureș

Regulamentul de participare este identic cu cel pentru 2 cai, concurenții și poneii trebuie să facă parte dintr-un club sportiv și să fie legitimați la FER. Participarea este obligatorie la cel puțin două etape + finala. Vârsta minimă de participare la

Campionat este de 16 ani (cu acordul părinților 14 ani, cu derogare de la Federația Ecvestră Română). Sub vârsta de 14 ani concurenții pot participa numai la proba de obstacole, dar în acest caz secundul trebuie să aibă minim 18 ani.

Regulamentul internațional al FEI pentru concursuri de atelaje (aliniatele pentru probe de ponei) valabil din 1 ianuarie 2006 este obligatoriu pentru participanți.

Extras: Partea 911. 2 „toate exemplarele din specia cabalinelor la care talia măsurată cu bastonul nu depășește 148 cm, iar cu potcoavă 149 cm, sunt considerate ponei. Orice exemplar cu talia mai mare este considerat cal.

Pentru exemplarele care participă înhămat în 1 talia minimă este de 120 cm fără potcoavă și 121 cm cu potcoavă....”

Trăsurile:

Capitolul II , partea 936 aliniat 3,4

„roțile trebuie să fie prevăzute cu raf metalic sau cauciuc. Folosirea roților cu pneuri este interzisă”.

3.6. „La probele de dresaj și obstacole ecartamentul minim obligatoriu este de: 138 cm uniform pentru atelaje de ponei 1, 2 sau 4.

Trăsuri de maraton:

Capitolul III. Partea 947 aliniat 4.1.

Ecartament minim: 125 cm

Greutatea minimă a trăsuri:

atelaj 1 ponei: 90 kg,

atelaj 2 ponei: 225 kg,

atelaj 4 ponei: 300 kg.

Viteza la proba de obstacole:

Partea 967. aliniatul 2.

atelaj 1 ponei: 250 m/min

atelaj 2 ponei: 250 m/min

atelaj 4 ponei: 230 m/min

FER – Comisia de Atelaje

Informații suplimentare la:

telefon: 0751.070936; Fax: 0261.714800;

e-mail: ahnsatunmare@clicknet.ro

DON-ul

■ Nina LUPU

Don-ul este una dintre cele mai bine cunoscute rase rusești. Și-a dobândit faima fiind călărit de cazaci, ale căror hoarde, oraganizate în triburi răzlețe de jefuitori, au hărțuit atât de des armata franceză, în retragerea ei de la Moscova, în 1812. Rasa a evoluat în Secolele XVIII și XIX și s-a adunat în herghelii, pe pășunile din stepa Donului. Strămoșii acestui cal au fost caii triburilor nomade și primele influențe, neatractive dar foarte rezistente, au fost acelea ale calului mongol Nagai, cal din nordul Iranului, din Persia Arabă și din Turkmenistan, un cal de deșert ușor înrudit cu Akhal-Teke. Karabakh-ul, un cal de munte din munții Karabakh, din Azerbaijan, aduce o altă notă particulară în evoluția Don-ului.

Istoric

Un număr mare dintre acești cai, predominant galben-cenușii, au fost lăsați liberi în stepele Donulim în Secolul XVIII. Rasa a fost substanțial îmbunătățită și a căpătat o statură impunătoare ca rezultat al încrucișării cu Orlov-ul, Arabul Strelets (care a fost de fapt un Anglo-Arab) și Pursângele.

Nici o altă intervenție în rasă nu a mai fost semnalată de la începutul Secolului XX și până azi, timp în care Don-ul și-a fixat cumva trăsăturile.

A fost folosit ca un cal de cavalerie ușor de întreținut și economicos, care putea fi, de asemenea, și înhămat.

Calul ucrainian de călărie

Acestă rasă s-a dezvoltat după cel de-Al Doilea Război Mondial, ca rezultat al încrucișării dintre iepele Nonius, Furioso și Gidran, cu armăsari din rasele Pursânge, Trakehner și Hanover.

Don-ul zilelor noastre

În legătură cu aspectul său exterior, care-l apropie de rasele rusești, Don-ul, este de departe un exemplar deosebit. Oricum, este incredibil de rezistent, poate munci cu hrană puțină și este de ase-

menea apt să trăiască afară tot timpul anului, fiind ușor adaptabil la schimbările climaterice.

Pentru aceste motive este prețuit mult, ca un reformator al turmelor din zonă, ale căror exemplare sunt tradiționale și comune.

Acesta a mai jucat un rol important în evoluția unor rase ce s-au dezvoltat în grajd, în special Budenny-ul, la origine o rasă hotărâtă de cal de calaverie, dar acum produsă îndeosebi pentru călărie. Budenny-ul, creat în grajdul Budenny, unde câteva din cele mai bune exemplare Don puteau fi găsite, se bazează pe încrucișarea selectată dintre iepe Don cu Pursânge.

Urmașii acestora au fost numiți Anglo-Doni și au fost atent supravegheți și crescuți spre a pune bazele rasei Budenny.

Crescătorii ruși au făcut teste de

GÂTUL

Gâtul este de mărime medie și coboară, cât se poate de bine definit.

MARCAREA LA RECE

Acest cal este marcat la rece, metodă permanentă de identificare, deosebit de practică în lumea întregă.

UMERII

Umerii, vizibil scurți, sunt cumva pe verticală.

PICIOARELE

Picioarele sunt de obicei drepte dar încheieturile nu sunt întotdeauna suficient de mari.

QUADRIGA

Cei patru cai sunt înșeuși în rând în această quadrigă de Doni. Perechea de cai din exterior, care este ținută spre afară cu ajutorul unui frâu fix, merge în galop mic în timp ce perechea din interior merge la trap.

performanță numeroase iar Don-ul (de asemenea testat la doi și la trei ani, în cursele de întreceri) a participat chiar și la testele de rezistență pe distanțe lungi.

Ca participant în cursele de întreceri, Don-ul nu este impresionant însă este un excelent performer pe distanțe lungi.

Un test standard sub șă este o cursa de 275 de km, care trebuie parcursă în 24 de ore.

Caracteristici

În standardul rasei, Don-ul este descris ca un cal relativ masiv, cuprins între 1,60 și 1,68 m înălțime, dar ter-

menul masiv este impropriu folosit ori răstălmăcit. O mai bună descriere a Don-ului ar face-o cuvântul masiv gândindu-te la corpul său, fiind în standardul rasei, de 1,93 m în circumferință.

Culorile predominante sunt castaniul și maronul, adesea cu reflexe aurii, moștenire de la strămoșii săi turkmeni și karabakhi.

Cei mai buni dintre caii Don sunt acceptabili în general, deși nu corespund întotdeauna standardurilor rasei.

Uneori ei tind să aibă piciașele lungi iar acest defect, când rasa este atât de meticolos catalogată și estimată, i-ar putea descuraja pe crescătorii din Vest.

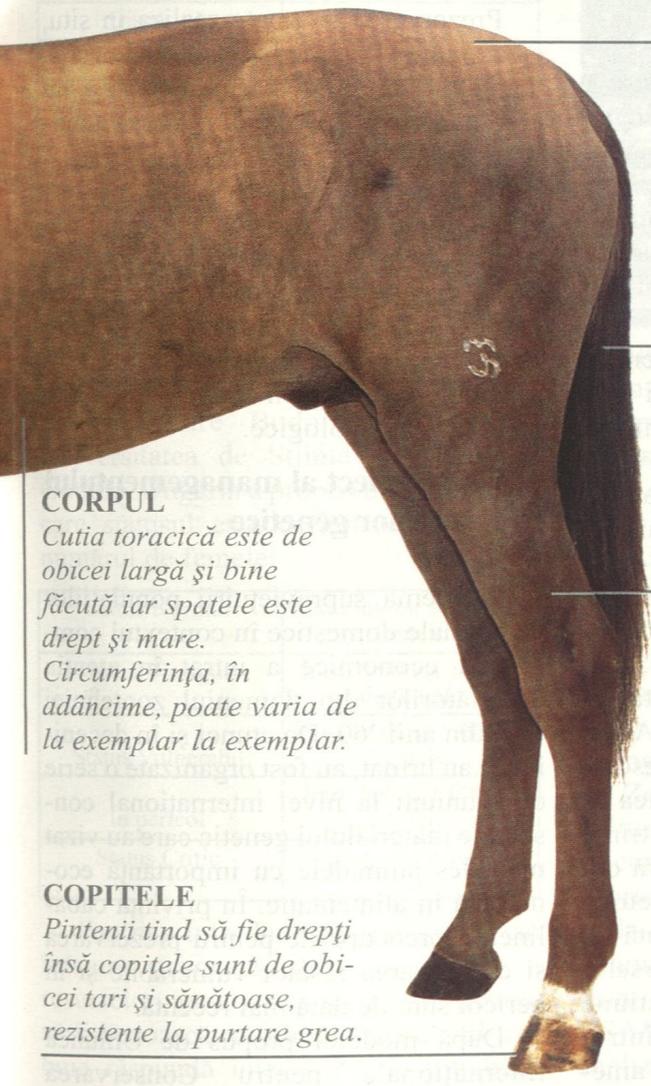
Defectele pot fi: umeri scurți, genunchi de vițel (o curbă interioară sub genunchi), o coadă prea jos fixată, un cap scurt și comprimat etc.

Deloc surprinzător, ca rezultat al acestor neajunsuri, mișcarea acestui cal lasă uneori de dorit.

A fost descris, într-adevăr, ca fiind uneori limitat și grosolan.

Pașii sunt considerați normali, nici eleganți, elastici nici prea confortabili.

Pentru toate acestea Don-ul a fost multă vreme considerat un cal de muncă, rezistent, frugal și rezistent la intemperii, care și-a dovedit utilitatea.

CRUPA

Linia crupei este mai degrabă dreaptă.

COADA

Cooda și coama sunt de obicei scurte și subțiri.

CORPUL

Cutia toracică este de obicei largă și bine făcută iar spatele este drept și mare. Circumferința, în adâncime, poate varia de la exemplar la exemplar.

PICIOARELE POSTERIOARE

Coapsa femurului poate fi inconsistentă iar încheietura înclinată, în formă de seceră.

COPITELE

Pintenii tind să fie drepecți însă copitele sunt de obicei tari și sănătoase, rezistente la purtare grea.

ÎNĂLȚIMEA
1,60- 1,68 m

ORIGINILE

Calul din rasa Don își are originea în stepele din jurul râului Don. Rasa s-a format acolo, în turme și datorită acestui mediu au devenit rezistenți, capabili să se adapteze și să supraviețuiască în condiții climatice extreme, să muncească din greu și să reziste cu hrană puțină. Acest teritoriu nu este departe de Karabakh, din Azerbaijan și mulți cai de aici au fost lăsați liberi, în Secolul XVIII, să revigoreze rezerva de cai din rasa Don.

RASELE RARE DE CAI

MONUMENTE VII (I)

■ *Drd. Mihail Lechkun, consilier AHN*

Nu trebuie să fii un bun cunoscător al calului pentru a fi uimit de imaginea iepelor Huțule, care, gestante, în miezul iernii dau la o parte cu copitele pătura groasă de zăpadă înghețată pentru a ajunge la iarba marunta și uscată de ger de pe Obcinele Bucovinei... Câtă rezistență și putere de adaptare la condițiile iernilor aspre din nordul Carpaților Orientali se poate aduna în mâna aceasta de cai ce pare să contrazică manualele de fiziologie, tratatele de alimentație? Ce constelații prețioase de gene au fost aținute de generațiile de slujitori ai Hergheliei Lucina? și câtă răspundere trebuie să apese pe umerii celor de azi și a celor ce vor urma să nu risipească această comoară vie...?

Lupta animalelor domestice pentru supraviețuire

Dezvoltarea impetuoasă a civilizației pe seama combustibililor fosili (sursă neregenerabilă de energie), a schimbat statutul calului. După ce milenii a fost mijlocul optim pentru transport, comunicație, sursă principală de putere în exploatarea agricolă, silvică și a altor resurse, prin consecințele revoluțiilor industriale și tehnico-științifice, calul (sursă regenerabilă de energie) și-a pierdut omniprezența în activitățile economice, sociale și militare. Mai întâi numărul cailor s-a diminuat, apoi populațiile mici utilizate pe arii restrânse fie s-au apropiat de limitele variabilității și s-au stins, fie s-au pierdut absorbite în alte populații. Odată cu ele s-au pierdut pentru totdeauna gene posibil utile în viitor.

Unele rase însă, care au fost create pentru a răspunde diferitelor nevoi (militare, economice, culturale), într-un anumit context istoric, au supraviețuit vremurilor cărora le-au fost consacrate grație sistemului de ameliorare, mai precis a metodicii de selecție. Este cazul raselor Lipițan, Huțul, Gidran, Nonius, Furioso care s-au menținut până în prezent prin așa numita creștere în „linii de sânge” inovată și practică în hergheliile militare austriece. Acest aspect a fost sesizat de către profesorul Condrea Drăgănescu de la Facultatea de Zootehnie a Universității de Științe Agronomice și Medicină Veterinară din București care consideră că metoda creșterii în linii de sânge reprezintă de fapt o metodă de conservare a resurselor genetice. Conservarea prin gestiune vizează modificarea genetică într-o formă controlată a unei populații, ame-

liorarea ei genetică, în vreme ce preservarea presupune izolarea unui eșantion dintr-o populație pentru a o păstra fie ca genofond integrat, fie numai anumite gene din ea.

Prezervarea se poate realiza in situ, cu animale vii în mediul natural de viață, luându-se anumite măsuri pentru a nu afecta frecvența genelor și a genotipurilor.

Este metoda prin care este preservată populația de cai Lipițani la Institutul de Zootehnie Experimentală de la Monterotondo, Italia. Prezervarea ex situ se referă la izolarea unui eșantion dintr-o populație în afara mediului natural, prin congelare sau alte metode biotehnologice.

Caii - obiect al managementului resurselor genetice

Problema supraviețuirii populațiilor de animale domestice în contextul competiției economice a intrat în atenția cercetătorilor din domeniul zootehniei încă din anii '60. De atunci și în deceniile ce au urmat, au fost organizate o serie de reuniuni la nivel internațional consacrate materialului genetic care au vizat mai ales animalele cu importanță economică în alimentație. În privința cabalinelor, preocupările pentru preservarea și conservarea raselor vulnerabile și în pericol sunt de dată mai recentă.

După modelul propus de Uniunea Internațională pentru Conservarea

Naturii și a Resurselor Naturale (IUCN), speciile de animale sălbatice pot fi încadrate în mai multe categorii care definesc fiecare un anumit grad de risc: dispărute, în pericol de dispariție, vulnerabile, rare, nedeterminate, insuficient cunoscute și în afară de pericol.

În sfera sistematicii animalelor domestice se disting mai multe categorii taxonomice: rasele (pure, locale, semi-rase, suprarase) care sunt agregate de populații, cu o mărime efectivă mare, izolate reproductiv și diferențiate morfofiziologic și cu cerințe diferite de ordin ecologic, și linii (neconsangvinizate, moderat consangvinizate, consangvinizate și stabile genetic).

În funcție de parametri genetici ai populației, specialiștii au propus sisteme diferite de evaluare a statutului de risc al populațiilor. Prof. Dragănescu (2000) a propus un sistem de evaluare a statusului în funcție de numărul efectiv de masculi:

Status	Număr observat și număr efectiv de masculi
Dispărută	-
În curs de dispariție	Numai metiși
În pericol	10-65 masculi observați sau un număr efectiv de 4-25 masculi
Vulnerabilă	10 masculi observați sau un număr efectiv de 4 masculi
Necompetitive economic	Peste 65 masculi observați sau număr efectiv de peste 25 masculi
În afara pericolului	

Prof. Imre Bodo (1990) de la Universitatea de Științe Agricole din Godolo, Ungaria a propus un sistem prin care statusul este definit în raport cu numărul de femele:

Status Normal	Mai mult de 10.000 de femele
Status Nesigur	Între 5.000 și 10.000 de femele
Status Vulnerabil	Între 1.000 și 5.000 de femele
În pericol	Între 100 și 1.000 de femele
Status Critic	Mai puțin de 100 de femele

Pentru a introduce o populație de cai într-un program de conservare a resurselor genetice, specialiștii trebuie să îi cunoască mai întâi statusul. Ei trebuie să răspundă unei suite de întrebări:

Este o rasă amenințată? Tinde aceasta să se îndrepte către un statut de risc? Care sunt factorii de risc? Existe suficiente argumente pentru introducerea populației respective într-un program de management privind resursele genetice? Ce fel de program de conservare trebuie aplicat astfel încât o rasă de valoare să fie cu adevărat păstrată pe termen lung? Pentru ce anume și ce fel de condiții de mediu sunt necesare pentru ca această rasă amenințată să fie folositoare omului?

Pentru conservarea unor populații mici, cercetători în domeniul zootehniei precum Maijala (1970), Mason (1974), Simon (1984) au dat o serie de răspunsuri înglobate în trei categorii de argumente: economico-biologice, științifice și cultural-istorice.

În România, Dragănescu (1970) a întreprins o serie de cercetări prin care a urmărit evoluția mărimii efective la o serie de rase de cai cu o valoare economică, științifică și culturală deosebită: rasa Gidran – Herghelia Rădăuți, Huțul – Herghelia Lucina, Furioso – North Star – Herghelia Bonțida, Arab – Herghelia Mangalia, Pur Sânge de Galop – Balc, Trăpaș – Dor Mărunt și Rușeșu).

În anul 2003 un colectiv condus de dr. ing. Alexandru Popa, de la Facultatea de Zootehnie a Universității de Agricultură și Medicină Veterinară din București a întreprins o cercetare asupra istoriei genetice a populației de Huțuli de la Herghelia Lucina. Ei au prezentat în anul următor în cadrul simpozionului științific al Facultății de Zootehnie a USAMV Iași „Parametri importanți ai analizei genetice la calul Huțul de la

Lucina”. Aceasta face parte dintr-un proiect amplu întreprins de dr. ing. Alexandru Popa care a avut ca scop „stabilirea statusului de risc al acestei rase, în vederea elaborării unui program competitiv de conservare a comorii genetice reprezentate de calul Huțul”.

BIBLIOGRAFIE

- Dragănescu C., 2003 – Managementul Durabil al resurselor genetice la animalele domestice din România, Institutul de Biologie și Nutriție Animală Balotești
- Grosu H., 2003 – Programe de ameliorare genetică în zootehnie, Editura CERES, București;
- Grosu H. și Olteancu P., 2005 – Programe de ameliorare genetică în zootehnie, Editura Agrotehnică, București;
- Maijala K., 2002 – Possible role of animal gene resource in production, natural environment conservation, human pleasure and recreation, Papers presented at EAAP/PSAP Symposium on small populations of Domestic animals in Europe;
- Simon L. D., 2003 – Zugang zur EAAP Animal Genetic Data Bank und deren Nutzung für Erhaltungsmassnahmen, Tierärztliche hochschule Hanover, Institut für Tierzucht und Vererbungs-forschung, Hanover;
- Popa R. Al., Dana Săndulescu, Tomița Drăgotoiu, Maței M., 2004 – Parametri importanți ai analizei genetice la calul Huțul de Lucina - Some important parameters of Lucina Hutul horse breed genetic analysis, Lucrări științifice Seria Zootehnie Volum 47 (9), U.S.A.M.V. Iași

CAMPIONATUL INTERNAȚIONAL DE CREȘTERE PENTRU RASELE DE CAI SHAGYA ARAB, LIPITAN ȘI HUȚUL

UN SUCCES PENTRU CULTURA EUROOPENĂ A CALUI

■ *Drd. Mihail Lechkun, consilier AHN*

Peste 200 de exemplare de cai de rasă Shagya Arab, Lipițan și Huțul reprezentând crescătorii faimoase au fost aduși la Herghelia Topolcianky din Slovacia între 13 și 15 iunie unde au încântat un public avizat, venit din toate colțurile lumii.

Evenimentul a fost organizat sub patronajul organizațiilor internaționale de creștere Internaționale Shagya-Araber Gesellschaft (ISG), Lipizzan -International Federation (LIF), Hucul International Federation (HIF) și la inițiativa Hergheliei Topocianky. A fost o adevărată sărbătoare a calului și un succes pentru cultura europeană a calului. După ce în primele zile caii au fost apreciați și ierarhizați în cadrul categoriilor de vârstă și sex, în ultima zi dintre aceștia s-au ales campionii celor trei rase. Programul intens și solicitant pentru public, arbitrii, crescători (7.00 A.M. – 7.00 P.M.). Odată cu desfă-

șurarea diferitelor serii de apreciere a exteriorului și a mersurilor, în alte colțuri ale hergheliei sau desfășurat mai multe concursuri pentru discipline sportive: dresaj călărie, dresaj atelaje, proba cu obstacole pentru atelaje.

Campionatul de la Topocianky a reprezentat o experiență plină de învățăminte pentru crescătorii din România care au reușit într-un târziu să fie prezenți la acest eveniment. Iapa Ousor IX-46 a câștigat primul loc în grupa iepelor Huțule de 7 – 10 ani, iar iapa Hroby XXII-33 s-a situat pe locul III în grupa celor de 4 – 6 ani. Demn de remarcat este faptul că Herghelia Lucina s-a situat pe primul loc și în cadrul altor categorii, din păcate nu în calitate de proprietar. Pe de altă parte, iepete prezentate de Herghelia Beclean s-au situat pe ultimele locuri în cadrul grupei 4-6 ani, întruind punctaje modeste privind tipul.

Experiența nu trebuie să fie interpretată neapărat negativ, ea poate permite punerea în discuție a obiectivelor selecției practicate în herghelia bistrițeană, pentru a păstra Lipișanul de la Beclean în cadrul tipului celei mai vechi rase culturale.

Campionatul s-a încheiat cu o impresionantă gală ecvestră, în cadrul căreia cai, driveri și călăreți de la herghelii și crescătorii particulare faimoase (Piber, Lucina, Lipica, Szilvasvarad, Topolcianky, Babolna, Beclean...) au prezentat în scurte evoluții sportive, artistice sau chiar etnografice, calitățile spectaculoase ale cailor și oamenilor de lângă ei.

REÎNTOARCEREA ROMÂNIEI ÎN FAMILIA ECHITAȚIEI MONDIALE

■ *Claudia GASPAR, Event Director.*

Martin Schaufler cu Levis

În luna octombrie 2007 am fost întrebată dacă doresc să organizez acest minu-

nat concurs internațional CSIO4*(W)TM, o competiție calificativă de Cupă Mon-

dială și Super Ligă. Cu o experiență în organizarea evenimentelor, desigur, singurul semn de întrebare în acel moment a fost doar dacă reușesc să pun în aplicare tot ce am văzut în toți acești ani la competițiile internaționale de gen la care a participat echipa României. Exemplul meu în organizare și concept a fost Campionatul European din Mannheim. Tot ce mi-am propus a fost să reușesc, desigur, la o scară mai mică, un Mannheim în București și mai mult, ca acest eveniment să transmită tuturor celor prezenți și chiar telespectatorilor, emoția acestui sport elitist, aristocrat, monden... Cunoștințele mele legate de partea tehnică a organizării competiției în acel moment erau minime, dar mă bazam pe experiența unei echipe care de mulți ani organiza această competiție în România. După o analiză a bazelor de echitație în București am constatat că singura bază care poate ajuta la realizarea conceptului este Clubul de

Rezultatele CSIO4*:

- CUPA CARO - Norbert Schuman cu Black Magic R (România);
- CUPA PORR - Rudiger Renner cu Sunlight 16 (Germania);
- CUPA PA&CO - Hasan Senturk cu S.I.E.C Janico (Turcia);
- CUPA IRS - Andy Candin cu Nestăvilita (România);
- SCANDIA NATIONS CUP - Germania (Rudiger Renner cu Chico von Kielsluck, Martin Schaufler cu Lady Challenge, Tobias Bachl cu Acasino B, Jorne Sprehe cu Orlando Plus);
- CUPA MERCEDES - Norbert Schuman cu Wojan (România);
- CUPA UNICREDIT ȚIRIAC - Andy Candin cu Nestăvilita (România);
- CUPA SILVER MOUNTAIN - Norbert Schuman cu Wojan (România);
- ROMPETROL GRAND PRIX - Martin Schaufler cu Levis 23 (Germania).

Echitație Felix Țopescu, club patronat de către Jandarmeria Română, desigur aflată în situația în care necesită refacerea terenului de concurs, construirea tribunelor, montarea boxelor mobile pentru cazarea celor 120 de cai participanți la competiție. Mai simplu spus: producția de la zero și ridicarea bazei la nivelul cerințelor Federației Ecvestre Internaționale.

Implicarea pentru refacerea terenului de concurs a firmei PA&CO, ne-a adus acea liniște datorată seriozității și experienței incontestabile în România a companiei amintite... Un efort comun care fără susținerea Jandarmeriei Române, prin implicarea directă a domnului general chestor șef Silion, a domnului general Bontic, a domnului colonel Anghel și a domnului maior Corcodel... ar fi fost imposibilă. Impresionată fiind de căldura cu care au primit cererea noastră de a organiza competiția și ulterior mobilizarea unei echipe care ne-a ușurat munca considerabil.

În paralel, am pornit în căutarea unei televiziuni fără de care promovarea acestei competiții, împreună cu pachetul de sponsorizare ar fi fost doar o încercare săracă și anonimă. De asemenea, trebuie să menționez faptul că a fost un proces foarte greu și datorită alegerilor locale anunțate în aceeași perioadă cu competiția CSIO4*(W)TM. După o încercare nereușită de a schimba data competiției în calendarul FEI, am fost obligați să luptăm cu toate resursele noastre pentru a realiza evenimentul

internațional.

Astăzi realizez că am avut de trecut enorm de multe bariere și am reușit doar cu ajutorul și susținerea sută la sută a unei echipe formate din șapte oameni sufletești, cu o capacitate de muncă enormă. Programul nostru cu trei luni înaintea competiției fiind de la ora 9 până la ora 2 noaptea. Doresc să le mulțumesc din suflet acestora pentru faptul că m-au suportat și m-au susținut în cele mai grele momente, în care ne-am dat cu toții examenele finale.

Nu este nici un secret în a realiza un eveniment, mecanismul este cunoscut, trebuie doar urmărit și implementat. Reușita competiției a fost garantată în clipa în care compania Scandia Sibiu și Rompetrol au dat răspunsul pozitiv pentru sponsorizarea evenimentului. Ceea ce este foarte sigur este faptul că aceste două companii au prezentat o garanție de reușită dar, în același timp, și o pre-

siune enormă pentru noi în a nu-i dezamăgi. Prin susținerea lor și ulterior prin implicarea sponsorilor Mercedes, Silver Mountain, IRS-International Railway System, PA&CO, PORR, Unicredit Țiriac Bank, Hotel CARO, Sanador, MegaPress, a transportatorului oficial Tarom și nu în ultimul rând al Jandarmeriei Române, în acele momente și astăzi, consider că le datorez SUCCESUL. Datorită lor această competiție a devenit OGLINDA echitației române în anul 2008. Datorită lor echitația s-a prezentat publicului larg ca un sport nobil, aristocrat și în România.

Echitația română a câștigat, datorită lor, ieșirea din anonim, și-a recâștigat locul în inimile spectatorilor și telespectatorilor, a creat o imagine pozitivă după mulți ani pe plan internațional.

Poate prea mulți ani au trecut după evenimentul similar organizat de domnul Florin Codre pentru a da un nou

suflu pozitiv acestui sport. Astăzi echitația a câștigat din nou și sper să continuăm, să devenim mai performanți într-un ritm alert, pentru un simplu motiv și anume acela că nu mai avem timp de pierdut.

Împart cu bucurie acest succes, cu toți cei care au fost alături de noi în realizarea acestui proiect deosebit, nu lipsit însă de întâmplări care ne-au pus la încercare.

Ne-am dorit foarte mult să reușim și asta cred că ne-a adus recunoașterea și aprecierea celor care au participat. Câștigarea probelor Caro, Mercedes și Silver Mountain de către Norbert Schumann, respectiv a probelor IRS și Unicredit Țiriac de către Andy Candin sunt rezultate de mare valoare, cel din urmă sportiv amintit fiind astfel recompensat prin calificarea la Campionatul European a cărui finală va avea loc în 2009 la Windsor (Anglia), unde va

at the heart of horse sport

Fédération Equestre Internationale

Avenue des Nations 24

1000 Lausanne

Suisse

T +41 21 310 47 47

F +41 21 310 47 46

e info@horseport.org

www.horseport.org

FEI Nations Cup Series

Foreword
By the FEI President

One of the many pleasures of being President of the Fédération Equestre Internationale (FEI), is that of welcoming you to Bucharest, a key show which is part of the oldest and most prestigious Jumping series in the world, the FEI Nations Cup.

The longevity of this series, whose beginnings can be traced back to 1909 in the Grand Hall at Olympia in London, 13 years prior to the inception of the FEI in 1921, is testimony to the enduring appeal of horsesport.

It has survived the test of time and following its evolution in 2003, is now the training ground for the Samsung Super League with FEI Series. Promotion and relegation from this series is as hotly contested as any international league in any sport and every point in the Nations Cup is a matter of national importance to the public of the teams you will see.

With 22 qualifiers in 22 countries, opportunities for new teams to upset the balance and make their mark on the international jumping circuit are inevitable - while team work, passion and commitment, I am sure, will be the necessary ingredients for their success.

To the organisers and their volunteers as well as the athletes and their connections I send you my very best wishes for great sport conducted in the spirit of great sportsmanship.

HRH Princess Haya
FEI President

reprezenta România. Cu mândrie, pentru ce au realizat, și respect mă înclin în fața echipei naționale care ne-a reprezentat, care ani de zile prin eforturi proprii a menținut echitația în România, iar eu, ca director de eveniment, nu am făcut decât să mă alătur în acest efort comun la susținerea ECHITAȚIEI. Mulțumesc: Aurel Cojocariu, Norbert Schumann, Radu Ilioi, Andy Candin și Aron Jakab. Câștigul nostru se datorează lor, acestor sportivi, iar la ora actuală aceste rezultate sunt un exemplu pentru tânăra generație. Scrisorile de felicitare, aprecierea sponsorilor acum, la final de eveniment, ne ajută să facem o analiză obiectivă, să ne bucurăm că nu am dezamăgit, ci dimpotrivă, dar să ajungem în același timp și la performanța

de a elimina greșelile făcute.

Închei prin a vă spune că sentimentul meu astăzi este că am reușit să transform imposibilul în posibil.

Acest eveniment de succes la care am avut bucuria de a avea susținerea tuturor participanților, a fost o competiție unde am simțit ce înseamnă această familie a echitației internaționale care, alături de președintele Federației Ecvestre Române, Adrian Gaspar, a muncit pentru a asigura cele mai bune condiții de concurs.

Îi îndemn pe această cale pe cei care se reunesc în acest sport să ia exemplul și să susțină în continuare Federația Ecvestră Română, care astăzi a început să-și construiască o imagine pozitivă, matură și echilibrată. Este un succes în urma căruia numai cel ce nu-și dorește nu câștigă. Este succesul nostru al tuturor.

Dear Claudia,

Team is back home. All riders were excited about the perfect organisation and they felt well taken care of.

I hope very much as well that we can organize a Team in 2009. Please forward my best wishes as well to Cristina. Good luck for you and Cristina for the coming month and we will contact each other latest in the next Year.

Kindest regards
DOKR
Inge Kukuk

Dear Claudia,

I had a safe trip home and look back to your showjumping with the warmest feelings.

Thank you so much for the wonderful time

I had at your showjumping in Bucharest.

Your kind reception; the lovely ambiance and all the nice people I met during my stay give me the best of memories to your event.

I look forward to meeting you again in the future.

Best Regards.
Sylvie Monier-Navet

Dear Claudia, dear Adrian,

congratulations for the successful event on behalf of Hugo and from my part. Hugo transmits the best greetings and that he got to hear in the sports community in Germany throughout a very positive feedback about the organization and the surrounding conditions. Again our congratulations and also the best wishes for the event in Piatra Neamt, if you participate.

Salutari,
Kay + Hugo

ANDY CANDIN VA REPREZENTA ROMÂNIA LA CAMPIONATUL EUROPEAN DIN 2009

■ Ioan CRISTESCU.

București, 2 iunie 2008 - Federația Ecvestră Română a găzduit între 30 mai – 1 iunie concursul internațional de echitație Rompetrol CSIO 4* (W), unul dintre cele mai prestigioase concursuri internaționale ecvestre de sărituri.

Un număr de 36 de călăreți și 71 de cai din Germania, Italia, Ungaria, Republica Cehă, Bulgaria, Republica Dominicană, Turcia și România au concurat pe parcursul celor trei zile pentru puncte de calificare și premii în valoare totală de 75.000 de Euro. În urma competiției desfășurate în cadrul bazei de echitație Felix Țopescu, reprezentantul României, Andy Candin, s-a calificat la Campionatul European, a cărui finală va avea loc în 2009 la Windsor, Anglia. În prima zi a concursului s-au desfășurat 3 competiții: Cupa Caro – Proba cailor tineri 6-7 ani, înălțimea obstacolelor 120 cm, Cupa Porr – Probă de obstacole de 130 cm și Cupa PA&CO – Probă de obstacole de 140 cm. Românii Norbert Schuman, Claudiu Gheorghe și Andy Candin au ocupat primele 3 poziții ale cupei Caro, Norbert Schuman câștigând de asemenea și locul al treilea al cupei Porr. Cupa PA&CO i-a avut clasăți pe primele 2 poziții pe concurenți din Turcia și Germania, pe locul al treilea clasându-se reprezentantul României, Aurel Cojocariu.

Cea de-a doua zi de concurs a fost într-adevăr un succes pentru România. Primele poziții în clasamentul cupei IRS – Proba cailor tineri 6-7 ani, înălțimea obstacolelor 120-125 cm – au fost ocupate de românii Andy Candin, Calin Nemeș și Radu Iloi. În cadrul cupei pe națiuni Scandia Nations Cup (competiție în două manșe, înălțimea obstacolelor 145-160 cm) echipa României, formată din Andy Candin, Radu Iloi, Aurel Cojocariu și Norbert Schuman a ocupat cea de-a patra poziție

(după Germania, Ungaria și Turcia), câștigând și suma de 3000 euro. Norbert Schuman și Andy Candin au ocupat, de asemenea, și primele 2 poziții ale cupei Mercedes (Proba de obstacole de 140 cm), premiile acestora fiind de 1000 și respectiv 800 euro. Ultima zi a competiției a reunit cupele Unicredit Țiriac – proba cailor tineri 6-7 ani, înălțimea obstacolelor 120-130 cm, cupa Silver Mountain – Proba de obstacole de 140 cm și Rompetrol Grand Prix – Probă cu baraj, înălțimea obstacolelor 145-160 cm. Românii s-au aflat din nou în fruntea clasamentului primelor 2 cupe, Andy Candin, Călin Nemeș și Claudiu Gheorghe ocupând primele 3 poziții ale cupei Unicredit Țiriac, iar Norbert Schuman și

Bogdan Irimia primele 2 poziții a l e

Cupei Silver Mountain. Premiile competiției Rompetrol Grand Prix au revenit Germaniei, Ungariei și Bulgariei. Primele 3 locuri au fost ocupate de concurenți din Germania (locul I – 8100 euro, locul II – 6900 euro, locul III – 5700 euro), locul patru revenind concurentului ungar (5100 euro), iar locul 5 celui bulgar (4200 euro). Andy Candin va reprezenta România la Campionatul European, restul concurenților români având mari șanse de calificare la Campionatul Mondial, ținând cont de punctele acumulate în cadrul Rompetrol CSIO 4* (W) și de cele pe care le vor mai acumula pe parcursul anului competițional 2008.

CONCURS PE NAȚIUNI, LA SĂRITURI, DIN NOU ÎN ROMÂNIA

■ *Lulu Kyriacou*

Au trecut aproape 20 de ani de la ultima competiție Cupa Națiunilor, la sărituri, în România. După eliminarea regimului comunist în 1989, românii au avut lucruri mai presante de rezolvat. Oricum, Adrian și Claudia Gașpar, care dețin câțiva cai săritori, decid că a venit timpul reintroducerii seriilor și, folosindu-se de contactele lor din lumea afacerilor, strâng fonduri, deschid un site și muncesc ca sclavii pentru aducerea înapoi, la București, a unui concurs internațional de sărituri. Ar fi fost frumos ca, după efortul lor, România să fi ieșit învingătoare dar, deși multe s-au schimbat în această țară, rămân totuși mici diferențe, în câteva zone – impactul pe care l-a avut evoluția Germaniei, spre exemplu. Poate că au pierdut recent titlul mondial și european dar echipa nemțească este încă o forță de luat în seamă, în orice sport ecvestru. Martin Schaufler, Rudiger Renner, Tobias Bachl și Jorne Sprehe au fost, evident, cei desemnați să câștige. Peste 40 de călăreți din șapte țări au făcut lunga călătorie către București (inclusiv echipa turcă, căreia i-au trebuit peste 36 de ore să ajungă aici) însă victoria Germaniei era de așteptat la toate probele importante. Când principala rivală, Ungaria, a rămas în trei oameni, după o colică dramatică a unui cal, Cupa Națiunilor părea că se terminase încă înainte de a începe, mai ales atunci când Balasz Horvath era cu trei locuri în urma lui Frederick, scor pe care, acum, Ungaria nu-l poate nesocoti. Numai Turcia, cu siguranță, nu a citit regulamentul și efectiv ajustează fiecare rundă nemțească doar ca să fie patru penalități, la întâmplare, la sfârșitul primului picior. Apoi Sencer Horasan a sărit prima rundă fără nicio greșală și a echilibrat scorul. Ungurii au readus pe tabela de marcaj locul doi când Frederick s-a salvat cu cea de-a doua rundă perfectă a zilei și James Wingrave a făcut a patra greșală cu Agropoint Calira. Nu a fost intenția unei răsturnări triste când Hassan Senturk a avut o întrerupere la penultima rundă pentru Turcia, trecându-i pe aceștia pe locul trei după ce Martin Schaufler, noul băiat al Cupei Națiunilor, de-abia avusese o bară. Nemții au dat gata Marele Premiu; Martin, Jorne și Tobias au terminat pe locurile 1,2 și 3, fiind singurii care au sărit fără greșală în prima rundă. Levis 23, chiar dacă a fost cel mai lent în atac, a fost singurul cal care a lăsat toate obstacolele neatinse și l-a trimis pe călărețul său acasă, în Bavaria, mai bogat cu peste 8000 euro. James Wingrave, cu un obstacol dărâmat, trece pe locul patru. Românii au avut un motiv de bucurie când Andy Candin a câștigat premiul la caii tineri. Toți concurenții au fost de acord că gazdele, în ciuda dificultăților multiple pe care le-au avut (cea mai importantă fiind cea legată de suprafața terenului,

Norbert Schuman și
Claudiu Sălișteanu

devenită alunecoasă) n-ar fi putut să facă mai mult pentru reușita acestei competiții. A fost bine, în mod special, să-i vezi pe toți managerii lucrând împreună cu organizatorii la rearanjarea terenului. Să fie acesta un semn al cooperării internaționale viitoare?

Radu Ilioi cu Cirak

ACTUALITATEA HIPICĂ

■ Dr. Anca BOGDAN

Ultimele săptămâni au fost bogate dacă nu foarte bogate în evenimente hipice care au inclus toate disciplinele.

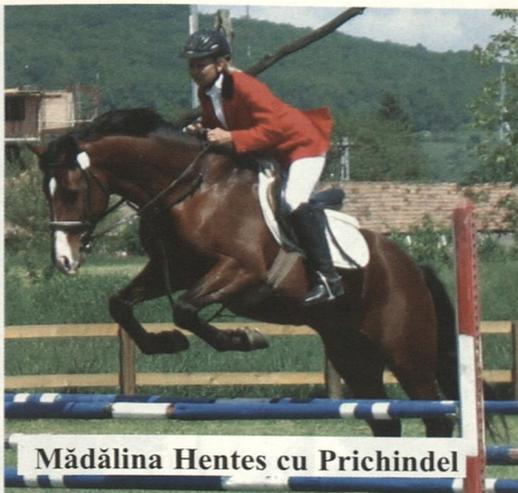

Ștefan Leonte cu Valeska

Vrânceanu Norbert cu Fabienne

Astfel cele două competiții – anduranță și concurs complet – au continuat la baza hipică de la Sâncraii cu cele destinate săriturilor peste obstacole în săptămâna 18-20.04.2008 și apoi, în weekend-ul următor cu cea destinată atelajelor cu 2 cai. Competițiile au avut o largă participare, fiecare din cluburile sosite dorind să-și arate pregătirea și dorința de a câștiga. Acest lucru a contribuit la reușita întrecerilor. Totodată nu trebuie trecută cu vederea inaugurarea unui nou manej închis din incinta bazei de la Sâncraii, manej care va da posibilitatea sportivilor din acest loc să-și continue pregătirea și în lunile dificile de iarnă.

Mădălina Hentes cu Prichindel

Mădălina Hentes cu Tweety

Un capitol aparte trebuie acordat unui eveniment care s-a desfășurat la începutul lunii mai și anume „Cupa Hermes”. Acest concurs hipic a reînnoțit seria competițiilor desfășurate în baza parcului de vacanță Hermes de lângă Slobozia, cea mai importantă fiind cea din 1996 și anume jocurile balcanice când de altfel s-a și câștigat ultimul titlu la seniori prin Mircea Neagu cu Univers.

Din păcate în ultimii ani aici nu s-au mai organizat concursuri astfel că redeschiderea bazei a fost un motiv de bucurie și satisfacție pentru Federația Ecvestră Română, fiind o bază dotată cu multiple facilități atât pentru cai cât și pentru oamenii din jurul cailor. Un mare avantaj îl constituie și apropierea de București. Sperăm că succesul primei ediții să deschidă seria competițiilor hipice spre satisfacția iubitorilor de cai și ai sportului hipic.

Nu trebuie să-i uităm însă pe cei doi câștigători pe cele două categorii: „C” în persoana lui Gheorghe Claudiu de la C.S. Piccadilly cu caii Alfa, Bartender și Cattaway și „B” de Radu Ilioi de la Transilvania Stud Farm Sibiu cu caii Anareno, Lopez și Cirak.

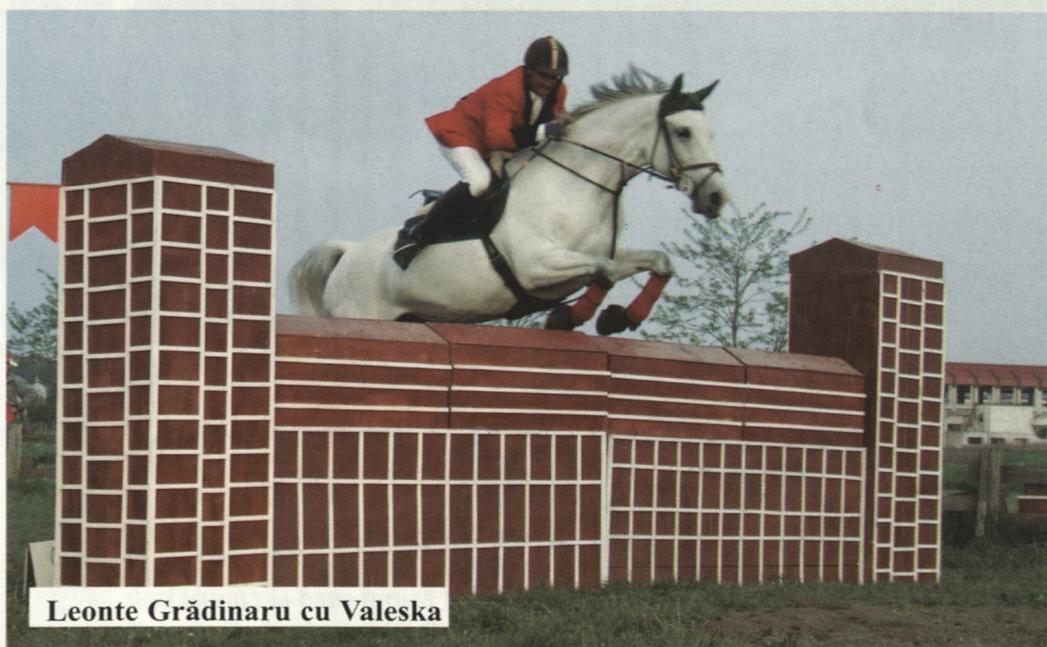
La **Târgu Mureș** s-au adunat călăreți de obstacole și concurs complet pentru a-și disputa „Cupa Romsilva” pe echipe-

Mădălina Hentes cu Sunshine

Leonte Grădinaru, Szabo Hunor, Mădălina Hentes, Leonte Bogdan Ionuț

Leonte Grădinaru cu Valeska

Ionel Bucur cu Leonardo

Bogdan Irimia cu Luptător

Omid Ghanadi cu Mimesis

cele mai bune rezultate pe obstacole și pe proba de concurs complet și pe individual sportivul cu cele mai bune rezultate pe obstacole de diferite nivele. Astfel pe echipe trofeul a revenit echipei Romsilva formată din Leonte Grădinaru, Leonte Bogdan, Ionuț Leonte, ors Cătălin, pe probele de obstacole însoțiti de Hentes Mădalină care a câștigat proba completă cu calul Tweety. Individualul a fost câștigat de Irimia Bogdan de la C.E. Sf. Gheorghe cu caii Acord 'as, Fabienue Simpatique.

În același timp cu competiția de atelaje de la Sâncraia s-a desfășurat la **București** pe baza Clubului Hipocan din Corbeanca „Cupa Federației” trofeu pentru cea mai bună echipă-formată din juniori și seniori și pentru cel mai bun senior care prezintă cai pentru mai multe categorii de pregătire. Astfel la echipe cupa a revenit echipei Romsilva formată din familia Leonte. La

Echipa Romsilva, câștigătoarea Cupei Federației Ecvestre Române

individual a câștigat Radu Ilioi de la Transilvania Stud Farm care astfel a arătat constanță în pregătire și în rezultate (tot el a câștigat și cupa Federației).

Se cuvine să amintim aici concursul internațional de probă completă din Bulgaria de la **Schumen** unde au luat startul la diverse categorii peste 47 de sportivi din țara gazdă printre care și 4 copii într-o probă destinată lor. Alături de sportivii gazdă au participat și sportivi din Turcia și România tot pe diferite nivele de pregătire. Astfel la 2* (cea mai dificilă probă) a luat startul Holdis Monica cu Piticul, la 1* Delescu Oliviu cu Nor și Irimia Bogdan cu Luptător, iar la categoria Novici mai tânărul dar perseverentul Omid Ghanadi cu Mimesis. Dificultatea probei de cross-country a anihilat bunele rezultate obținute de sportivii noștri în prima zi la dresaj și și-a pus amprenta pe rezultatul definitiv. Pregătirea lor va continua mai ales la începutul lunii iulie când va avea loc Campionatul balcanic la Sâncraia, Sf. Gheorghe. Multă baftă.

ne, baza fiind în haine de sărbătoare special pregătită pentru acest eveniment.

În weekend-ul următor tot o competiție internațională de sărituri a avut loc la Piatra Neamț, unde s-au reîntâlnit o parte dintre concurenții de la București și unde au sosit și alții noi.

Norbert Schumann cu Klausevitz

Așa cum spuneam la început a fost o perioadă bogată în competiții. Cea mai importantă a fost cea de la începutul lunii iunie și anume CSIO4* desfășurată la baza hipică Felix Țopescu a Jandarmeriei Româ-

ACTUALITATEA LA ATELAJE

■ I.A.J.

Între 16-18 mai la baza hipică de la Sâncraiu jud. Covasna și între 6 și 8 iunie la Herghelia Beclean pe Someș, jud. Bistrița Năsăud au avut loc primele două etape ale Campionatului României la atelaje cu doi cai. Bătălia pentru titlu s-a dat la ambele concursuri între cei doi sportivi foarte tineri: PÁL Attila de la Clubul Sportiv Hipogrif – Joseni jud. Harghita și RÁKÓCZI Gergo de la Clubul Sportiv Drosera din Carei jud. Satu Mare.

PÁL Attila cu o pereche de cai Lipițani (și rezervă) în perfectă condiție fizică și de antrenament, a fost Campionul României

al anilor 2005 și 2006 iar cu numai două săptămâni înaintea primei etape a Campionatului României, a câștigat în Unge-

ria un deosebit de prestigios concurs internațional. RÁKÓCZI Gergo din județul Satu Mare s-a prezentat la prima etapă cu un atelaj mixt format din cai Lipițani, Kisber și Cal de Sport Olandez. Caii lui RÁKÓCZI la prima etapă nu au fost încă într-o formă perfectă motiv pentru care Cupa Sfântu Gheorghe și prima etapă a Campionatului României a fost câștigată de PÁL Attila. A doua etapă a Campionatului organizată la Herghelia Beclean pe Someș după punctajul celor trei zile a fost câștigată de RÁKÓCZI Gergo. Anul acesta pentru atelaje cu doi cai nu se organizează Campionat Mondial, acestea se pregătesc doar pentru Cupa Dunărea-Alpi- concurs internațional considerat Campionatul European neoficial care va avea loc în Suedia în luna august. Federația Ecvestră Română a anunțat în acest an pentru prima dată Campionat pentru atelaje cu doi ponei. La primele concursuri s-au prezentat doar două atelaje care de altfel au fost foarte bine pregătite și din punct de vedere tehnic cât și din punctul de vedere al poneilor. Atelajul familiei Bajko din Gheorgheni foarte bine cunoscut atât publicului spectator cât și cititorilor noștri, de doi trei ani este prezent la etapele de campionat dar ținând cont de vârsta celor doi copii driveri, frații Gellert și Kriszta, până acuma numai în afara concursului. La concursul de la Beclean s-a prezentat și Domnișoara NISTOR Paula din Cefa jud. Bihor cu un atelaj de ponei bine format și bine dresat. Așteptăm cu nerăbdare performanțele acestor concurenți la următoarele etape ale Campionatului Național.

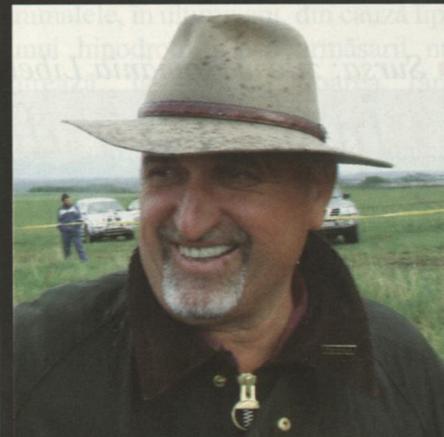
SUCCES ROMÂNESC CU ATELAJE ÎN UNGARIA

Pentru țara vecină sportul de atelaje atât cu doi cât și cu patru cai este un sport național cu popularitate chiar mai mare ca a fotbalului. Primele succese mondiale au apărut în anii 70. Nume de atelajști celebri ca. ABONYI Imre, FÜLÖP Sándor, Bárdos György, JUHÁSZ László și LÁZÁR ZOLTÁN- toți campioni mondiali la individual cu patru cai, KECSKEMÉTI László și multiplul campion mondial LÁZÁR Vilmos la doi cai, sunt nume cu mare răsunset în țară. Etapele de campionat organizate în Ungaria au ca număr de participanți peste 100 de atelaje. Pe lângă acestea există și

championate teritoriale și regionale cu încă câteva sute de participanți cu patru, doi sau un cal și patru, doi sau un ponei. Cu atât mai mare a fost răsunsetul succesului concurentului PÁL Attila din Joseni jud. Harghita și culorile clubului sportiv HIPOGRIF, care la prima etapă a Campionatului Ungariei la proba compusă a câștigat concursul, lăsând în urma lui toți concurenții din prima clasă ai Ungariei. Felicitări tânărului concurent care de altfel are la palmares două titluri de Campion al României la doi cai și un prestigios loc 8 la un campionat Mondial cu patru cai în anul 2004.

Doliu la atelaje

La sfârșitul lunii aprilie a plecat dintre noi cel care a fost Ing. TÓTH Francisc, membru marcant al comisiei de atelaje din cadrul Federației Ecvestre Române, ani de-a rândul membru al biroului federal. El a fost Domnul Feri al tuturor. De meserie inginer agronom, începând cu anii 90 a reînființat Herghelia Dalnic din județul Covasna cu cai lipițani. Până și azi caii cu dangale de Dalnic fac față cu mare succes pe arenele internaționale a sportului de atelaje. Care a fost cheia succesului? La herghelia Dalnic se utilizau la reproducție armăsari și iepe care au participat și au învins la probele de atelaje atât la concursurile din țară cât și la Campionatele Mondiale. Începând cu anii 90 fără Feri TÓTH nu se țineau concursuri. A organizat etape de campionat, participări la Campionate Mondiale și cursuri de arbitrii. Anual a organizat tabere de creație pentru artiștii plastici și expoziții cu un singur subiect: calul. Până în ultimele clipe din viață a contribuit la succesele concursurilor de atelaje prin pistele construite de el.

Feri, o să ne lipsești!

Colegii care nu îl vor uita.

În țara noastră nu există nici un hipodrom de talie europeană

CAII DIN ROMÂNIA ALEARGĂ DEGEABA

■ Sursa: ziarul România Liberă, autor: Dan Gheorghe

Îngrijitorii de la hipodromul din Ploiești mai scot caii la alergări ușoare. Acestea sunt singurele lor momente de glorie.

România face parte, alături de Albania și Republica Moldova, din „clubul” țărilor din Europa care nu au, în acest moment, un complex hipic de nivel național. Hipodromul de la Ploiești este blocat de litigiul dintre autoritățile locale și o firmă italiană care l-a concesionat în 2005. Nici baza hipică de la Mangalia nu se „simte” mai bine, având nevoie de modernizare. Specialiștii străini spun ca România are un potențial foarte bun, având în vedere rasele bune de cai pe care le deține. Valoarea exemplarelor scade însă, deoarece nu participă la curse. Specialiștii cer autorităților să se implice în revigorarea acestui domeniu. Asta în

condițiile în care hipismul a devenit azi o industrie care aduce altor țări profituri de miliarde de euro. Caii stau cumiți, în grajduri, fiecare în „pătrățica” lui. E liniște. Când ne apropiem, vin și ei spre noi. Vor să ne împrietenim. Din gesturi simple, coama aplecată, respirația scurtă, apăsată, ca un strănut. Prudență de ambele părți. Nu ne cunoaștem. Dar pe căluț parcă îl știi dintotdeauna. Așa te face să crezi. Din blândețea lui. E un amestec ciudat de forță și calm. Corpul îi vibrează, parcă ar vrea să țâșnească afară, la cursă. Poate că asta vor să ne întrebe. Trăpașii. Când vor pleca iar în cursa pe care o așteaptă, pentru care s-au născut.

Fantoma din beton

Noroc cu îngrijitorii. Mai scot caii la antrenamente, la alergări ușoare. Atât. E liniște și pustiu, aici, la hipodromul din Ploiești, unde am fost zilele trecute. Și o clădire cenușie. Era, pe vremuri, tribuna. Azi e o ruină. O fantomă din beton, cu geamuri sparte și uși ruginite, din spatele căreia numai câinii vagabonzi țâșnesc, din când în când, să se ia la întrecere cu trăpașii. Peisajul e dezolant încă de la intrarea în acest perimetru. Pe poarta scorjită sunt niște litere negre care amintesc de ceea ce a fost cândva în acest loc. Dacă vrei să ajungi la grajduri, trebuie s-o iei pe niște alici înguste, întortocheate, printre ciulini.

Harababura

După ce în 2002 Societatea Națională „Cai de Rasă” a fost desființată, patrimoniul a fost preluat de Romsilva. Asta înseamnă 12 herghelii. Numai că acum există o inițiativă parlamentară pentru reparația altei societăți naționale, care să ia cabalinele de la Romsilva. La rândul său, hipodromul din Ploiești, care făcea parte tot din fosta societate a cailor de rasă, a trecut în administrarea orașului Ploiești. Autoritățile locale au concesionat hipodromul în 2005, unei firme italiene, specializată în activitatea hipică. Lucrurile s-au blocat apoi, cele două părți fiind în litigiu de mai bine de un an, ceea ce a dus și la blocarea investițiilor preconizate. Justiția trebuie să descurce toate ițele, dar în același

timp a fost lansată și ideea ca hipodromul să treacă la Romsilva. O harababură totală!

Doar proiecte

Romsilva are alte planuri. Vrea propriul hipodrom, dar un complex hipic după standardele internaționale. Asta înseamnă un loc în care să se desfășoare toate tipurile de curse de cai. România are hipodromuri pe categorii, cum este cel de la Ploiești, pentru trap. Sau cel de la Mangalia, pentru galop. Cel din urmă, care e al Romsilva, are și el nevoie de îmbunătățiri. Mai e un hipodrom și la Rădăuți. Dar un complex hipic înseamnă mai mult decât cursele în sine. E nevoie de adăposturi pentru cai, hoteluri pentru echipele din concurs, clinică veterinară, școală de echitație, locuri pentru distracție, pentru că lumea vine acolo ca în vacanță. O asemenea locație, așezată pe cel puțin 100 de hectare, e pentru români doar un vis. Nimic concret încă. Nu s-a găsit nici terenul. Sunt mai multe variante, fie pe lângă București, fie la Periș. A doua variantă e mai bună, pentru că în zona Periș statul are multe terenuri, spune directorul Direcției „Cai de Rasă” din Romsilva, Gheorghe Mohanu. Un complex hipic poate să coste aproximativ 30 de milioane de euro. Vorbim numai de construcția în sine, nu și de terenul aferent.

La coada Europei

Lipsa unui hipodrom pe care să aibă loc curse regulate a dus la un fenomen foarte grav, consideră Gheorghe Mohanu. „Avem tot mai puțini sportivi. Mulți pleacă în alte țări, în Germania, Irlanda, Franța. N-ai hipodrom, n-ai concursuri, valoarea cailor scade. Trei țări din Europa nu au nici acum un hipodrom național: România, Albania și Republica Moldova”, declară oficialul Romsilva. Cu toate acestea, suntem apreciați pentru valoarea cailor noștri. Atunci când Austria a vrut să-și refacă efectivele de cai, cu ceva timp în urmă, a apelat la ajutorul românilor pentru rasa Lipițan, de la herghelia Sâmbăta. Relieful, clima, calitatea solului asigură furaje de cea mai bună calitate pentru cabaline. Ne recomandă apoi și tradiția de sute de ani în creșterea cailor. Să nu uităm de perioada interbelică, atunci când lumea bună de la

noi rivaliza cu bogații Occidentului, atât la cursele de cai, cât și la valoarea cabilinelor din curtea fiecărui proprietar.

Revoluția irlandeză

Noi, românii, ne plângem mereu că nu avem turism, nu avem o industrie care să atragă foarte mulți bani, nu avem un brand de țară. Caii ar putea fi o variantă pentru a ne scoate din impas. Cum? Așa cum au făcut irlandezii cu zece ani în urmă, pentru că și ei erau în aceeași „groapa”, cum suntem noi azi. Despre toate acestea ne-a vorbit Ovidiu Vâjâiala, directorul executiv al Asociației „Eclipse Racing” România, organizație din care fac parte crescători privați ai cailor de curse. Să revenim la irlandezi. Crescătorii de cai au ieșit în stradă cu zece ani în urmă. Au cerut sprijinul autorităților. S-a făcut un plan, toată lumea a conlucrat apoi și azi Irlanda e al treilea producător mondial de cai de curse. Asta înseamnă că în fiecare an se nasc în fermele lor 10.000 de mânji. Din vânzarea cailor se obțin anual 400 de milioane de euro. La capitolul concursuri, premiile puse la bătaie în Irlanda, într-un sezon competițional, totalizează 50 de milioane de euro. Gândiți-vă că un cal cu performanțe deosebite e vândut acum cu până la 16 milioane de euro, după cel mai recent record mondial. Dacă ai un armăsar cu renume, pentru montă, poți să câștigi chiar și 180.000 de euro pentru o singură împerechere. Și poți să-l trimiți chiar și la 80 de împerecheri pe an. „Irlandezii vor să investească 13 miliarde de euro în activitatea hipică, în următorii șase ani”, auzim de la sursa autorizată. Hipismul irlandez a dus la crearea a cel puțin 20.000 de locuri de muncă, inclusiv în activități conexe.

Sport național

Pariurile din cursele de cai au atins cote fantastice. Se vorbește în acest moment de sume care ating 31 de miliarde de euro. Acesta e un total al pariurilor din 12 țări europene. „Jumătate din bugetul realizat în Hong Kong e adus de concursurile hipice. La marile întreceri, Australia e în sărbătoare națională, la Istanbul e la fel, în Franța se adună 50.000 de oameni la un asemenea eveniment” – iată ce se întâmplă la alții. Mai mult, Franța a creat așa-numitul sistem „inter-

națiuni”, astfel că la cursele din țara asta poate să parieze oricine, din orice loc al globului, dar toți banii ajung la Paris, cu tot cu impozitele aferente.

Tigri sau mârtoage

La noi, în schimb, e multă jale. Aflăm de crescători români de cai care și-au vândut animalele, în ultimii ani, din cauza lipsei unui hipodrom. Dacă armăsarii nu concurează, își pierd valoarea fără medalii. E o afacere nerentabilă în aceste condiții. Pentru îngrijirea unui cal cheltuiesti, pe an, cel puțin 10.000 de lei. Prin sate se organizează tot felul de curse ilegale, cai buni riscând să se nenorocească din cauza terenului accidentat. Dacă vrei performanță, nu poți decât să te duci la concursuri din alte țări. Cu un management performant se pot face lucruri bune. Din fericire, avem încă herghelii excepționale. Dar caii trebuie să aiba unde să concureze.” Interlocutorul nostru susține că, pe lângă un complex hipic, mai sunt multe de făcut la noi. E vorba de o școală de echitație, o autoritate care să dea licența jockeyilor, antrenori de profil. Străinii spun despre România că, deși e într-o situație deplorabilă în privința hipismului, este totuși țara care poate deveni un adevărat „tigr” al Europei. Asta e părerea fostului președinte al Asociației Crescătorilor de Cai din Irlanda, Tony Watkins. „România este țara cu cea mai proastă situație din Europa, dar cu cel mai mare potențial din centrul și estul Europei”, a spus oaspetele, prezent la un recent seminar de profil organizat în țara noastră.

TOP - Locul 5 In lume

Hipodromul ploieștean, așa cum arată el acum, este imaginea hipismului românesc. Dar poate că numai la noi e posibil un asemenea paradox. România este considerată încă o putere mondială în materie de cai. Statisticile o plasează pe locul cinci în lume la numărul de cabaline, cu un total de vreo 900.000, dintre care 10.000 de rasă. Statul are cam 4.000 de cai de rasă, în timp ce la particulari sunt în jur de 6.000 de exemplare de elită. Avem rase de valoare, precum Shagya Araber, Pursânge Englez, Pursânge Arab, Calul de Sport Românesc, Huțul, Lipițan, Trăpaș, Nonius, Ghidran, Furioso North Star.

Primum la redacție

Creșterea cailor din perspectiva ZCHKS în 2007

■ Ing. Frantisek GRACZ

Uniunea Crescătorilor de Cai din Slovacia este organizația recunoscută, care desfășoară activități ce decurg din regulamentele generale privind creșterea cailor. În afara acestor activități, Uniunea se străduiește să ofere crescătorilor servicii complete.

Anul 2007 a fost bogat în activități pe scena națională și internațională, fapt confirmat de rezultatele obținute de crescătorii slovaci.

O manifestare importantă, de interes internațional, este expoziția „Kôn“ (Calul) din orașul Trencín. Această expoziție este considerată semnificativă pentru prezentarea Uniunii, a creșterii cailor în Slovacia, în general. Ea oferă posibilitatea comparării nivelului cu cele din alte țări. De asemenea, Uniunea se implică activ în organizarea unor expoziții de interes zonal, extrem de importante pentru promovarea creșterii cailor. Merită menționată expoziția din Dlhá nad Oravou, din 23.06.2006, precum și concursurile din Zaskov și Lokca, care au confirmat faptul că Orava își reîncepe viața ecvestră.

Printre acțiunile stabile la care Uniunea participă, se numără expoziția internațională Agrokomplex, din orașul Nitra. Ediția din 2007 a fost marcată de prezența porsângelui slovac, a iepelor rasei Hafling, de 3-4 ani, iar defilarea pe suprafața centrală a constituit punctul culminant al manifestării.

Printre acțiunile internaționale de menționat, se află participarea crescătorilor slovaci la expoziția cailor purtători de gene ale raselor vechi austriece, ținută la Napajedly, în Republica Cehă. Crescătorii slovaci

ai rasei Furioso au fost prezenți acolo, în zilele de 22 și 23.09.2007, la invitația crescătorilor porsângelui morav. Au mai fost prezente exemplare locale și din Ungaria.

Caii din Slovacia au avut o participare remarcabilă, câștigând șase categorii din nouă!

O acțiune importantă, a cărei primă ediție a avut loc în anul 2007, a fost *Campionatul tinerilor porsânge slovaci*. Manifestarea, ce slujește și ca testare a cailor înregistrați în catalogul național al exemplarelor porsânge, a întâmpinat un ecou pozitiv din partea comunității sportive și a crescătorilor. Ediția a doua se află în pregătire pentru anul 2008.

Un capitol separat al activității Uniunii constă în concursurile de cărași. Această ramură, ce poate fi numită a sportului de atelaj, a înregistrat în ultimul timp o evoluție dinamică. Azi constituie o componentă esențială a calendarului Uniunii. În anul 2007 a avut loc prima ediție a Campionatelor Europene, în 29.09.2007, la Klokocov, cu participarea a trei perechi slovace. După două zile de concurs, în care vremea a fost nefavorabilă, victoria a fost obținută de J. Bliznák din Republica Cehă, urmat de P. Chobor din Slovacia. Competiția a fost urmată de opt etape ale concursului național, culminând cu finala desfășurată la Chochoľná - Velcice.

Uniunea se implică activ în proce-

sul de pregătire a legislației creșterii cailor. Eforturile de încadrare a cailor la animale de companie, pe baza argumentelor Uniunii, nu au fost încununuate de succes. În folosul crescătorilor, mai ales al începătorilor, a fost pregătit materialul „Practica corectă de creștere“.

În anul 2007 a survenit o importantă schimbare în susținerea conducerii registrelor de rasă. În sensul Ordonanței Guvernului nr. 369/08, au fost efectuate gratuit toate serviciile legate de conducerea registrelor de rasă, în favoarea întreprinzătorilor mici și medii din agricultură. Pentru propagarea informației privind creșterea cailor, Uniunea editează revista *Svet koní* (Lumea cailor), prin intermediul căreia membrii sunt informați despre mersul lucrurilor.

Reproducerea în sezonul 2006/2007

Au fost înregistrați 201 armăsari în reproducere naturală și înseminare, respectiv 861 iepi. La 20.02.2008 erau înregistrați 372 mânji, ceea ce reprezintă o fertilitate de 43 %.

În anul 2007, Uniunea a evidențiat 156 de mânji a căror origine nu a putut fi fundamentată de crescători. Este numărul cel mai mare din ultimii cinci ani și acest fenomen necesită o atenție accentuată din partea organelor competente.

Efective de mânji născuți în anii 2002–2007

Nr.	Rasa	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	Lipițan	9	10	18	25	29	25
2	Pursânge arab	17	10	15	18	10	18
3	Arab	0	0	0	0	0	3
4	Furioso	23	28	37	32	35	25
5	Belgonorik	98	53	28	27	20	15
6	Norik		60	40	44	24	33
7	Belgik		5	9	7	3	7
8	Huțul	16	11	20	16	32	18
9	Pursânge slovac	231	288	269	235	199	196
10	Poney galez	1	0	1	0	1	1
11	Hafling	15	20	33	24	16	17
12	Nonius	5	3	3	2	3	7
13	Shagya	14	11	25	24	27	25
14	Norik de Murán	36	25	39	33	34	44
15	WPB	5	5	6	9	3	3
16	Poney Shetland	0	0	2	10	7	1
17	Poney slovac	17	1	16	19	21	23
18	Încruciași	80	92	100	121	107	156
TOTAL		579	633	661	646	571	617

Herghelie de cai de sport rasa "Kisberi" 50 de ani de experiență

● oferă spre vânzare mânji și iepe tinere de reproducție din cele mai bune linii

Vă invităm să ne vizitați efectivul.

Dr. Szabó Lajos

Hu- 6800 Hódmezővásárhely, Klauzál u. 15. UNGARIA

☎ 0036/30/9782-653; 0036/62/222-879

Răspundem la telefon în limba maghiară și la scrisori în limba română

Fond genetic valoros selectat pentru sport

CUPA MONDIALĂ LA OBSTACLE - 30 DE ANI

UN OM SI VISUL
SĂU DE AUR...

■ Emanuel FĂNTĂNEANU, membru IAEJ, comentator Eurosport

Max Ammann, ziaristul elvețian din Lucerna, omul care a creat FEI Cupa Mondială pentru sărituri peste obstacole, a fost prezent la celebrarea celei de a 30-a finale, desfășurată la Goteborg, competiție care a reflectat, încă de la debut, succesul uneia dintre cele mai populare discipline ecvestre. Max Ammann, președinte al nou înființatei Alianțe Internaționale a Jurnaliștilor de Echitație (IAEJ), a propus crearea cu adevărat a unei Cupe Mondiale la conferința de presă susținută de Prințul Philip, pe atunci conducător al forului mondial ecvestru, în timpul Jocurilor Olimpice din 1976. De atunci, restul este istorie...

Max Ammann (în picioare) în timpul conferinței de presă din 1976, cu Prințul Philip, președintele FEI

Obstacolele începutului...

Cupa Mondială a fost inițiată în 1964, dar a avut un impact foarte scăzut. Nu același lucru se putea afirma despre competițiile similare de schi sau golf, ca să nu mai vorbim de fotbal sau întrecerile din Formula 1 a automobilismului. Max Ammann simțea că realizarea unui Mare Șlam al echitației este posibil, dar

nu fără implicarea federației internaționale. În 1974, Alianța Internațională a Jurnaliștilor de Călărie a fost înființată – am avut onoarea de a fi devenit membru la foarte scurt de la acest eveniment –, iar Max Amman ales președinte. Din această postură, Max Ammann a solicitat Prințului Philip, în zilele Jocurilor Olimpice de la Montreal, atunci când discuta despre condițiile de lucru oferite

presei, la IAEJ să devină partener al FEI. La sfârșitul întâlnirii, pe agenda președintelui forului internațional s-a aflat și crearea a ceea ce a avea să devină prestigioasa Cupă Mondială. Fondarea, în 1977, a Clubului Internațional al Călăreților, cu Max Ammann secretar general, a dus și mai mult la impulsivitatea realizării ideii Cupei Mondiale, acceptată doar ca întrecere indoor.

În acea perioadă, un mare număr de călăreți „migra” dinspre Europa spre America și înapoi pentru a se întrece în concursurile programate, ceea ce însemna cheltuirea unor fonduri însemnate. De ce, oare, să nu se creeze niște „ligi”, apoi cei mai buni să intre în finală? Inițial au fost doar Liga Nord-Americană și Liga Europei de Vest, cu finale alternând, pentru ca numărul acestora să crească în perioada următoare (acum sunt 14, care acoperă, practic, întreaga lume), fiind nevoie de o „mare finală” și un loc pentru aceasta.

La acea vreme, Geneva și Goteborg găzduiau două mari concursuri indoor, beneficiind de suportul unor sponsori importanți, dar care nu s-au arătat interesați. Motiv pentru care, împreună cu Paul Schockemohle, starul echitației internaționale, și cu omul de afaceri suedez Pehr Gyllenhammar, președinte la Volvo timp de 14 ani, între 1970 și 1994, finala Cupei Mondiale intră în scenă la Goteborg, în 1979.

Din acel an, a existat o întrecere continuă între călăreții din Europa și cei din cele două Americi, fiecare aruncând în focul disputei călăreți de mare valoare: 1979 – Hugo Simon (Austria), 1980 și 1985 – Conrad Homfeld (SUA), 1981 – Michael Matz (SUA), 1982 – Melanie Smith (SUA), 1983 – Norman Dello Joio (SUA), 1984 – Mario Deslauriers (Canada) – cel mai

tânăr învingător din istoria Cupei, la 19 ani (născut la 23 februarie 1965), 1986 – Leslie Burr Lenehan (SUA), 1987 – Katharine Burdsall (SUA), 1988 și 1989 Ian Millar (Canada), 1990 și 1991 – John Whitaker (M. Britanie), 1992 – Thomas Frühmann (Austria), 1993 – Ludger Beerbaum (Germania), 1994 – Jos Lansink (Olanda) – campionul mondial din 2006, 1995 – Nick Skelton (M. Britanie), 1996 și 1997 – Hugo Simon (Austria) – cel mai în vârstă câștigător, la 54 ani (născut la 3 august 1942), 1998, 1999 și 2000 – Rodrigo Pessoa (Brazilia) – singurul care a obținut trei trofee consecutive, 2001 – Markus Fuchs (Elveția), 2002 – Otto Becker (Germania), 2003 – Marcus Ehning (Germania), 2004 – Bruno Broucqsaunt (Franța), 2005 – Meredith M. Beerbaum (Germania), 2006 – Marcus Ehning (Germania), 2007 – Beat Mändli (Elveția).

Au fost nu numai călăreți de mare valoare învingători, ci și cai excepționali: Gladstone, Balbuco, Jet Run, Calypso, I Love You, Aramis, Abdullah, McLain, The Natural, Big Ben, Milton, Genius, Ratina Z, Libero H, Dollar Girl, E.T., Baloubet du Rouet, Tinka's Boy, Dobel's Cento, Anka, Dileme de Cephe, Shutterfly, Sandro Boy, Ideo du Thot, unii dintre ei de mult trecuți în

Scandinavium Arena din Göteborg, un loc devenit legendă pentru echitația internațională.

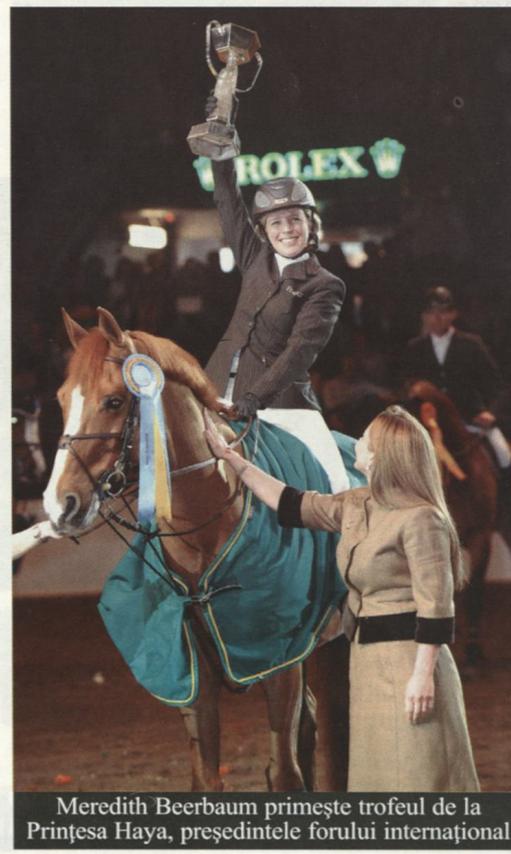
neființă, alții la ... pensie, iar încă mulți în plină activitate. Întrebat care este calul său favorit, Max Ammann a răspuns: „Milton a fost un mare învingător, toți și-l amintesc...”, în timp ce călărețul favorit este, se poate altfel?, partenerul lui Milton, nimeni altul decât inegalabilul John Whitaker. Retras din activitate în 1994, Milton a murit în 1999, dar John continuă să scrie încă pagini de istorie în cartea echitației mondiale.

Din nou Meredith Beerbaum, din nou Shutterfly...

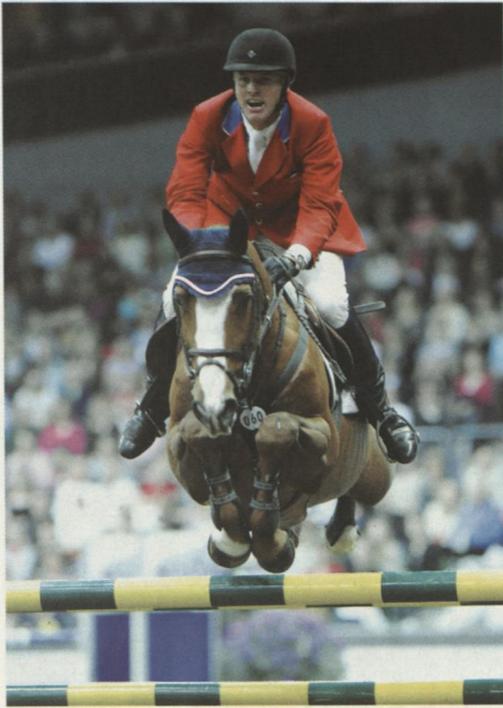
Sponsorizată acum de Rolex, ediția 2007 / 2008, care a avut finala la Göteborg, la sfârșit de aprilie, a ilustrat cât se poate de bine ce înseamnă determinarea și adevărata viziune, călăreți din cele 14 ligi fiind prezenți la start, ca o demonstrație a expansiunii Cupei Mondiale – să nu uităm a spune că finala

O evoluție de excepție, Meredith Michaels-Berbaum și Shutterfly

Meredith Beerbaum primește trofeul de la Prințesa Haya, președintele forului internațional

din 2007 a avut loc la Kuala Lumpur, fiind întâia oară când finala are loc altundeva decât în Europa sau SUA, dacă ne raportăm la sezonul 1978-1979.

Căderea de cortină a avut loc, așadar, la Scandinavium Arena din frumosul oraș suedez Göteborg. A 30-a aniversare a fost marcată de un veritabil festival ecvestru, având în prim-plan întrecerile Cupei Mondiale. Meredith Michaels-Beerbaum a obținut un nou succes, după cel din 2005, al doilea în carieră, cu o magistrală evoluție a lui Shutterfly, alăturându-se astfel puținilor călăreți care au reușit, în cele trei decenii, asemenea performanță: 1980 și 1985 - Conrad Homfeld (SUA),

1988 și 1989 Ian Millar (Canada), 1990 și 1991 - John Whitaker (M. Britanie), 1996 și 1997 - Hugo Simon (Austria), fiind gata să calce pe urmele lui Rodrigo Pessoa (Brazilia) - 1998, 1999 și 2000, dacă nu cu trei victorii consecutive, măcar cu trei și poate mai multe trofee!!

Cu două concursuri fără greșală, din cele patru obligatorii - la timp; baraj la cronometru; probă cu două runde - Meredith a reușit să încheie cu o victorie absolut meritată, în ciuda faptului că a plecat cu un ușor handicap față de Jessica Kuerten cu Castle Forbes Libertina sau Heinrich-Hermann Engemann cu Aboyeur W, în cursă pentru primul loc mai aflându-se și elvețianul Beat Mandli cu Ideo du Thot - câștigătorul ediției trecute - sau Ludger Beerbaum cu All Inclusive, dar au mai fost și alți pretendenți, măcar la podium, Patrick McEntee cu Ever Mury Marais Z, Rolf-Goran Bengtsson cu Ninja La Silla, Steve Guerdat cu Tresor, Peter Wylde cu Fellar și încă alții foarte bine pregătiți.

Dar surpriza avea să fie produsă de americanul Rich Fellars cu Flexible, un cal care a trecut cu succes peste „capcanele” parcursului așezat de Rolf Ludi, un parcurs care a solicitat din plin concurenților acuratețe, voință de autodepășire. Outsider, cotate fără șansă în fața atâtor staruri, Rich, venit tocmai din Oregon, acolo unde este antrenor de echitație și agent de cai, preferă să se afle mai mult alături de familie, decât să călătorească de la un loc la altul de concurs. La 49 de ani,

Jessica Kuerten și Castle Forbes Libertina s-au impus prin valoare

cu al său armăsar Irish-bred de 12 ani, care nu a avut rezultate deosebite până acum, a realizat o performanță deosebită, cu atât mai mult cu cât Flex a suferit de o blocare a arterei, care i-a cauzat un puternic șchiopătat în urmă cu ceva timp, problemă rezolvată prin operație și o refacere dureroasă. Este, indiscutabil, o revenire spectaculoasă în arena competițională.

Așadar, Meredith Michaels-Beerbaum, blonda venită din California, și naturalizată prin căsătorie în Germania, obține un nou și frumos succes de top, care se alătură titlului continental din 2007, grație și lui Shutterfly, care are tot dreptul să revendice un loc în topul mondial...

În ceea ce ne privește, rămânem încă o dată cu nostalgia participării din 1993 a lui Claudiu Gheorghe (locul 26), așteptând o nouă prezență în finala Cupei Mondiale...

CLASAMENT FINAL:

1. Shutterfly (Meredith Michaels-Beerbaum, Germania);
2. Flexible (Rich Fellars, SUA);
3. Aboyeur W (Heinrich-Hermann Engemann, Germania);
- 4-6. Ideo du Thot (Beat Mandli, Elveția), All Inclusive NRW (Ludger Beerbaum, Germania), Castle Forbes Libertina (Jessica Kuerten, Germania).

Fotografii de Kit Houghton (FEI)

Pe treapta a treia, Heinrich-Hermann Engemann și Aboyeur W

TRIUMFUL UNEI IDEI JOCURILE OLIMPICE (II) CONCURSUL COMPLET

■ Emanuel FĂNTĂNEANU, membru IAEJ, comentator Eurosport

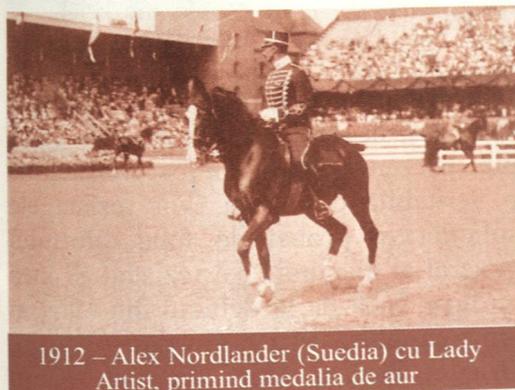
Concursul complet – cum s-a numit în timp „calul de arme”, sau „proba celor 3 probe” este una dintre disciplinele clasice ale echitației olimpice. Unii o consideră corolarul disputelor. Mai ales pentru a doua sa parte, când concurenții au de rezolvat „ecuațiile” unui parcurs cu obstacole fixe în teren accidentat. Alții o contestă. Tot ca urmare, mai ales, a părții a doua a întrecerii. Dar și unii și alții se află constant la locul disputelor. Iar concursul complet, se află în programul olimpic începând din 1912.

Cornishmann – actorul !

Onoarea de a urca cel dintâi pe podiumul olimpic al concursului complet a revenit unui suedez. Nordicii se vor găsi, la început, în frunte, beneficiind de câțiva călăreți de valoare – Axel Nordlander cu Lady Artist (laureatul cu aur la prima apariție olimpică a concursului complet, în 1912, la Stockholm), Graf Helmer Morner cu Germania, Age Lundstrom cu Ysra, pentru ca reprezentanții „șării lalelelor” să devină imbatabili, prin Adolph van der Voort van Zijp cu Silver Piece și Charles Pahud de Mortanges cu Marcroix, locotenentul Mortanges va încheia prezența în spațiul olimpic cu 4 medalii de aur și una de argint, în perioada romantică a întrecerilor.

Atunci și de atunci însă, au avut loc multe întâmplări, unele cu caracter de unicat:

1912, Stockholm – Francezul Jean Cariou a plecat aureolat cu două medalii, una de aur la obstacole, alta de bronz (cu Cocotte), duble prezențe având și

1912 – Alex Nordlander (Suedia) cu Lady Artist, primind medalia de aur

suedezii Nils August Adelckreutz cu Atout – locul 1 cu echipa și 4 la individual la concurs complet și 6 la obstacole individual – și Ernst Casparsson cu Irmelin – component al echipei campioane și 6, la egalitate cu colegul său Nils, la obstacole individual, pe atunci fiind încă posibilă dubla participare.

1932 – Charles Pahud de Mortanges (Olanda) cu Marcroix

1932, Los Angeles – Olandezul Charles Pahud de Mortanges cu Marcroix cucerește al doilea titlu consecutiv, după cel de la Amsterdam, din 1928, fapt rămas unic până la dubla victorie a neo-zeelandezului Mark Todd cu Charisma, la Los Angeles, în 1984, și apoi la Seul. De altfel, locotenentul olandez va încheia cariera olimpică cu 4 medalii de aur și una de argint.

1936, Berlin – Întrecerea a fost foarte dificilă, trei dintre cai accidentându-se mortal și numai 27 de competitori, din 50 aflați la start, au terminat concursul.

1936, Berlin - Eroul concursului a fost locotenentul Konrad Freiherr von Wangenheim cu Kurfurst, care, căzând la unul dintre obstacole, și-a fracturat clavicula.

Dacă abandona, echipa Germaniei ar fi fost descalificată. În ciuda durerilor, în ultima zi a întrecerii și-a făcut apariția cu mâna în atelă, fiind obligat să îl con-

ducă pe Kurfurst doar cu mâna stângă. Reușește să termine concursul, iar gazdele obțin aurul olimpic!

1936, Berlin – Timpul limită pentru terminarea parcursului de cros a fost de 17 minute 46 secunde, parcursul de 8 km fiind încheiat de cehul Bures în 2h 46' 36"!!

1952- Hans von Blixen Finecke Jr. (Suedia) cu Jubal

1952, Helsinki – Titlul a revenit suedezului Hans Blixen-Finecke Jr., cu Jubal, tatăl său cucerind medalia de bronz în întrecerile de dresaj din 1912.

1960, Roma – Porțiunea de cros a fost extrem de periculoasă, doi dintre cai găsimu-și sfârșitul. Italienii nu au fost deloc pregătiți pentru un asemenea dezastru. Rolf II, calul concurentului danez, a fost nevoit să aștepte două ore și jumătate până la sosirea medicului veterinar, în timp ce Mureș, calul reprezentantului nostru Andrei Kadar, accidentat mortal, a fost scos dincolo de linia de sosire și lăsat mort, încă patru ore înainte de a fi scos de acolo. 35 din cei 73 de

concuranți au terminat competiția.

1960, Roma – O întâmplare asemănătoare cu aceea din 1936, erou fiind, de această dată, australianul J. William Roycroft cu Our Solo. În ciuda fracturii de claviculă, Bill (45 de ani) refuză să stea în spital, revine în teren și asigură medalia de aur echipei sale. Trei dintre fii săi vor fi în echipa Australiei în următorii 16 ani: Wayne în 1968, Clarke în 1972, Barrz în 1976, iar soția lui Wayne, Vicki, în 1984 și 1988.

1964, Tokyo – Victoria a revenit italianului Mauro Checcoli cu Surbean, dar cu un punctaj (+64.40) care îl plasează pe locul 34 într-un clasament general al istoriei olimpice a concursului complet.

1964, Tokyo – Helen Dupont (SUA) este prima femeie care se află la startul competițiilor olimpice de concurs complet.

1968, Mexico City – Încă doi cai sunt uciși pe parcursul de cros.

1968, Mexico City – Formația Australiei îi are în componență pe Bill și Wayne Roycroft. Ei vor repeta performanța în 1976, când Bill avea 61 de ani.

1972, Munchen – Mulți dintre medaliații cu aur ai JO au urmat o carieră cinematografică, fiind vorba, desigur, de sportivi. Dar a existat și o excepție, calul Cornishman V, încălecat de această dată de britanica Mary Gordon Watson după ce în 1968 a fost cu Richard Meade, aur la echipe, care a

apărut în filmele *Dead Cert* (1974) și *International Velvet* (1978).

1980, Moscova – Întrecerile se desfășoară sub semnul boicotului JO, victoria revenind italianului Euro Federico roman cu Rossinan. O competiție alternativă are loc în luna august, la Fontainebleau (Franța), cu 42 de călăreți din 14 națiuni, succesul aparținând danezului Nils Haagensen și echipei Franței.

1980 - dr Elizabeth Theurer cu Mon Cherie

1984, Los Angeles – La 33 de ani, americana Karen Stiven cu Ben Arthur este ultima competitoră, iar de evoluția sa depinde cine va lua aurul olimpic la individual și la echipe. Dacă termină fără eroare ultima probă, obstacolele, atunci urcă pe prima treaptă; dacă doboară o singură bară, atunci titlul individual revine neo-zeelandezului Mark Todd cu Charisma, cel de la echipe rămânând în posesia SUA; dacă doboară două bare, victoria la echipe revine formației Marii Britanii... A trecut cu bine peste primele 10 din cele 12 obstacole ale parcursului, dar la penultimul, o combinație triplă, Ben Arthur lovește

bara obstacolului de la mijloc, dărâmă obstacolul, cursa se reia fără alte incidente, dar Karen Stiven pierde aurul la individual, consolându-se cu faptul că nu l-a ratat și pe cel de la echipe.

1988, Seul – Mark Todd și Charisma au condus de la un capăt la celălalt al întrecerii, doborând doar o singură bară, pentru a deveni cel de-al doilea cuplu din istoria olimpică a concursului complet care cucerește titlul de două ori la rând. Todd va scrie o carte de 112 pagini despre Charisma.

1992, Barcelona – O revenire spectaculoasă a avut-o neo-zeelandezul Blzth Tait cu Messiah, care, aflat pe locul 69 după dresaj, a reușit o evoluție remarcabilă în zilele următoare, cucerind, în final, medalia de bronz.

1992 – Parcursul de cros de la Barcelona

2000, Sydney – A treia victorie consecutivă pentru Australia, care realizează, astfel, o performanță cu caracter de unicat în întrecerea pe echipe.

2004, Atena – Pentru prima oară în istoria olimpică a concursului complet, podiumul este integral feminin: Leslie Law (M. Britanie) cu Shear L'Eau, Kim Severson (SUA) cu Winsome Adante și Pippa Funnell (M. Britanie) cu Primmore's Pride.

2000 – David O'Connor cu Custom Made

Puternicul „sex slab”...

Dacă ceea ce părea normal la dresaj sau curaj la obstacole, la concurs complet, prezența femeilor a fost considerată o veritabilă cutezanță. Vor rezista ele solicitărilor probei de fond, efortului general al disputei? Au rezistat! Și încă cu brio. Încă de la debutul din 1964 al amazoanelor, Mary Gordon Watson, Bridget Parker, Marz Tauskey, Karin

1972 – Richard Meade (M. Britanie) cu Lauriestone

Stives, Torrence Fleischmann, Leslie Law, Kim Severson, Virginia Leng, Pippa Funnell, care nu s-au mulțumit doar cu rolul de outsiders, ele urcând cu siguranță pe podiumul de premiere, adesea pe cea mai înaltă treaptă, ca un argument că echitația este un sport cu „ferestre deschise”...

Greu, foarte greu...

Concursul complet a fost și rămâne o piatră de încercare pentru orice călăreț. De acest lucru s-au convins și sportivii noștri în puținele prezențe pe scena olimpică.

La Berlin, în 1936, Petre Kirculescu cu Gascony și Constantin Zahei cu Cinci Mii. Micuțul Gascony a clacat, la „groapa” adâncă și largă de 6 m și cu o bară de 55 cm în față, acolo unde „cal și călăreț, după cădere erau complet dezorientați în urma băii ce fără voință o făceau în această baltă înverzită de mătasea broaștei”, iar Cinci Mii a fost nevoit să caute drumul spre grajd în trei picioare...

...59 de călăreți din 21 de țări, la

Helsinki, în 1952. Și Petre Andreianu cu Ciurlan, Nicolae Mihalcea cu Ghibelin și Mihai Timu cu Cornet. Ca și în urmă cu 16 ani, nici ei nu au rezistat dificultăților competiției.

Au mai trecut patru ani, Stockholm 1956. 57 de concurenți din 19 țări. Printre ei, Gheorghe Soare cu Cabala, Gheorghe Langa cu Bolero și Virgil Bărbuceanu cu Brebenel, care nu reușesc să țină pasul, cedând rând pe rând.

În cetatea eternă, în 1960, lucrurile n-au stat cu mult mai bine, Grigore Lupancu cu Bambus a fost eliminat, Andrei Kadar îl pierde pe Mureș, doar Wilhelm Fleischer cu Nonius și Oscar Recer cu Adjud termină, fiind primii reprezentanți ai noștri care reușesc să figureze în clasamente; locul 33, respectiv 34.

Atena 2004. După 44 de ani, în dispută s-au aflat iarăși călăreții români. De fapt, doar unul singur, Viorel Bubău cu Carnaval, obligat să abandoneze pe cros.

La ora când scriem aceste rânduri, cărțile pentru JO 2008 sunt făcute. Nici

un călăreț român nu va fi prezent la Hong Kong. Dar nici nu se întrevede ceva pentru viitorul apropiat... Dar, cine știe?!

2004 – Viorel Bubău cu Carnaval

EXPOZIȚIA ZONALĂ DE CABALINE HODOSA, Ediția a V-a, 2008

Călăre, am ajuns la o nouă destinație, cu speranța în noi. Curajul ne-a pornit de acasă cu o zi mai devreme, urmând să poposim în interiorul expoziției până a doua zi dimineață. Neștiind ce ne aștepta, am petrecut majoritatea nopții dând cu presupusul la adresa participanților, juriului și, normal, la posibilitatea obținerii unui premiu.

Deși am plecat de acasă doar pentru că expoziția oferea posibilitatea unei călătorii de aproximativ 40 de km călare, tot nu putem spune că nu eram entuziasmați de ideea aflării părerilor unor profesioniști despre caii noștri. Locurile spre care ne îndreptam sunt invizibile pentru ochii cetățeanului de rând, ele aparțin timpurilor ce se pierd în negura vremilor, piața din interiorul satului fiind însă cordonul cu care Hodosa s-a legat de sân-

gele țării. Este însă nevoie de ceva nou, construit pe vechile temelii ale fostului oraș târg, o poartă spre viitor prin care să se treacă în prezent...

Legendele sunt cele care au concretizat marea admirație a omului față de cal, virtuțile sale cele mai de preț nu au putut trece neobservate, mândria, eleganța, viteza, forța, grația și curajul său impresionând chiar și pe cel mai indiferent. Astfel a ajuns expoziția de la Hodosa

un eveniment rar întâlnit în partea noastră de țară. Oamenii din toate satele învecinate se strâng aici pentru a schimba păreri și cunoștințe despre cabaline și pentru a-și etala minunățiile mult prețuite care le fac viața mai ușoară zi de zi. Și totuși, nu este

o „adunare” ca oricare alta, în interiorul ei te simți ca în familie, ești ajutat și apreciat pentru iubirea față de aceste animale.

Premiile și diplomele sunt o dovadă a aprecierii organizatorilor, iar prezența a celor 69 de cai și 20 de ponei este o dovadă a necesității acestui eveniment, care va rămâne cu siguranță o tradiție demnă de continuat. Toată lumea a fost mulțumită, s-au primit laude, am avut ocazia, prin intermediul acestei expoziții, să cunoșc o altă parte a artei cabaline, o parte pe care nu am crezut că voi ajunge să o descopăr, și îndemn pe oricine are ocazia să poposească la târgurile și festivalurile organizate de micile sate autentice românești, să o facă. MERITĂ!!!

Senzațional!

SHOW HIPIC COMPLET LA SATU MARE

■ *Istvan Janos ANTAL, inginer zootehnist*

Autoritatea Hipică Națională, Centrul Teritorial Satu Mare împreună cu Asociația Crescătorilor de Cai Satu Mare, cu sprijinul Consiliului Județean, a organizat în ziua de sâmbătă, 24 mai un spectacol hipic de mare anvergură. Scopul evenimentului a fost popularizarea sporturilor hipice și a calului utilizat în alte scopuri decât muncă sau valorificare prin sacrificare.

Showul de 8 ore a fost conceput ca o incursiune în lumea cailor în timp și spațiu. Astfel, cei peste 10.000 de spectatori prezenți în tribuna stadionului UNIO, au avut ocazia să facă o călătorie imaginară în America de pe vremea cowboylor, la raliul Dakar – puțin combinat cu călăria. Prin cava-

lerii în zale publicul a ajuns în evul mediu și pe marile arene ale sporturilor hipice din lume prin prezentarea sporturilor de atelaje și voltije sau chiar în Siria sau Iran prin prezentarea unui superb armăsar pepinier Pur Sânge Arab negru din Grecia, aflat la montă în Satu Mare.

Organizatorii au realizat pe stadion un „mic deșert” prin sutele de tone de nisip aduse cu această ocazie, unde au evoluat „westerniștii”. Astfel, pentru prima dată în România, s-a prezentat călăria western cu demonstrații și explicații educative despre sport și rasele de cai americane, sport care de

zeci de ani în lume are regulamente și cluburi, se organizează concursuri și campionate, deci este un sport hipic oficial. Pentru a sublinia caracterul de show, sportivii s-au întrecut la slalom în nisip cu celebrul motociclist Gyenes Emanuel din Satu Mare, care în anul 2007 a obținut la raliul Dakar, sub culorile României un prestigios rezultat. De asemenea s-a prezentat în fața publicului și un alt sport mai puțin cunoscut în România – voltijele sau gimnastica călare, printr-o echipă de 7 sportivi între 4 și 16 ani din Ungaria, și un superb armăsar rasa Nonius care în țara de unde a sosit este pepinier la o mare herghelie.

Spectacolul cavaleresc medieval a plimbat publicul numeros în lumea lui Ivanhoe al lui Sir Walter Scott, interpretând o scenetă regizată, cu elemente din arta echitației și cascadorie. Teatrul cu cai și cascadori din Budapesta, a

adus la Satu Mare pe lângă caii superbi și bine dresați și cascadori vedete de talie mondială. Această echipă a jucat în filme celebre ca *Troia*, iar cascadorii au „dublat” prezența unor artiști ca Brad Pitt sau Sylvester Stallone, cu care ei sunt în relație de prietenie. Din ziua superbă de la Satu Mare au devenit și prietenii publicului sătmărean. A fost prezentat sătmărenilor Campionul României al anului 2007 la atelaje cu doi cai, Rakoczi Gergo de la Carei, care a delectat publicul cu elemente de dresaj din lumea „operei” sporturilor ecvestre. Evenimentul nu a fost un spectacol de campanie electorală deoarece cum s-a și afirmat la microfon, „calul nu are culoare politică”, dar în tribună au fost prezente atât personalități din urbe și din lumea politică, între care lideri de partid, miniștri, parlamentari și alte celebrități.

Acestora, organizatorii le-au oferit o mică surpriză: ținând cont de campania electorală aflată în toi, s-a oferit ocazia unui politician mai îndrăzneț să încerce călăria. Bineînțeles că din public a ieșit „politicianul” cascador camuflat la costum și cravată, care a stârnit hohote de râs și ropote de aplauze printr-un adevărat spectacol cascadorie – clown cu calul.

Atât publicul spectator cu aplauzele cât și mass media prin articole au răsplătit din belșug strădania celor care și-au adus aportul la realizarea acestui superb eveniment cultural-sportiv din lumea calului.

CURSA CAILOR DE TRACȚIUNE

■ Ioan VALERIU

Banei-Keiba, cursa de cai de tracțiune, există doar în Hokkaido, partea de nord a Japoniei. Caii de tracțiune, care sunt de două ori mai mari decât armăsarii pursânge, trag săniile grele

de peste 700 de kg, pe o distanță de 200 de metri, preț de câteva minute. Această cursă unică a fost inițiată acum mai bine de 100 de ani, când oamenii foloseau caii în gospodării. De-a lungul anilor însă,

proprietarii au început să crească acești cai, numiți Banba, special pentru curse, fără a-i mai folosi la muncile în gospodărie, fiind implicați în această industrie peste 10 000 de oameni.

În pofida celor 100 de ani de tradiție, aceste curse sunt în pericol. Din cauza lipsei fondurilor, autoritățile locale au anunțat că le vor suspenda. Dar fanii și organizatorii s-au împotrivit deciziei, astfel încât, Obihiro, unul dintre cele patru orașe-gazda, a continuat desfășurarea curselor.

Cursa atrage încă mulți fani curioși, din toată Japonia. Dat fiind faptul că generațiile tinere părăsesc zona, preferând orașele mai mari, aflate la sute de mile depărtare, organizatorii încearcă să vină cu noi propuneri, pentru a câștiga publicul.

Cursa cailor de tracțiune, Banei Keiba încearcă să supraviețuiască și în secolul al XXI-lea, atrăgând fanii, așa cum o face de 100 de ani.

CAII ȘTIU SĂ NUMERE

Cimpanzeii tineri au o memorie pe termen scurt mai bună decât oamenii

Caii au capacitatea de a număra și o fac la fel de bine ca cimpanzeii sau bebelușii umani, potrivit rezultatelor unui experiment realizat de cercetătorii din Marea Britanie.

Primul experiment de acest tip arată că nobilele animale sunt capabile să aleagă o găleată care conține mai multe mere ca alta, informează thisislondon.co.uk.

Caii au o abilitate rudimentară de a număra, de a procesa informația și de a lua o decizie, potrivit psihologului Claudia Uller, autorul studiului.

Uller și colegii săi de la Universitatea din Essex au decis să uti-

lizeze metode moderne de testare.

Studii anterioare au arătat că bebelușii umani și diferite specii de primare sunt capabile să selecteze cel mai mare dintre două seturi de prăjituri depozitate în containere opace.

Într-un set similar de experimente, care a implicat peste 50 de cai, cercetătorii au pus mere (unul câte unul) în două găleți opace, cărora le-au pus câte un capac.

Merele erau false - pentru ca animalele să nu facă diferența pe baza concentrației aromei.

Majoritatea cailor au reușit cu succes să aleagă găleata care conținea mai

multe mere, a spus Uller, la conferința anuală a Asociației britanice de psihologie, care a avut loc la Dublin.

VREMEA ÎMPERECHERII

■ Dr. Anca BOGDAN

Este fascinant de observat turmele de cai sălbatici la vremea împerecherii și de văzut cum armăsarul și iepele își dovedesc atracția reciprocă.

Perioada fătărilor

Pentru ca mânzul să aibă toate șansele de a se dezvolta în cele mai bune condiții, natura a făcut în așa fel încât el să se nască la începutul verii. Perioada împerecherii începând în primăvară, iar gestația durând unsprezece luni, mânzul va veni pe lume în primăvara următoare. Temperatura este blândă, iarba crește...

Un mânz născut prea devreme suferă din cauza timpului urât. Lipsită de iarbă din abundență, mama lui riscă să nu aibă lapte.

Invers, un mânz născut în plină vară este prea plăpând la începutul iernii, ceea ce îi poate fi fatal.

Din momentul în care iapa a fost fertilizată, respinge armăsarul care își pierde interesul pentru ea. Cu puțin timp înainte de fătare, iapa se îndepărtează de congenerii ei, în căutarea liniștii. La câteva luni după fătare este din nou aptă de împerechere.

Atenție la pericole!!!

Armășarii care asigură reproducerea sunt adesea animale agresive și nervoase, susceptibile de a ataca omul. Înainte de a trece printr-o pajiște unde pasc mai mulți cai, asigurați-vă că printre ei nu există nici un armăsar. Armăsarul se recunoaște ușor datorită aspectului lui impozant: grumaz foarte arcuit, crupă și șale rotunjite.

Primăvara:

lumină și miresme

Primăvara este anotimpul în care începe la cabaline perioada împerecherii. De cum ziua începe să crească, lumina stimulează secretarea anumitor hormoni, atât la masculi cât și la femele, și-i pregătește pentru reproducere. Când ielele sunt pregătite pentru acuplare, emit feromoni, al căror miros se degajă mai ales la nivelul părților laterale și crupei. Armăsarul poate simți acest miros la mai mult de un kilometru distanță. Când simte că o iapă este în călduri începe să-i facă curte.

O curte asiduă

Armăsarul își înalță capul, nările i se dilatează, ciulește urechile și parcă soarbe aerul. Cu grumazul arcuit, clătînând din cap și cu coada ridicată ca la paradă, se apropie de iapă. El poate să-i dea roată și s-o urmeze „smiorcăindu-se” sau emițând nechezături slabe. El adulmecă și mușcă iapa în părțile laterale și la crupă.

Un armăsar știe că trebuie totdeauna să se apropie de o iapă din lateral pentru a evita eventualele lovituri de picioare. Dacă iapa este pregătită să accepte masculul, ea poate fi însământată de mai multe ori cât timp este în călduri înainte de a rămâne gestantă. Durata gestației este de unsprezece luni.

Masculii rivali

În sălbăticie, fiecare mascul trebuie să-și aibă locul său și să-și respecte. Armăsarul nu suportă prezența altor masculi ajunși la vârsta procreării și îi gonește din turmă.

Caii tineri de doi ani se adună în grupuri. Dar, de cum ajung la maturitate sexuală, se despart și duc o viață singuratică. Ei încearcă să-și formeze propria lor turmă. Pentru aceasta, adună uneori iepe singure pe care armăsarul dominant le-a gonit din turma lui. Dar foarte curând, ei încearcă să atragă iepe chiar din turmă, înfruntând armăsarul turmei. Încetul cu încetul, ei se întăresc și unul dintre ei ajunge să ia locul armăsarului. Numai masculii cei mai puternici și cei mai îndrăzneți vor putea, la sfârșitul unor lupte uneori tragice, să înlăture armăsarul și astfel să-și cucerească propria turmă. Armăsarii bătrâni și învinși vor duce de acum înainte o existență solitară.

Un loc scump plătit

Când un armăsar tânăr se apropie de turmă, armăsarul în funcție îl amenință mai întâi. Dacă intrusul nu se lasă intimidat, lupta este inevitabilă. Cei doi masculi se bat lovindu-se cu picioarele sau mușcându-se. În general, unul dintre combatanți constată supremația celuilalt. El renunță și se retrage. Cei doi cai se aleg amândoi cu răni mai mult sau mai puțin grave. Dar se întâmplă ca unul dintre ei să moară după luptă.

De știut

Un armăsar domesticat se comportă exact la fel ca un armăsar sălbatic. De aceea, prezența unei iepe în călduri, face ca un armăsar să fie greu, chiar periculos, de călărit.

FIREA CALULUI

■ Ioan VALERIU

Comportamentul instinctiv al calului, care implică mecanismul hiperdezvoltat al autoapărării, dobândit de-a lungul procesului evolutiv și influențat de mediul înconjurător, în schimbare pe parcursul milioanei de ani, precede domesticirea acestuia. Instinctele lui, adânc înrădăcinate și formatoare de caracter, au

rămas neschimbate la trecerea timpului – altfel, cum ar putea calul să aibă abilitatea de a se adapta la dorințele omului, fără acele instincte care să-i permită să se lase subjugat ori, cu ajutorul unui antrenament inteligent, atât cât limitele sale îi permit, să devină chiar obedient?

SECURITATE TURMEI

Oricare studiu al calului poziționează ca central instinctul de turmă al acestuia.

Apartenența la o turmă asigură siguranța esențială și presupune, de asemenea, și acceptul unei ierarhii stabilite în grup, care este evidentă chiar și la animalele de azi, care aparțin unui mic grup domestic ori care trăiesc în sălbăticie, în turme mari.

Oricum ar fi, în mod normal, în grup nu există doar un armăsar dominant.

INSTINCTUL DE TURMĂ

Caii, în sălbăticie, sunt membrii unei turme care le asigură securitatea. Turmele sunt compuse din grupuri de familii ce se recunosc între ele după mirosul distinct. În turmele semisălbătice, liderul este o iapă cu experiență, adesea bătrână. Ea poartă un fel de funie cu clopoței, care-i indică întotdeauna locul, fiind numită și iapa-clopoțel.

O turmă sălbatică este compusă dintr-un număr de grupuri de familii, de obicei supravegheate de iepe bătrâne și înțelepte, care sunt mai mult decât capabile să țină piept mânjilor tineri și nestăviliți. Într-adevăr, în timp ce armăsarii au aproape întotdeauna un caracter dominant,

JOACA

Caii tineri se luptă adesea, în joacă, dar rar se întâmplă să se și rănescă. Caii se ridică în două picioare spre a-și impune calitățile dominante atunci când încearcă să-și stabilească locul în ierarhia grupului.

iepele nu sunt neapărat docile și pot fi și ele la fel de hotărâte și puternice. În marile herghelii semisălbătice, ca cele din Argentina, Asia și estul Europei, liderul turmei nu este atât bătrân ci, adesea o iapă cu experiență care poartă clopoței în jurul gâtului. Ea mai este numită și iapa-clopoțel.

Sexul are, bineînțeles, efectul său în comportamentul animalelor. Iepele, când sunt în călduri, pot suferi o schimbare temporară de caracter, devenind de multe ori dificile și iritabile. Prezența în turmă a iepelor în călduri, în mod firesc, generează o reacție sexuală puternică din partea

armăsarilor. Deși caii (cei caștrați) nu sunt prea mult afectați, ei păstrează totuși o dominantă neliniște sexuală.

Stăpân sau supus?

Fundamentală pentru instuirea calului este cunoașterea factorului stăpân-supus. În general, majoritatea cailor sunt situați între cele două extreme, cu mici înclinații către una dintre părți dar, oricare ar fi dominantă, fiecare cal este tentat, la un moment dat, să-și testeze antrenorul (aici echivalentul liderului de turmă) așa cum fac, în mod natural, și cu liderii propriei specii. Rezolvarea constă într-o atitudine rapidă, calmă și foarte fermă. Dacă toate acestea nu dau rezultate, atunci înseamnă că problemele de comportament ale animalului ating un prag inacceptabil. La caii cu un puternic caracter dominat, fără discuție, se întâlnește, din timp în timp, această răzvrătire (ei fiind numiți atunci dificili sau, mai eufemistic spus, personaje). De fapt, acești indivizi curajoși devin de multe ori performeri străluciți dacă încap pe mâini potrivite.

Revenind, aceste animale dominante cer nu numai cunoașterea psihologiei lor dar și simpatie și talent, care să le insufle disciplina. Mai presus de toate, tentația de a reacționa la fel de agresiv ca animalul, trebuie evitată. Calul supus, neîncrezător în el și-n om, are alte probleme dar e la fel de doritor de înțelegere și afecțiune. El are nevoie, și caută, un conducător puternic, dominant care să-l conducă, fără ezitare, spre ceea ce se vrea de la el. Un călăreț curajos face și calul curajos dar și inversul situației ar putea avea un sâmbure de adevăr. Siguranța este nevoia elementară a cailor, dar și a oamenilor și, pentru a le-o asigura, animalele domestice au nevoie de grajd, de locuri familiare și, ideal, de com-

panie. Aceștia sunt factorii care produc desprinderea gravitațională din sindromul de turmă și este esențial ca ei să-i asocieze cu stările plăcute, netraumatizante: confort, adăpost, relaxare, siguranță și, foarte important, mâncarea și apa. Așa de important este un grajd familiar încât, deseori, caii arată un mai mare entuziasm atunci când se întorc acasă decât atunci când ies pe teren, pentru antrenament.

Simțurile calului

Un cal nervos, ultrasensibil arată, mai presus de toate, semne ale mecanismului de apărare, deprinse în urma supraviețuirii lui în sălbăticie.

Caii, ca animale ierbivore, sunt, în sălbăticie, o pradă naturală pentru carnivorele agresive, prădătoare. Apărarea calului constă în abilitatea de a fugi instantaneu din fața amenințării unui pericol, chiar dacă acesta este real sau imaginar. Un foșnet neașteptat în preajma-i activează sistemul de apărare și-l pune pe fugă imediat. Mai importante chiar decât instinctul fugii

COMFORTUL RECIPROC

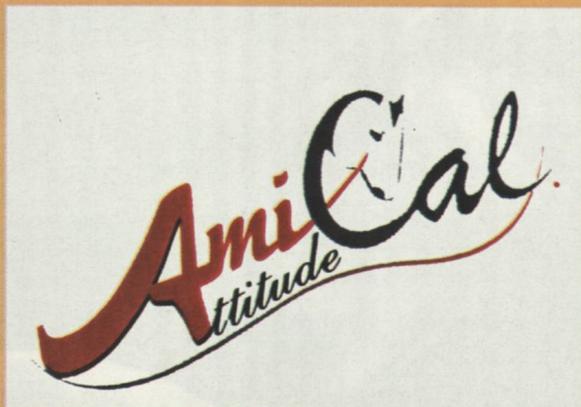
Legăturile dintre cai sunt stabile prin atingere și miros. Practica țesălării reciproce este un mijloc de comunicare și liniștire.

sunt simțurile, extrem de dezvoltate la cal, cu mult mai acute decât la om. Comunicarea tactilă și un anume limbaj al trupului sunt evidente printre cai, care se complac, de obicei, în țesălări reciproce. Simțul mirosului este la fel de acut iar feromonii, mesaje olfactive, sunt constant produși de glandele pielii și au rolul de a deosebi indivizii și grupurile. Caii sunt, de asemenea, capabili să detecteze nervozitatea și frica după mirosul degajat de corpul uman și reacționează în concordanță cu aceste stări, devenind ei înșiși nervoși și încordați. Aparatul auditiv al cabalinelor este deosebit. Urechile, remarcabil de mobile, au capacitatea de a se întoarce aproape 360° și pot fi direcționate ca o antenă de radar. Caii sunt excepțional de receptivi la vocea umană ori, mai bine spus, la tonul acesteia. Văzul cailor este neobișnuit și oarecum diferit de vederea umană, ochii mari mărimdu-i acuitatea și câmpul vizual. Poziționarea ochilor și a capului dau calului o viziune rotundă, completă.

În sfârșit, caii mai posedă și o percepție deosebită, suma tuturor simțurilor, pe care am numi-o un al șaselea simț, care este și mai puțin evidentă la om.

GATA DE ALERGARE

Mânjiile sunt pe picioarele lor cam în 30 de minute de la naștere și, în scurt timp, ei sunt în stare să alerge cu iapa – o înzestrare necesară în sălbăticie.

NOTE ȘI REFLECȚII PE MARGINEA CUNOȘTINȚELOR DE ECHITAȚIE ETOLOGICĂ

Doina Pieper ■

Dinamica naturală a echitației

În metoda de lucru cu calul, căreia Parelli îi acordă o deosebită importanță, exercițiile la sol sunt cele care vor determina caracterul viitoareii relații între cal și călăreț. Un fel de „cei șapte ani de acasă” care își pun amprenta pe întreaga evoluție și pe calitatea prestațiilor viitoare. Am văzut că această etapă necesită multă răbdare și mult timp. Cine își poate însă permite acest lux, nu va regreta niciodată investiția făcută.

La capătul celor două volume de Cunoștințe Etologice și înainte de a trece la etapa următoare care este încălecarea, asigurați-vă că starea mentală, emoțională și fizică a calului e stabilă și că ați intrat în comunicare cu el. Pentru aceasta, treceți în revistă cele 7 jocuri prezentate în numerele precedente ale revistei Calul, ca o verificare a reacțiilor, un check-list al funcționării „avionului” înainte de a-l pune în mișcare.

Timpul necesar punerii în condiție variază de la un cal la altul. Merită să acordați fiecăruia timpul necesar înțelegerii lui, pentru a câștiga ulterior în siguranță, satisfacție și rezultate.

Nu uitați că decontractarea calului e mai ușor de obținut într-un spațiu liber în

care se poate mișca în voie și poate stabili relații cu mediul înconjurător (congeneri, obiecte și zgomote din jur). Înainte de a-l încăleca, lăsați-l să se familiarizeze cu toate elementele harnașamentului (șaua, covorașul, frâul), lăsate în preajmă pentru fi mirosite de cal.

Nu antrena calul ci educă-l! spune Pat Parelli. Aceasta înseamnă să nu îl tratezi ca pe o mașină. Să ne amintim că același lucru îl spunea și Baucher în Europa secolului XIX (călărețul care tratează animalul ca pe o mașină supusă voinței lui de moment, fără memorie și concept, nu poate fi decât un călăreț prost). Și mult mai înainte, în sec.IV î.e.n., Xenophon, recomanda să nu tratezi calul ca pe un sclav, nici ca pe un dușman, ci ca pe un prieten. **Blândețe, înțelepciune, răbdare, iată toată arta călăriei!**

E semnificativ faptul că astăzi, etologi și noi maestri în ale dresajului nu fac decât să revină la vechile și bunele metode bazate pe acel bun simț numit și tact ecvestru. Doar vocabularul sau limba pot fi diferite.

Astfel Parelli vorbește de feeling, timing, echilibru și înțelegere. Marii

călăreți le au în sânge iar cei care nu le au vor folosi tot felul de tertipuri și elemente de harnașament, din ce în ce mai tari sau mai sofisticate. Călăria astfel înțeleasă poate genera încrâncenare și frustrări de tot felul.

Făcând apel la înțelegere și nu la forță, călărețul va obține pe cale naturală ceea ce dorește de la partenerul cal.

Debarasați-vă de proastele obiceiuri și de rutină! Printre acestea: trăsul de dârlogi pentru a opri, călcăie în abdomenul calului pentru a avansa, multe gesturi pe care le-ați văzut în unele filme sau în călăria de maidan.

Călăria freestyle, înseamnă să conduci folosind cu precădere echilibrul corpului (putem vedea și în călăria de maidan aplicarea instinctivă a echilibrului natural). Controlul asupra calului se face la nivel mental și nicidecum prin forța mușchilor. Pentru ca atât calul cât și călărețul să se simtă cât mai relaxați, echitația naturală folosește cât mai puține artificii.

O simplă coardă transformată în hackamore poate înlocui tot sistemul frâului clasic, renunțând la zăbală. Se folosesc șei adaptate la conformația calului și la stilul de călărie practicat. În cazul călăriei pe păr șaua e înlocuită cu o simplă protecție din nubuc, numită bareback pad, care are o aderență de ventuză la spatele calului. Atât calul cât și călărețul câștigă astfel în mobilitate.

Prin aplicarea metodei PNH (Parelli Natural Horsemanship) călărețul aspiră să devină parte integrantă a calului său. Vis întruchipat în imaginea centaurului care nu încetează să îl urmărească.

GHIDUL PRACTIC AL CĂLĂREȚULUI ÎN EXTERIOR

(continuare din numărul trecut)

■ Doina PIEPER

Între teorie și practică de multe ori există decalaje: în teorie putem galopa liber și în simbioză cu calul care nu e niciodată obosit și totul e în ordine. Realitatea e uneori diferită: întâlnim drumuri incomode, pietroase sau

noroioase, o trăgătoare vă poate răni, calul poate să derobeze sau să vă scape dârlogii, poate să-i fie foame, sete, să se sperie de ceva. Din fericire avem soluții la aceste neajunsuri ecvestre...

● **Dacă se tăvălește cu călăreț cu tot...**

În general în râuri, lacuri sau la mare se întâmplă... Începeți prin a-l împiedica să se scarpine sau să plece capul; dacă totuși continuă atenție! Dacă se lasă jos scoateți rapid picioarele din scărițe. În acest stadiu îl mai puteți face să se ridice intervenind energic cu picioarele (eventual cu cravașa) și ridicându-i capul. Dacă, cu toate eforturile, continuă să se lase în jos, săriți pentru a nu vă lăsa prins și dați-i cu cravașa pe spate pentru a-l determina să se ridice.

● **Dacă aveți un armăsar în grup...**

Evitați să urmați de aproape iepele. Plasati-vă cât mai aproape de capul grupului; cu cât aveți mai puțini cai în față cu atât diminueați riscul excitației.

● **Dacă „zvârle”...**

Avertizați ceilalți călăreți (eventual atașați un ciucure roșu în coada calului vizat). De îndată ce își culcă urechile spre spate împiedicați-l să aplece capul, strângeți mâinile și picioarele și zici „nu”. Pedepsiți-l cu călcăiele. Când știți că un cal obișnuiește să zvârle păstrați distanța.

● **Dacă cabrează...**

E un nărav ce nu trebuie trecut cu vederea căci calul poate să se întoarcă. Cereți mai bine alt cal. În așteptare nu trageți de dârlogi. Întindeți mâinile în jurul gâtului ridicându-vă în scărițe. În același timp îndepărtați o mână pentru a-l obliga să coboare și continuați să vă întoarceți acționând energic cu picioarele pentru a-l obliga să redemareze înainte. Lărgiți cercul progresiv sau

închideți-l dacă reîncepe, fără să o luați înainte la galop. Întoarcerile îi blochează șoldurile ca să nu se ridice.

● **Dacă derobează în fața unui obstacol sau obiect...**

Rămâneți bine compat în șa, cu gambelile în contact și mâinile care să încadreze bine fiecare parte a ancolurii și căutați să-l ocupați pentru a-l obliga să se concentreze (cu tranziții, flexiuni...) folosiți semnalul limbii sau o ușoară atenționare cu cravașa în spatele piciorului sau pe umăr. În momentul demi-turului puteți să-i dați o palmă pe ancolură pe partea pe care vrea să derobeze. În același timp mențineți cu picioarele linia dreaptă. Evitați să fiți în poziția de înaintași.

● **Dacă se freacă de copaci...**

Îndepărtați-vă decalând ambele mâini de partea opusă a copacului și acționând cu piciorul interior (de partea copacului) sau ridicați piciorul dacă e prea târziu și folosiți cravașa.

● **Când accelerează sub ramurile pomilor...**

Ajustați dârlogii și blocați ușor capul apăsând mâna pe ancolură rămânând aplecat până ați trecut de ramuri.

● dacă nu dă picioarele anterioare, împingeți-l fără bruschețe cu umărul lovindu-l ușor cu palma peste articulația genunchiului. La posterior împingeți crupa rămânând la nivelul coapsei; unii cai au crampe și își întind piciorul înainte de a-l îndoi.

● țineți dârlogii corect: mâna dreaptă cam la 30 cm de gură, dârlogii separați

printr-un deget, restul în mâna stângă. Nu lăsați calul să vă depășească.

● nu încălecați niciodată cu dârlogii lungi. Ajustați-i întotdeauna înainte. Dacă calul mișcă, scurtați dârlogul interior. Procedați cu răbdare și la nevoie folosiți un zid sau o barieră pentru a-l bloca.

● când dați drumul calului la păscut sau în maneaj, întoarceți-i întâi capul spre voi sau spre poartă înainte de a-i scoate frâul sau căpeșanul.

Cele 10 porunci în timpul plimbării călare:

● ascultați indicațiile ghidului!
● supravegheați sănătatea și reacțiile calului!!

● la traversarea unui carosabil sau intersecții opriți-vă și traversați în grup!!

● în oraș mergeți la pas și respectați semnalizarea!

● dacă traversați o proprietate privată cereți permisiunea să o faceți!!

● de-a lungul unei pășuni unde pasc alte animale mergeți la pas!

● dacă treceți printre bariere închise închideți-le la loc după ce ați trecut!!

● nu intrați niciodată în păduri dacă nu aveți poteci și nici pe câmpuri cultivate!

● mergeți la pas pe soluri pietroase, moi, alunecoase, acoperite de ramuri uscate, fără vizibilitate ca și la plecare și la sosire!!!

● respectați mediul înconjurător: nu aruncați pungii, sticle de plastic sau țigări în jur!

DICTIONAR

CĂLĂREȚI, CAVALERI, PROFESORI

■ Tatiana SEGAL

James Fillis (1834-1913) este unul dintre cei mai renumiți cavaleri din istoria echitației: instructor de echitație fără pereche și dresor de o rară virtuozitate. Născut la Londra, și-a petrecut toată tinerețea la Paris. A lucrat de foarte tânăr la Victor Franconi la circul Champs-Élysées unde l-a cunoscut pe François Caron, unul dintre discipolii lui Baucher. Totuși, deși îl aprecia deosebit de mult, Fillis nu a fost niciodată un admirator necondiționat al maestrului; de altfel, el este considerat un individualist care nu „s-a lipit” de nici o școală.

După numeroase turnee în străinătate, Fillis a trăit vreme de 12 ani la Sankt-Petersburg unde a fost cavaler șef la școala Imperială de Cavalerie. Aici și-a redactat lucrarea *Regulament pentru dresarea calului de luptă* (1908).

Fillis încăleca aproape întotdeauna numai cai pur-sânge. El obținea figuri extraordinare precum galopul pe trei picioare, galopul pe loc și în spate pe trei picioare, „trapul spaniol nou în doi timpi pe fiecare picior și alternativ unul cu doi timpi”, o figură pe care nimeni altcineva în afară de el nu a fost în stare vreodată s-o execute. Totuși i s-a reproșat brutalitatea, (folosirea în prea mare măsură a pintenilor), poziția prea puțin elegantă

(spatele rotunjit, mâinile prea sus, călcăiele ridicate) și utilizarea prea vizibilă, lipsită de finețe, a elementelor ajutătoare. Cu toate acestea rămâne un cavaler de geniu. Lucrarea *Principii de dresaj și echitație* (1892) este o operă clasică. Dușmanii săi i-au atribuit redactarea acestei cărți lui Clemenceau al cărui prieten și protejat fusese. În general se uită faptul că Clemenceau, căsătorit cu o americană cam de pe la treizeci de ani, a predat istoria, franceza și echitația într-un colegiu de fete din Statele Unite. Această lucrare, absolut desăvârșită, împărțită în patru părți, cuprinde toate disciplinele ecvestre, de la lucrul la picioare la echitația academică, trecând prin sărituri, curse, vânătoare, echitație militară, psihologia calului harnașament etc. Între alte principii, Fillis propovăduiește în această carte impulsivitatea la genunchii intrați sub centru, sprinteneala în mișcare dată de flexiunea maxilarului, echilibru prin grumaz îndoit spre ceafă și nu spre greabăn și, mai ales, grija de a fi una cu calul, pornind de la care a obținut, fără îndoială, figurile sale extraordinare.

Marchizul de Saint-Phalle (1867-1908), instructor de echitație original și individualist, dotat cu un talent impresionant, comparabil cu cel al contemporanului său Fillis împotriva căruia a întreținut o controversă îndelungată care a înfierbântat spiritele vremii. Admis concomitent la Politehnică și la Saint-Cyr a optat pentru a doua variantă și pentru cavalerie, dar și-a păstrat toată viața spiritul matematic care se regăsește în scrierile sale. Devenit cumpărătorul unei iepe de neîncălecat, a început s-o dreseze. A petrecut multe zile lucrând în maneaj, a consultat lucrările celor mai importanți autori, a strâns notițe și... a scos o carte: *Dresajul și folosirea calului de călărie*

(1899). Metoda prezentată în această carte, scrisă la 32 de ani, i-a adus un număr important de critici.

În 1901, desemnat să urmeze cursurile de instrucție de la Saumur, bogatul marchiz și-a făcut o intrare senzațională, însoțit de cei trei cai personali și un cal greu de stăpânit pe care i-l încredințase un prieten; acest fapt a avut darul de a-l irita pe comandantul școlii care a mai adăugat doi cai la pichetul lui!

Saint-Phalle a primit provocarea, a lucrat pe brânci ocupându-se simultan de dresaj și studii. El a absolvit școala cu mențiunea „foarte bine”. Revenit la regimentul 2 Husari, a participat la primul campionat al Calului de Luptă (strămoșul concursului complet) la care a strălucit ca învingător. Se întoarce la Saumur în calitate de căpitan-instructor de cavalerie și își pune încă o dată în valoare calitățile de practician și teoretician. El își petrece zilele în șa și nopțile la masa de lucru. El a avut totdeauna o slăbiciune pentru iepe – mai impresionabile și deci mai receptive, spunea el – și pentru figurile pline de fantezie, fapt ce i-a fost reproșat din plin.

Într-o zi, Fillis, rivalul său în acest domeniu, l-a provocat pretinzând că Saint-Phalle era incapabil (în vreme ce el făcuse deja aceste lucruri): 1. să galopeze pe trei picioare; 2. să galopeze în spate; 3. să schimbe piciorul în spate. Saint-Phalle a primit provocarea, a muncit cu îndârjire mai bine de un an (afectându-și serios sănătatea) și a câștigat în fața unui juriu prezidat de căpitanul Laffont, viitorul comandant al școlii.

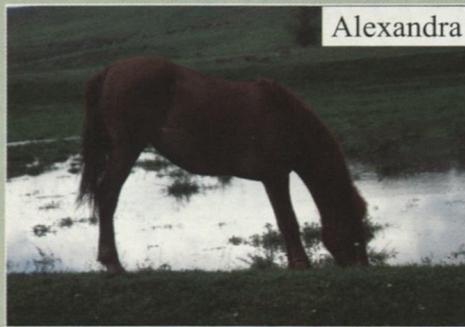
Saint-Phalle nu și-a mai revenit niciodată după efortul depus și a murit de tuberculoză la 41 de ani. A apuca totuși să termine cea de-a doua lucrare a sa, *Echitația*.

CÂȘTIGĂTORII ACESTUI NUMĂR SUNT:

Adina Lupu

Alexandra

Gabriel
Medvedov
Rotomeza

Revista lansează concursul de fotografie, cu tema „Calul”. Dacă aveți imagini foto pe această temă, puteți să le trimiteți, în format digital, la adresa calulmagazin@gmail.com. Imaginile trimise, tehnic, trebuie să corespundă următoarelor criterii: dimensiune: 22x14 cm, rezoluție: 260 dpi, format: **tiff** sau **jpeg**. Fotografiiile care nu sunt în format digital pot fi trimise și la adresa Str. Pictor Sava Henția, nr. 2, sector 1, București.

Cele mai bune fotografii, vor fi publicate în revista noastră. Primii trei autori vor fi premiați astfel: premiu I - abonament 12 luni, premiu II - abonament 6 luni, premiu III - abonament 3 luni. Autorului de pe primul loc i se oferă șansa publicării unui pictorial în paginile revistei noastre. **Nu se primesc poze furate de pe internet sau poze cu rezoluție mică.**

CONCURS FOTO

NOU CONCURS

Revista Calul și Editura Tracus Arte lansează un nou concurs. Primim la redacție lucrări literare, schițe, povestiri, romane a căror temă sau personaje sunt CAIL. Un juriu format din cunoscute personalități culturale vor decide publicarea acestora sub forma unui volum sau în cadrul unei antologii. Textele se trimit pe adresa redacției: str. Pictor Sava Henția, nr. 2, sector 1, București, în plic sigilat cu mențiunea “Pentru concurs”. Rezultatul concursului se va comunica în luna decembrie 2008.

Cei care doresc să aibă toate numerele revistei apărute până acum pot să facă comenzi cu plata ramburs la numărul de telefon/fax: 021.223.4111 sau e-mail: abonamente@calulmagazin.com

ERATĂ

La pagina 61 din numărul 8, fraza: “De exemplu Hadban XXII a fost tatăl unui pepinier care a devenit Hadban XXII...”. Fraza corectă este: “De exemplu Hadban XXII a fost tatăl unui pepinier care a devenit Hadban XXVII...”

Doresc ..... abonament(e) la revista, **Calul** începând cu luna ....., anul ..... Durata abonamentului:.....

Prețul abonamentului: 3 luni 25 RON 6 luni 47 RON 12 luni 95 RON

Nume/Firmă: .....

Adresă: .....

Localitate: ..... Județ: .....

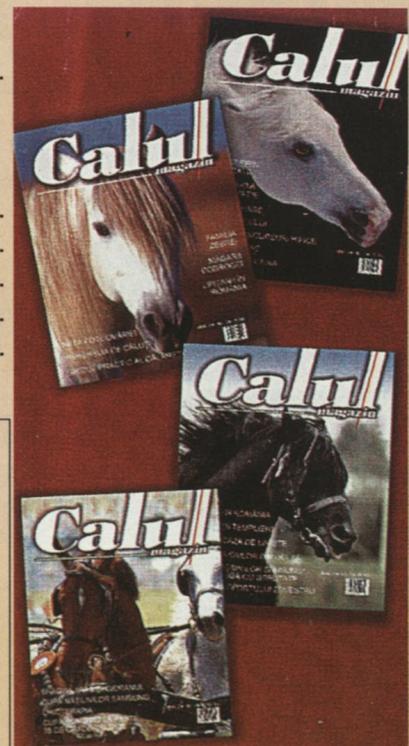
Telefon: ..... Fax: ..... Mobil: .....

Cod fiscal/Serie-nr CI: ..... Nr. înreg. Reg. Comerț: .....

Pentru contractarea unui abonament la revista **Calul** aveți la dispoziție 2 modalități:

- Telefonați la redacție la 021.223.41.11 și comunicați datele firmei/persoanei (nume, adresă, cod fiscal, telefon, persoana de contact), precum și perioada dorită de abonament, urmând ca în cel mai scurt timp să primiți o factură proformă, cu ajutorul căreia veți achita suma respectivă prin ordin de plată. După ce banii au intrat în contul **World MediaGraph** veți primi recomandat prin poștă și factura fiscală.

- Virați direct suma corespunzătoare variantei de abonament dorită în contul **World MediaGraph** și apoi sunați la redacție sau trimiteți un e-mail la adresa abonamente@calulmagazin.com sau calulmagazin@gmail.com Pentru sume în lei aveți la dispoziție următorul cont: RO71BRDE030SV35842850300 BRD Pitești

IMPORTANT

Revista **Calulmagazin** găzduiește gratuit anunțuri de mică publicitate pentru: vânzări-cumpărări cai, atelaje, dresaj, transport, echipament.

Numai pentru persoane fizice.
Anunțul d-voastră la e-mail:
calulmagazin@gmail.com
sau la telefon/fax: 021/22.34.111

Pentru anunțurile cu poză tariful este de 20 lei/anunț. Persoanele juridice se adresează redacției pentru mare publicitate sau anunțuri de mică publicitate.

ANUNȚURI CUMPĂRĂRI

Cumpar ponei rasa Shetland, cu carnet de sanatate, sei si hamuri pentru acestia. Tel: 0746.477.893

ANUNȚURI VÂNZĂRI

Vând LIPITANI, Rasă curată, cu pedigree. Tineret 1-3 ani, iepe de reproducție și armăsari.
Tel.: 0751070930,
e-mail :lipitan2004@yahoo.com

Bătrân crescător de cai - din motive de suprapopulare - vand tineret, cai de sport și iepe de reproducție din cele mai bune linii din rasa calului de sport românesc. Informații la telefon 0727.222.640

Herghelia Covasna scoate la vânzare cai pursange arab din linii valoroase, cu pedigreeuri, vârsta 4-6 ani. Relații la telefon 0749090070 sau e-mail: mihaiung78@yahoo.com

Vand armasar 5 ani, rasa ardenez, culoare murga, bine îngrijit și foarte bland. Pot trimite poze la cerere. Pret negociabil.
Tel: 0744218942

Vand armasar pur sange englez, fost cal de curse pe hipodromul din Budapesta. Tatal sau este cel mai bun cal de curse din Romania. Poate fi folosit pentru agrement sau la filmari, fiind un cal energetic și puternic. Tel: 0722555121

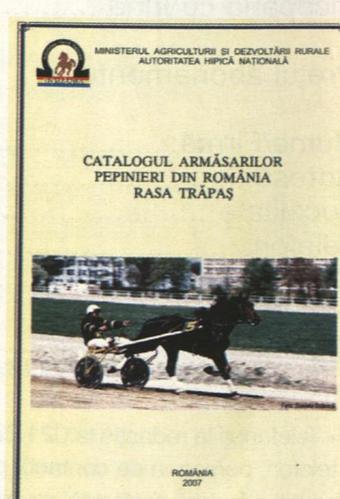
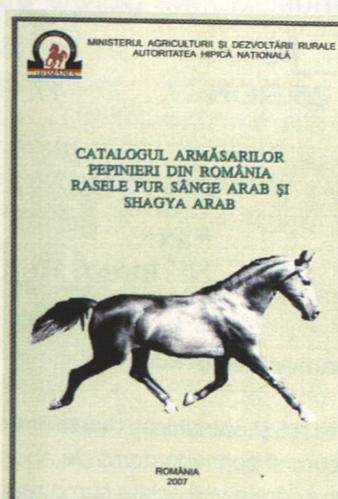
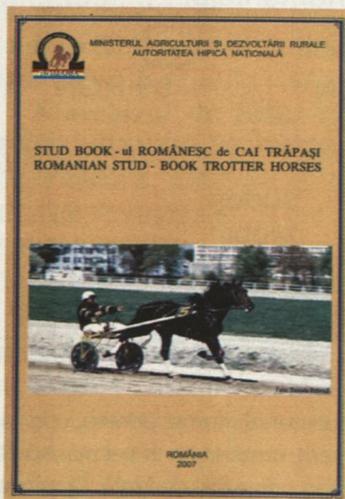
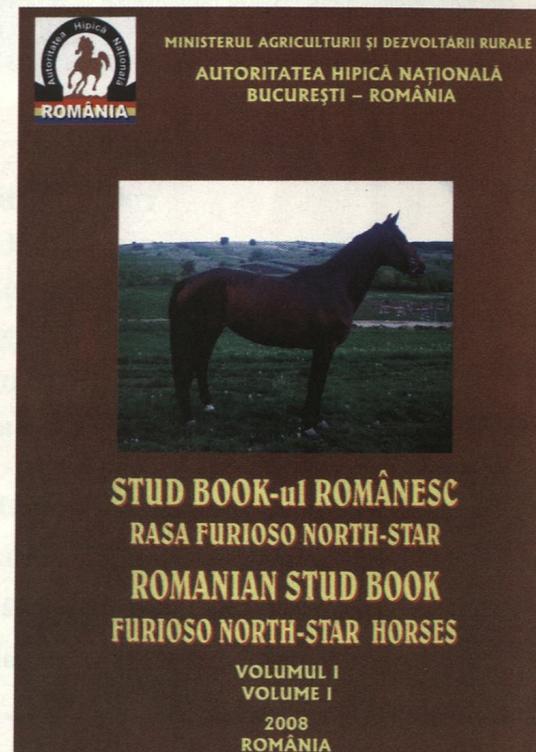
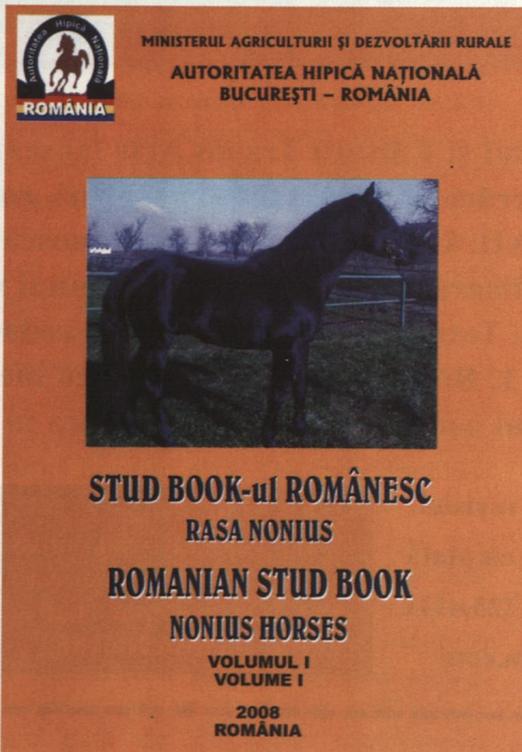
Vand cai rasa frizieni import olanda. Pret: negociabil.
Tel: 0745385352

Antrenamente natural horseman-ship pentru trenori, calareți și cai. Antrenamente în stil western sport.
www.icranch.hu

Vand manza 2 ani... frumoasa.
Pentru detalii contactati-ma!
Tel: 0742455783

Vand cai de rasa: lipitan, nonius, anglo-arab, cal de sport maghiar.
Tel: 0723303622

Noutăți editoriale la Autoritatea Hipică Națională

Pentru mai multe informații,
vizitați www.autoritateahipica.ro

Cel mai mare magazin de articole de călărie și echitație din Europa Centrală!

Accesați pagina noastră pe internet pentru a intra în magazinul nostru virtual!

Producerea și distribuirea echipamentelor de echitație en-gros și en-detail.

Căutăm distribuitori și redistribuitori!

www.nagylovas.hu

Vorbim limba română!

Sunați la nr. de telefon: +36-70/333-22-83 +36-1/433-4266

Email: info@nagylovas.hu

Web: www.nagylovas.hu

